

Motion till riksdagen 2021/22:4040

av **Ulf Kristersson och Elisabeth Svantesson (båda M)**

Ökad trygghet och fler som arbetar – Moderaternas budgetmotion för 2022

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
Förslag till riksdagsbeslut	5
1 Inledning	5
2 Det ekonomiska läget	6
2.1 Stark men ojämn återhämtning i omvärlden	7
BNP-tillväxten stiger i EU och euroområdet	7
Många länder har lång väg tillbaka	8
2.2 Stark återhämtning i Sverige	9
2.3 Fjärde högst arbetslöshet i EU och rekordhög långtidsarbetslöshet	10
3 Moderaternas riktlinjer för den ekonomiska politiken	13
3.1 De offentliga finanserna och det finanspolitiska ramverket	14
3.2 Reforminriktning	15
Öka självförsörjningen och tillväxten	16
Knäck kriminaliteten och stärk demokratin	17
Snabbare klimatomställning	17
Reformer för hela landet	18
Reformtabell	18
4 Fler som försörjs utan bidrag och högre tillväxt	20
4.1 Politikens inriktning	21
4.1.1 Fler som kan försörja sig själva	21
4.1.2 Bättre tillväxtförutsättningar	24
4.2 Prioriterade reformer för ökad självförsörjning	26
Införande av bidragstak	26
Jobbskatteavdrag	26

Sänkta kostnader för att anställa långtidsarbetslösa.....	27
A-kassa.....	28
Stopp för nya extratjänster	29
Sänkt skatt på pension.....	29
4.3 Prioriterade reformer för ökad tillväxt.....	30
Utökat forskningsavdrag	30
Mer generösa regler för personaloptioner.....	30
Sänkt skatt på investeringssparkonton och kapitalförsäkringar	31
4.4 Övriga större förslag	31
Avskaffad familjevecka	31
Skärpt kvalificering för nyanlända.....	32
Sjukförsäkringen och sjuk- och aktivitetsersättning	32
Nej till bankskatt	33
5 Knäck kriminaliteten	33
5.1 Politikens inriktning.....	34
5.2 Prioriterade reformer	37
Inför terrorlagstiftning mot gängen.....	37
Stärk polisen.....	38
Åklagarmyndigheten ska växa i samma takt som polisen	39
Kriminalvården	40
Bred förstärkning av hela rättsväsendet samt det lokala trygghetsarbetet	41
Folkräkning för att stoppa bidragsfusk	42
Reformagenda för den liberala demokratin	42
6 Miljö och klimat	44
6.1 Politikens inriktning.....	44
6.2 Prioriterade reformer	47
Utveckla nästa generations kärnkraft.....	47
Avskaffad avfallsförbränningskatt	47
Lagra koldioxid.....	47
Industriklivet	48
Grönt bränslestöd	48
Stöd till laddstationer och tankstationer för bilar och lastbilar	49
Insatser för internationella klimatinvesteringar	49
Nej till regeringens förslag om den fjällnära skogen	49
7 Sjukvård, äldreomsorg och socialtjänst.....	50
7.1 Politikens inriktning.....	50
7.2 Prioriterade reformer	53
Korta vårdköerna.....	53

Bättre cancervård	53
Högre kvalitet i äldreomsorgen	54
Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar	54
Bättre stöd för utsatta barn	54
8 Skola och utbildning	55
8.1 Politikens inriktning	55
8.2 Prioriterade reformer	57
Fler lärare och bättre lärarutbildning	57
Utökad undervisningstid	58
Öka Skolinspektionens granskning	58
Obligatorisk språkscreening på BVC	59
Språkförskola	59
Rektorer på särskilt utsatta skolor	60
9 Landsbygd och infrastruktur	60
9.1 Politikens inriktning	61
9.2 Prioriterade reformer	62
Sänkt skatt på drivmedel	62
Ökat väg- och järnvägsunderhåll	63
Säkra de regionala flygplatserna	63
Bredbandsutbyggnad	63
Stöd till kollektivtrafiken	63
Livskraftiga gröna näringar	64
Avskaffa det generella strandskyddet	64
Avskaffade byggsubventioner	65
10 Migration och integration	65
10.1 Politikens inriktning	66
10.2 Prioriterade reformer	69
Fler förvarsplatser	69
30-dagarsgaranti vid arbetskraftsinvandring	69
11 Utrikes- och försvarspolitik	69
11.1 Politikens inriktning	70
11.2 Prioriterade reformer	72
Förstärk Försvarets radioanstalt (FRA)	72
Förstärkt kustbevakning	73
Satsning på teknik och forskning	73
Minskat och mer träffsäkert bistånd	74
12 Övriga större förslag i budgeten för 2022	74
Sänkt SINK-skatt	74

Avskaffad plastpåseskatt.....	75
Skatteförändringar i budgetpropositionen som Moderaterna avvisar	75
13 Effekterna av Moderaternas politik	75
13.1 77 000 fler i arbete	75
13.2 Mest till dem med lägst inkomster.....	76
14 Sammanställning av förslag per utgiftsområde	78
Utgiftsområde 1 Rikets styrelse	78
Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning.....	78
Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution	78
Utgiftsområde 4 Rättsväsendet	78
Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap	79
Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd	79
Utgiftsområde 8 Migration.....	80
Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	80
Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning....	80
Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom.....	81
Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn.....	81
Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering.....	81
Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv	81
Utgiftsområde 15 Studiestöd.....	82
Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.....	82
Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	83
Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik.....	83
Utgiftsområde 19 Regional utveckling:	84
Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.....	84
Utgiftsområde 21 Energi.....	85
Utgiftsområde 22 Kommunikationer	85
Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.....	85
Utgiftsområde 24 Näringsliv.....	86
Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner.....	86
Bilaga A Förslag till utgiftsramar år 2022.....	87
Bilaga B Förslag till utgiftsramar år 2023–2024	88
Bilaga C Beräkning av statens inkomster år 2022.....	89
Bilaga D Beräkning av statens inkomster år 2023–2024	91
Bilaga E Utgiftstak för staten, offentliga sektorns finanser m.m.	93
Bilaga F Sammanställning av utgiftsområden.....	95

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som föreslås i motionen.
2. Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden och övriga utgifter för 2022 enligt förslaget i bilaga A i motionen.
3. Riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2023 och 2024 enligt förslaget i bilaga B som riktlinje för regeringens budgetarbete.
4. Riksdagen godkänner beräkningen av inkomsterna i statens budget för 2022 enligt förslaget i bilaga C i motionen och ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med lagförslag i överensstämmelse med denna beräkning och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen godkänner den preliminära beräkningen av inkomster i statens budget för 2023 och 2024 enligt förslaget i bilaga D i motionen som riktlinje för regeringens budgetarbete.
6. Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget 2022–2024 enligt förslaget i bilaga E i motionen.

1 Inledning

Sverige är ett fantastiskt land att leva i – men mycket av det vi uppskattar, som många tagit för givet, hotas nu bit för bit. Efter sju år med en regering som monterat ner arbetslinjen till den grad att varannan invandrare inte kan försörja sig själv, som låtit gängkriminella ta över område efter område – och som genom högst medvetna prioriteringar förstört energiförsörjningen – är behovet av reformer stort. När vaccinet nu erbjuder en ljusning på andra sidan pandemin förtjänar svenska folket att känna hoppfullhet inför framtiden. Då krävs en ekonomisk politik som löser samhällsproblemen. Moderaterna vill få ordning på Sverige.

I den här budgetmotionen fokuserar Moderaterna på reformer som ökar självförsörjningen, som låser in gängkriminella som mördar, terroriserar och sprider skräck – och på reformer som möjliggör att det finns tillräckligt med fossilfri el för att industrin ska kunna göra den omställning som klimatet kräver. Förslagen som prioriterats är de som vi bedömer kan genomföras nästa år, via riksdagens beslutsmakt, utan att Moderaterna sitter i regering.

Den som vill få ordning på Sverige måste se till att fler försörjer sig själva istället för att leva på bidrag. Jobben var Socialdemokraternas främsta löfte – men blev deras största misslyckande. Varannan invandrad vuxen kan inte försörja sig själv. Istället för lägst arbetslöshet i EU har Sverige nu fjärde högst. Antalet långtidsarbetslösa är nu fler än någonsin, till en stor kostnad för både individ och samhälle när allt färre ska försörja allt fler. Problem förstärks av den svaga tillväxten. Moderaterna går därför fram med ett reformprogram som kan öka självförsörjningen och halvera långtidsarbetslösheten på tre år. De första stegen tas i denna budget. Det handlar om sänkt skatt på arbete och sänkta kostnader för företag som anställer långtidsarbetslösa. Det handlar om skärpta krav på den som invandrat att lära sig svenska och göra sig anställningsbar. Det handlar om bidragssystem som uppmuntrar till arbete. I denna budgetmotion påbörjar vi arbetet

med att införa ett bidragstak. Det handlar också om en tillväxtpolitik som gör att företag kan växa och anställa. Vi föreslår sänkt skatt på sparande, mer generösa forskningsavdrag, mer förmånliga personaloptioner och minskat regelkrångel.

Den som vill få ordning på Sverige måste knäcka gängen. Det brutala gängvåldet är Sveriges allvarligaste samhällsproblem. Moderaternas budget innebär en rejäl ambitionshöjning vad gäller rättspolitik. Vi föreslår en terrorlagstiftning mot gängen – med bland annat dubbla straff för gängkriminella och anonyma vittnen så att fler vågar vittna. Moderaterna vill också, till skillnad från regeringen, slopa straffrabatten för unga vuxna som begår brott. I budgetmotionen föreslås en kraftig förstärkning av hela rättsväsendet, fler poliser genom högre löner och betald polisutbildning, 300 fler åklagare så att fler brott kan klaras upp och pengar till nya fängelseplatser så att de som lagförs också kan låsas in.

Den som vill få ordning på Sverige och klimatet måste se till att det finns fossilfri el. Moderaterna är Sveriges gröna höger och står för miljö- och klimatpolitik som har verklig effekt på utsläppen. En förutsättning för att industrier och transporter ska kunna ställa om är att det finns tillräckligt med fossilfri el – därför satsar vi på nästa generations kärnkraft och storskalig inhemsk produktion av biobränslen och vätgas. Moderaterna satsar också avsevärt mer än regeringen på att fånga och binda koldioxid med CCS och bio-CCS för att minska utsläppen.

Den som vill få ordning på Sverige måste se till att det går att bo och leva i hela landet. Pensionärens ekonomi ska räcka till. Vårdköerna ska vara korta. Barnfamiljen ska ha råd att ta bilen till mataffären. Företagen måste ha tillgång till el året runt. Det måste finnas bredband så att alla har samma möjligheter att koppla upp sig mot en vårdcentral eller att jobba hemifrån. Polisen ska komma när man ringer, oavsett var man bor. Skolornas undervisning ska vara lika god oavsett var den äger rum – och innebära mer undervisningstid. Tågen ska gå i tid. Vägarna ska hålla hög kvalitet istället för låg hastighet. Moderaternas budget innehåller reformer för att möjliggöra allt detta.

Den som vill få ordning på Sverige måste också slå vakt om demokratin. En grundförutsättning för att sammanhållningen i Sverige ska kunna vara stark är tilltron till samhället – till demokratin. Medborgarnas fri- och rättigheter ska skyddas och stärkas, liksom domstolarnas oberoende. Moderaterna föreslår en reformagenda för den liberala demokratin.

De senaste åren har samhällsproblemen fått stå tillbaka när regeringen istället fokuserat på att lösa samarbetsproblem. Moderaterna gör tvärtom. Vårt fokus är på att lösa de stora samhällsproblemen – och vi är redo att samarbeta med alla partier för att lyckas med det. Det är skattebetalarnas förväntningar på oss. Vi är samlingspartiet i svensk politik. Fast beslutna om att få ordning på Sverige.

2 Det ekonomiska läget

Återhämmningen i världsekonomin har fått kraftig fart efter pandemin. Hävda restriktioner till följd av att allt fler vaccinerar sig har medfört att konjunkturläget växer sig starkare för varje kvartal som passerar. Utvecklingen väntas fortsätta. Bedömare pekar på att lågkonjunkturen är över redan i slutet av 2021. Krisen har dock lämnat bestående förluster genom att många inte kan försörja sig själva.

2.1 Stark men ojämn återhämtning i omvärlden

Utsikterna för världsekonomin har ljusnat under 2021, men återhämtningen skiljer sig starkt mellan olika länder. Global BNP har återtagit hela raset från första halvåret 2020 och lite till. Enligt IMF väntas global BNP växa med 6,0 procent 2021 och 4,9 procent 2022. Den snabba återhämtningen kan förklaras av att nedgången skapades av restriktioner, inte globala obalanser i världsekonomin. När restriktionerna hävs går därför återhämtningen snabbare än vid andra lågkonjunkturer. Utfallet i BNP andra kvartalet visar på en stark återhämtning i såväl Kina och USA som euroområdet. I Kina och USA överstiger BNP nivån före pandemin. Återhämtningen började tidigare i USA till följd av snabb vaccinationsstart, och ännu tidigare i Kina till följd av ett tidigare pandemi-förlopp. Återhämtningen har återigen tagit fart efter hävda restriktioner även för Sveriges samlat viktigaste handelspartners, de s.k. KIX-länderna (se tabell 1).

BNP-tillväxten stiger i EU och euroområdet

Den ekonomiska återhämtningen är starkare än väntat i EU och euroområdet. Detta trots fortsatt osäkerhet kring coronapandemin och flaskhalsar i produktionen. BNP förväntas växa med 5 % i år, 4,5 % 2022 och 1,5 % 2023. Ekonomin prognostiseras således fortsätta växa snabbt under andra halvåret i år, förbli stark nästa år och gradvis normaliseras därefter. Det bygger dock på fortsatt gynnsamma finansieringsvillkor, att problemen med tillgången på exempelvis halvledare till produktionen löses snabbt i början av 2022 samt en stark återhämtning i resten av världen. Huvudsakligen drivs tillväxten av inhemsk efterfrågan och hushållens konsumtion. Nedåtrisker i prognosen är nya utbrott av pandemin med deltavarianten eller andra muterade versioner av coronaviruset.

Tabell 1 Prognos BNP och andra nyckeltal internationellt

	2020	2021	2022	2023
BNP, euroområdet	-6,4	5,0	4,5	1,5
BNP, USA	-3,4	6,0	4,5	1,5
BNP, Kina	2,3	8,0	5,5	5,5
BNP, världen, PPP-vägd	-3,3	6,0	4,5	3,5
BNP, världen KIX-vägd	-4,3	4,8	4,2	2,3
Svensk exportmarknad	-8,9	8,0	6,0	3,5
Inflation, euroområdet	0,3	1,9	1,4	1,5
Inflation, USA	1,2	3,7	2,8	2,4

Källa: Prop. 2021/22:1 sidan 43. I KIX ingår Sveriges 32 viktigaste handelspartners.

Under pandemin har finans- och penningpolitiska stimulanser varit omfattande i de allra flesta länder. Nu formulerar många länder återhämtningsplaner som innebär en tillbakarullning av såväl de generella konjunkturstimulanserna som de tillfälliga stöden till utsatta sektorer i krisen. Tillbakarullningen kommer att vara en balansgång mellan att inte dra tillbaka stödet för tidigt, innan efterfrågan återgått till mer normala nivåer, samtidigt som man inte vill dra ut på stöden för länge och motverka den strukturomvandling som krävs för varaktig tillväxt.

Konjunkturåterhämtningen är ett gyllene tillfälle för politiken att genomföra viktiga strukturreformer för tillväxt. En mer motståndskraftig ekonomi kan byggas mot långtidsarbetslöshet, för ökad integration och för en högre och mer hållbar tillväxt.

Lärdomarna från krisen behöver också användas för att stärka beredskapen mot andra kriser i framtiden.

Inflationen har tagit fart i flera länder de senaste kvartalen, inte minst i USA. Inflationen förväntas även stiga i euroområdet. Inflationen drivs för närvarande till stor del av tillfälliga faktorer som förväntas avta i effekt under de kommande åren, exempelvis energipriser. Det ska dock inte uteslutas att inflationsökningen kan bli mer långvarig, vilket skulle få återverkningar på världsekonomin.

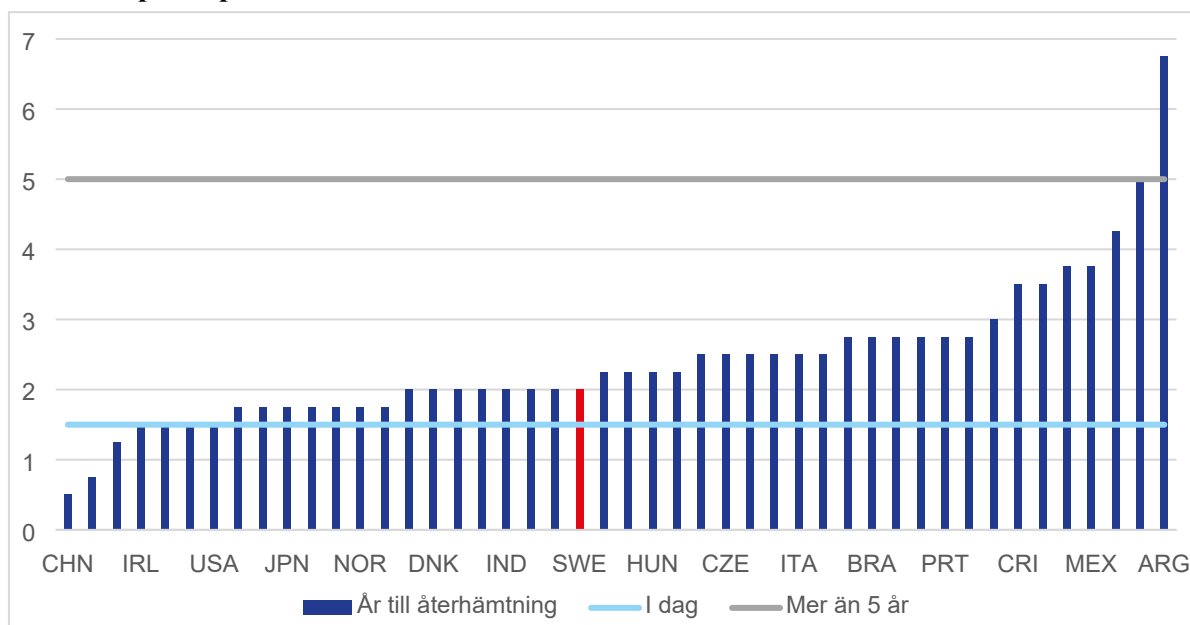
Många länder har lång väg tillbaka

Den ekonomiska återhämtningen kommer, precis som under tidigare ekonomiska nedgångar, variera mellan länder beroende på bland annat näringslivsstruktur, omvärldsberoende och skuldsättning. Men återhämtningen är också ojämn mellan länder beroende på effektiviteten av vaccinationsprogram och folkhälsopolitik.

För närvarande är tillgången till vaccin avgörande för återhämtningen. Länder med stor tillgång till vaccin, nästan alla avancerade ekonomier, kan se fram emot normalisering av ekonomin redan innevarande år eller nästa år. Länder utan tillgång kommer att möta återkommande vågor av covidinfektioner, med långsammare och sämre möjligheter till återhämtning i produktion och konsumtion.

OECD visar att vissa länder har återhämtat sig mycket snabbt, se diagram 1. Sydkorea och USA når de inkomstnivåer per capita som de hade före pandemin efter cirka 18 månader. I stora delar av Europa förväntas det ta mellan två och tre år. I Mexiko och Sydafrika kan det ta mellan 3 och 5 år. Riskerna är betydande att pandemin fortsätter på olika ställen över världen. Medan vaccinationsgraden utvecklas väl i många avancerade ekonomier, lämnas fattigare länder och tillväxtländer efter i den ekonomiska återhämtningen, utan samma tillgång till vaccin. Problemet är att återhämtningen inte är säker i något land förrän viruset är under kontroll globalt.

Diagram 1 Hur lång tid tar det att nå samma inkomstnivå som före pandemin mätt som BNP per capita?

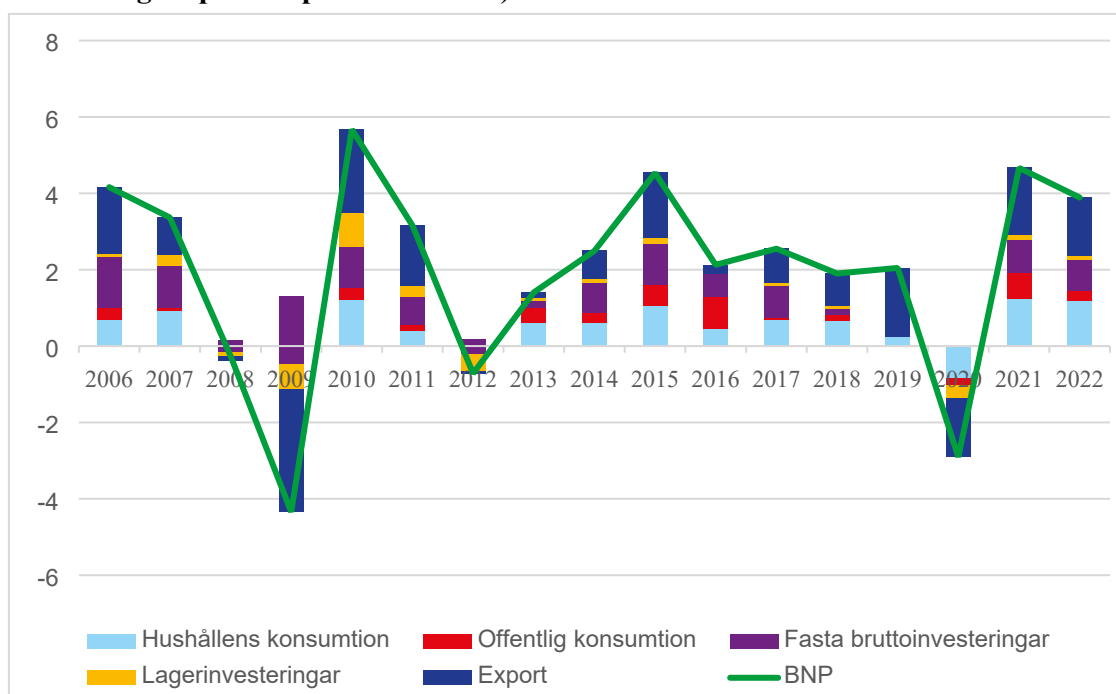

Källa: OCED (2021), OECD Economic Outlook No 109 (Edition 2021/1).

2.2 Stark återhämtning i Sverige

Svensk ekonomi befinner sig i en stark återhämtningsfas. Enligt Konjunkturinstitutet ökar BNP med 4,7 procent i år och med 3,9 % 2022. Redan i slutet av året bedöms BNP vara på samma nivåer som 2019, året innan pandemin. Det är en betydligt mer optimistisk bedömning än prognoserna från bara ett halvår sedan. Rekylen sker främst till följd av att restriktionerna lättar, vilket gör att produktion och konsumtion tar fart igen. Framförallt är det ökad konsumtion bland hushållen och ökade investeringar som bidrar till den positiva utvecklingen för närvarande (se diagram 2). Återhämtningen drivs också på av en expansiv penning- och finanspolitik. Exakt hur och när regering och riksbank drar tillbaka konjunkturstöden och stimulanserna under pandemin kan komma att vara mycket betydelsefullt för återhämtningen. Från 2023 och framåt väntas Sverige dock ha en tillväxt som är lägre än snittet under 2000-talet.

Diagram 2 BNP-tillväxten samt importjusterat bidrag till BNP-tillväxten (procentuell förändring respektive procentenheter)

Källa: SCB och Konjunkturinstitutet.

Samtidigt är det ännu för tidigt att säkert lämna riskerna för en fjärde våg av pandemin helt bakom oss. Moderaterna har genom ett aktivt agerande i riksdagen varit pådrivande i att rädda svenska företag i krisen. Vissa stöd har fungerat väl, inte minst stöd som Moderaterna drev igenom, såsom omställningsstöd och omsättningsstöd. Andra stöd har varit krångliga och inte anpassade för de företag som behövde stödet mest. Stora delar av näringslivet har klarat sig igenom krisen, men stora förluster gör många företag sårbara trots återhämtningen. Det gäller särskilt i utsatta sektorer som hotell- och restaurangbranschen. Trots den starka återhämtningen generellt i ekonomin är det många företag som inte tagit sig tillbaka till produktionsnivåerna före pandemin.

Osäkerheten i prognosen för svensk ekonomi i år och nästa år handlar framförallt om hur smittspridningen kommer att utvecklas i Sverige och i omvärlden. Brister på insatsvaror och logistikproblem har lett till produktionsstopp inom vissa delar av industrin. Om inte osäkerheten i rättsprocesser och regeringens hantering av den fortsatta kalkbrytningen på Gotland får en mer permanent lösning så riskerar det att

bidra till att tillgången på cement hämmar produktionen i industrin. Det kan få konsekvenser för tillväxten i svensk ekonomi.

En annan nedåtrisk i prognosen är inflationen, som stiger i Sverige (och i omvärlden) för närvarande. Inflationstakten steg till 2,4 procent i augusti, vilket är högre än förväntat. Ökningen drivs av tillfälliga prishöjningar främst på el och drivmedel. Exklusive energi steg inflationen väsentligt lägre i årstakt. Ökad inflation drivs också av ändrade konsumtionsmönster under pandemin och mätproblem. Ökningen bedöms således inte vara varaktig. Om inte flaskhalsarna i produktionen avhjälps kan dock följd effekter uppstå som bidrar till att inflationen ligger kvar på högre nivåer. Det kan i sin tur medföra tidigare lagda räntehöjningar.

En annan nedåtrisk är höga offentliga skulder i omvärlden. Om fler vågor av muterat virus uppkommer och tvingar fram fler nedstängningar som följd, så har många länder i omvärlden alltmer begränsat utrymme för ytterligare stora finanspolitiska stimulanser, på grund av hög offentlig skuldsättning.

Också de kraftigt höjda priserna på energi, inte minst el, kan få återverkningar på världsekonomin om de blir bestående.

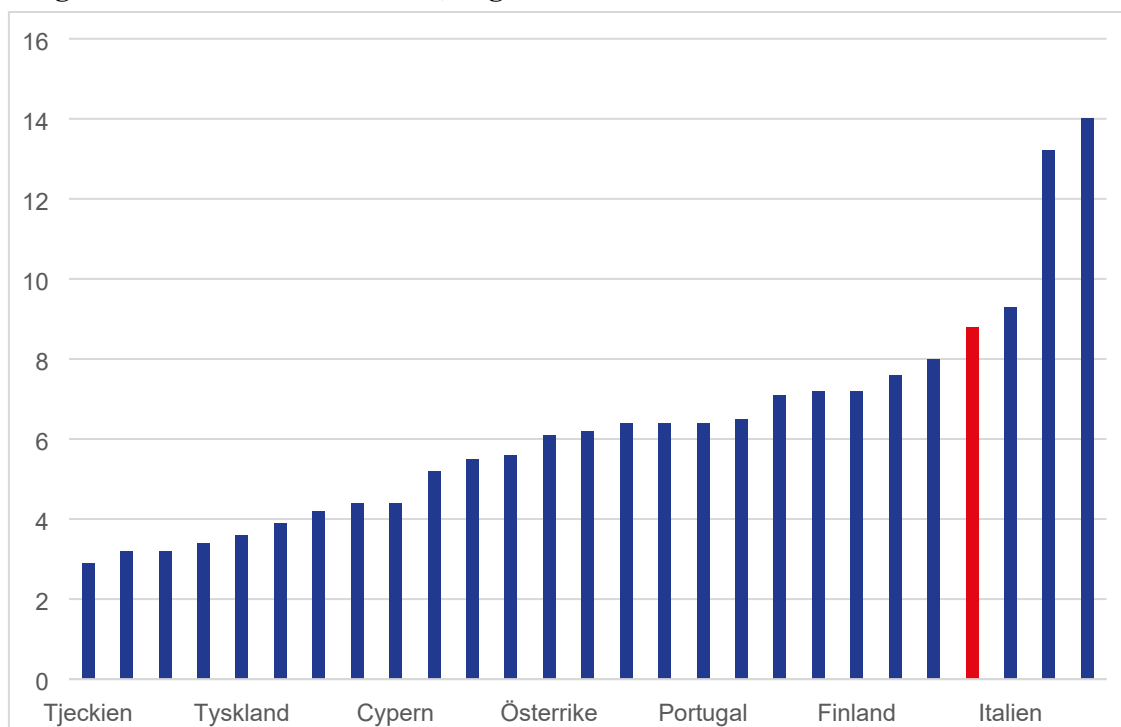
Som vi har sett de senaste kvartalen kan utvecklingen också överraska på uppåt-sidan. Hushållens sparande under pandemin, i kombination med ett uppdämt konsumtionsbehov samt omfattande penning- och finanspolitiska stimulanser, kan elda på efterfrågan mer än väntat.

I den sammantagna bedömningen av läget pekar många bedömare på att den ekonomiska krisen ligger bakom oss. Även om tillfälliga och avgränsade utbrott av corona kommer uppstå och kan påverka det ekonomiska läget lokalt. Omfattningen och följd effekterna av krisen kommer behöva analyseras ytterligare. Det stora orosmomentet i svensk ekonomi är arbetslösheten och särskilt långtidsarbetslösheten som har stigit snabbt.

2.3 Fjärde högst arbetslöshet i EU och rekordhög långtidsarbetslöshet

Trots det positiva konjunkturläget släpar arbetslösheten efter och riskerar att bita sig fast. Utvecklingen är avsevärt sämre än i andra länder, som också har drabbats av coronakrisen. Socialdemokraterna lovade EU:s lägsta arbetslöshet. Efter sju år med extratjänster, jobbcoacher och höjda bidrag som främsta jobbsatsningar har Sverige nu EU:s fjärde högsta arbetslöshet. Enbart Grekland, Spanien och Italien har högre arbetslöshet (se diagram 3). Jämfört med andra liknande länder är kontrasten slående. Arbetslösheten i Sverige är till exempel dubbelt så hög jämfört med både Danmark, Norge och Tyskland.

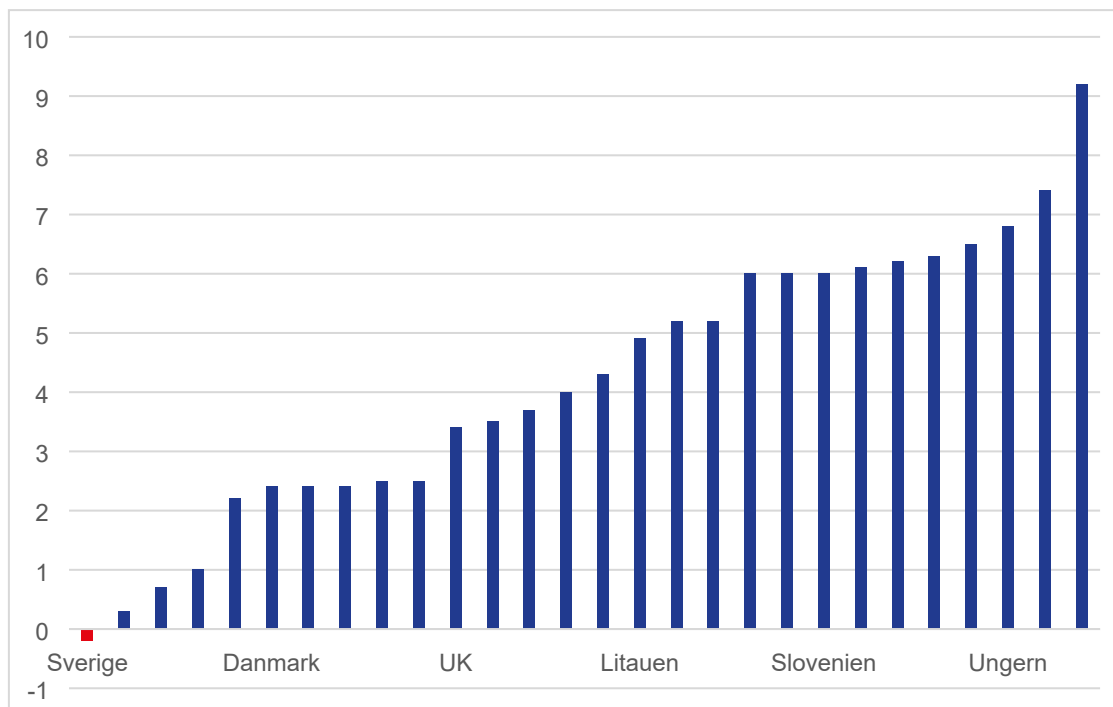
Diagram 3 Andel arbetslösa i EU, augusti 2021

Källa Eurostat.

Att Sverige utvecklats sämre än andra länder beror på att regeringen misslyckats med jobben, inte på krisen eller på att arbetskraftsdeltagandet har ökat. Andelen som jobbar i Sverige har utvecklats sämre än något annat EU-land sedan Magdalena Andersson blev finansminister, se diagram 4.

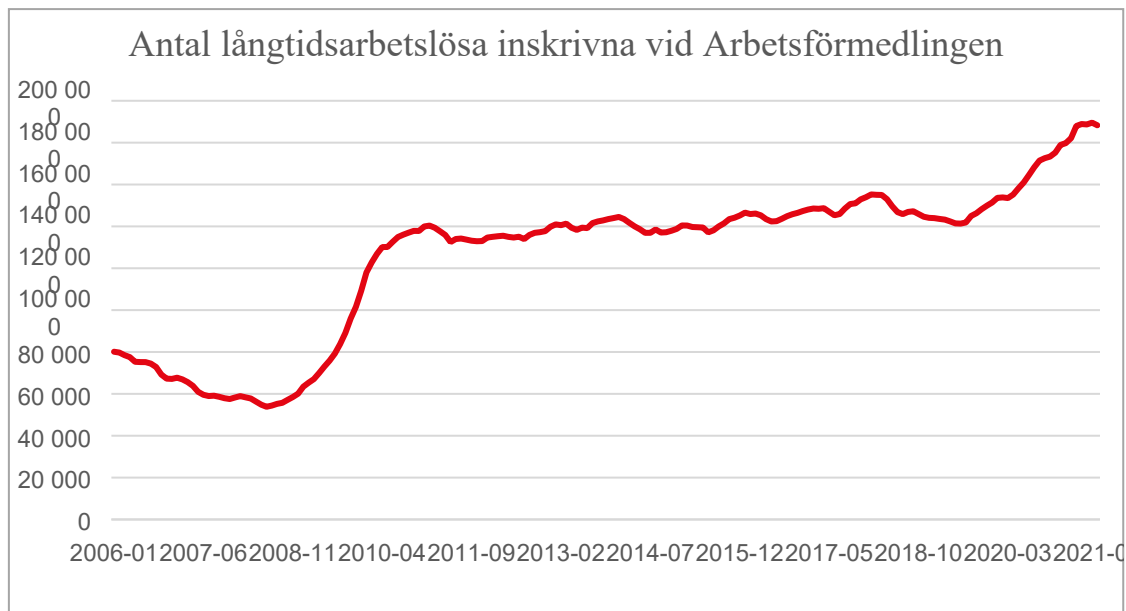
Diagram 4 Förändring sysselsättningsgrad sedan tredje kvartalet 2014 (procentenheter)

Källa Eurostat.

Särskilt bekymmersam är den rekordhög långtidsarbetslösheten. Nästan 200 000 personer är långtidsarbetslösa, det vill säga knappt hälften av alla arbetslösa (se diagram 5).

Diagram 5 Antal långtidsarbetslösa inskrivna på Arbetsförmedlingen, januari 2006–mars 2021

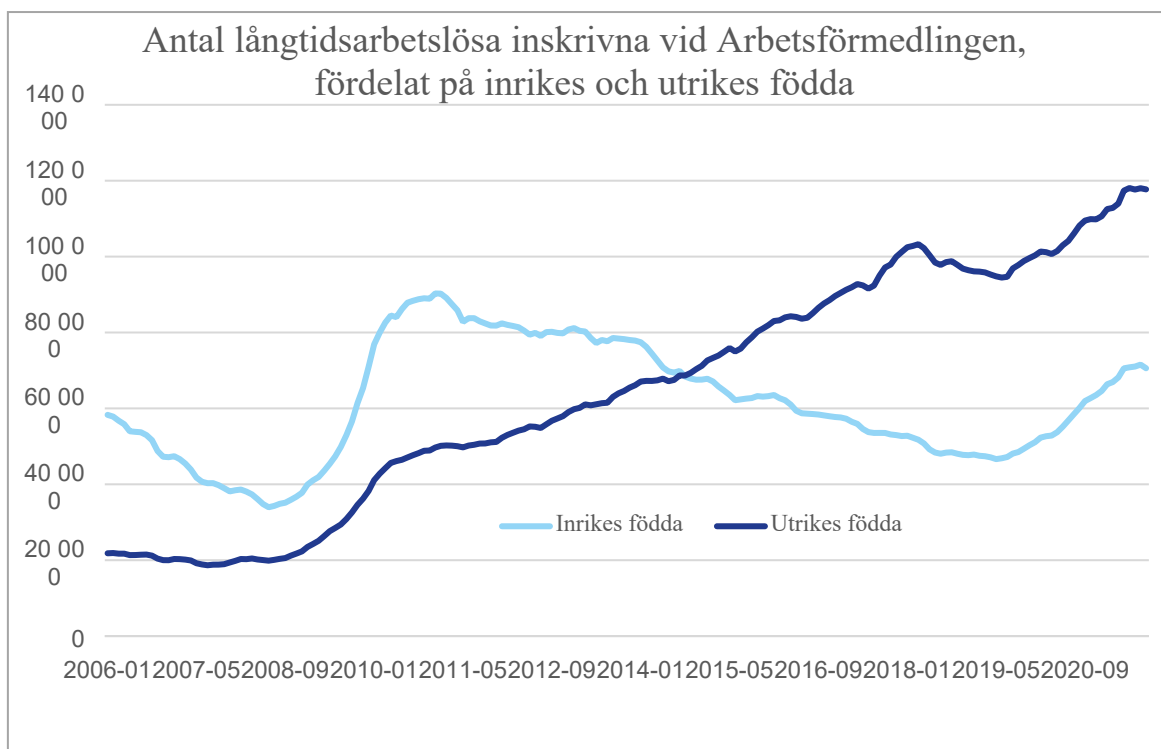

Källa: Arbetsförmedlingen.

Långtidsarbetslösheten har ökat med 20 procent på ett år och 30 procent på två år. Trots en bättre konjunktur väntas inte regeringen kunna få ner antalet långtidsarbetslösa under 170 000 personer de närmaste kvartalen. Ju längre tid människor befinner sig i arbetslöshet, desto svårare blir det att komma tillbaka till arbetsmarknaden i reguljär sysselsättning. Trots att många enklare jobb i tjänstesektorn ökar snabbt, står inte de långtidsarbetslösa först i kön för att få jobben. Många är inte rustade med tillräcklig utbildning eller andra kvalifikationer för att kunna ta jobben.

Statistiken från Arbetsförmedlingen visar emellertid att ökningen startade före coronakrisen, under andra halvåret 2019. Det är ett tecken på att långtidsarbetslösheten beror på andra, strukturella orsaker och inte enbart på konjunkturen.

Diagram 6 Antal långtidsarbetslösa inskrivna på Arbetsförmedlingen, januari 2006–mars 2021

Källa: Arbetsförmedlingen.

Långtidsarbetslöshetens sammansättning visar att två tredjedelar är utrikes födda (se diagram 6). Skillnaderna är stora jämfört med under finanskrisen. Då var två tredjedelar av de långtidsarbetslösa inrikes födda.

I den starka konjunkturen går det nu förhållandevis snabbt att hitta tillbaka till arbete för arbetslösa med korta arbetslöshetsperioder. Antalet varsel minskar och antalet lediga jobb fortsätter att öka. Återhämtningen är emellertid ojämn mellan sektorerna och mellan grupper av arbetslösa. Efterfrågan på arbetskraft ökar i vissa sektorer med risk för brist på arbetskraft.

Redan före pandemin fanns ett gap mellan kompetensen hos långtidsarbetslösa och vad arbetsgivarna efterfrågade. Krisen har förstärkt utvecklingen. Många långtidsarbetslösa är inte rustade att kunna ta jobben då exempelvis fyra av tio saknar gymnasieutbildning. Behovet är därför stort av en effektiv jobbpolitik med sänkta kostnader för företag att anställa. Även behovet av stärkta drivkrafter till arbete genom bidragstak och sänkta skatter på låga inkomster är fortsatt stort.

Samtidigt ökar risken för arbetskraftsbrist. Ökade obalanser kan göra att arbetsgivare har än svårare att hitta rätt kompetens framöver, samtidigt som den stora andelen långtidsarbetslösa riskerar att bestå.

3 Moderaternas riktlinjer för den ekonomiska politiken

Moderaternas politik syftar till att bygga ett samhälle som tar tillvara varje människas förmåga, där alla får förutsättningar att växa samtidigt som vi gemensamt skapar trygghet och sammanhållning. Både tryggheten och sammanhållningen är idag satta under hård press. Kriminella gäng tar över område efter område och sprider skräck

samtidigt som bara varannan invandrad vuxen kan försörja sig själv. Till detta kommer en elkris, till stor del skapad av regeringen, som hindrar företagsetableringar, försvårar klimatomställningen och driver upp elpriset för svenska folket. I den här budgeten fokuserar Moderaterna på att få ordning på de mest akuta samhällsproblemen. Vi tar bort regeringens familjevecka och satsar istället på reformer för ökad trygghet och för att fler ska försörja sig själva istället för att leva av bidrag. Det är kärnan i Moderaternas ekonomiska politik; med fler sysselsatta ökar välbördet i samhället. Dessutom ökar skatteintäkterna som finansierar välfärden. När fler kommer i arbete kan vi säkerställa kortare köer i vården, mer kunskap i skolan, fler poliser i hela landet och ett Sverige som håller ihop.

De reformer som föreslås i budgetmotionen är de som vi bedömer kan genomföras nästa år, trots att Moderaterna inte sitter i regering, för att få ordning på Sverige. För att på allvar vända utvecklingen krävs dock en regering som är beredd att göra jobbet och genomföra de åtgärder som krävs.

3.1 De offentliga finanserna och det finanspolitiska ramverket

Det finanspolitiska ramverket syftar till att kunna bedriva en långsiktigt hållbar finanspolitik. Ramverket innehåller bland annat de budgetpolitiska målen som består av ett överskottsmål, ett skuldankare för den offentliga sektorn, ett utgiftstak för statens utgifter samt det kommunala balanskravet.

Överskottsmålet är ett mål för den offentliga sektorns finansiella sparande, som ska uppgå till en tredjedels procent av BNP i genomsnitt över en konjunkturcykel. Moderaterna delar regeringens syn att det för 2022 är motiverat att avvika från målet då det fortfarande finns kvarvarande effekter av coronakrisen, och ett finansiellt sparande på $-0,7$ procent av BNP kan således vara motiverat. Att Sverige har högre arbetslöshet än nästan alla andra EU-länder beror en illa utformad arbetsmarknadspolitik och misslyckad integration, men det finns också en strukturell komponent där en expansiv budget kan underlätta återgången. Det finns också en risk med att avveckla coronastöden för snabbt. På sikt är det dock avgörande att föra tillbaka ekonomin till balans och överskott, och att förtroendet för det finanspolitiska ramverket upprätthålls. Från flera håll framförs förslag på att överskottsmålet ska avskaffas för att målet kan bli svårt att nå. Moderaterna säger bestämt nej till detta; ingen förändring är aktuell innan den översyn som enligt plan ska göras mot slutet av nästa mandatperiod är genomförd. Med Moderaternas budget skulle det strukturella sparandet nå $0,5$ procent av BNP 2023, vilket skulle innebära att överskottsmålet nås när konjunkturen har normaliserats.

Den offentliga sektorns skuld – mätt som den konsoliderade bruttoskulden – steg kraftigt under 2020 till nästan 40 procent av BNP. Skälet till den ökade skuldsättningen är huvudsakligen de finanspolitiska stöden under pandemin. Skuldankaret är ett riktmärke för den offentliga sektorns bruttoskuld som ska uppgå till 35 procent, och används som ett riktmärke för att förstå om överskottsmålet behöver ändras för att nå en långsiktigt hållbar finanspolitik. Skulden minskar i takt med återhämtningen. Det innebär att statsskulden hålls inom det intervall på plus/minus 5 procentenheter som skuldankaret anger. Den diskussion som förekom före coronakrisen om att statsskulden skulle hamna under skuldankarets nivå kommer dock inte att vara aktuell inom den närmaste tiden.

Tabell 2 Den offentliga sektorns finanser

% av BNP	2020	2021	2022	2023	2024
Finansiellt sparande	-3,0	-1,8	-0,7	0,6	1
Strukturellt sparande	-1	-1,2	-0,6	0,5	1,2
Förändring strukturellt sparande från föregående år		-0,2	0,6	0,9	0,7

Källa: Riksbudget.

En annan del av det finanspolitiska ramverket är utgiftstaket, som utgör en övre gräns för statsbudgetens utgiftsnivå. Genom utgiftstaket ges riksdag och regering förbättrade möjligheter till kontroll och styrning av utgifterna. Enligt de riktlinjer som finns bör en buffert för oförutsedda händelser lämnas obudgeterad under utgiftstaket för nästkommande budgetår. Hur stort budgetutrymme för reformer på utgiftssidan slutligen blir beror bland annat på hur stor del av budgeteringsmarginalen som under de kommande åren tas i anspråk av oförutsedda utgiftsökningar, till exempel till följd av öknings av volymer i de rättighetsbaserade transfereringssystemen eller den makroekonomiska utvecklingen. För 2022 väljer Moderaterna att liksom regeringen lägga ett ovanligt högt utgiftstak till följd av den ovanligt stora osäkerhet som pandemin fortfarande innebär. För 2023 och 2024 föreslår vi utgiftstak med mer normala budgeteringsmarginaler.

Tabell 3 Moderaternas förslag till utgiftstak

	2022	2023	2024
Utgiftstak	1 617 000	1 519 000	1 555 000
Takbegränsade utgifter	1 513 450	1 488 726	1 505 015
Budgeteringsmarginal	103 550	30 274	49 985
Budgeteringsmarginal, % av takbegränsade utgifter	6,8 %	2,0 %	3,3 %
Utgiftstak som andel av BNP	28,9 %	26,3 %	26,0 %

Källa: Riksbudget.

3.2 Reforminriktning

Moderaterna drev regeringen framför sig i flera av de viktiga åtgärder som vidtogs för att mildra de ekonomiska effekterna av pandemin. I allt väsentligt förefaller de finanspolitiska stimulanserna ha varit framgångsrika i den bemärkelsen att den ekonomiska nedgången motverkats. Efter det inledande fallet i BNP har ekonomin återhämtat sig snabbt och resursutnyttjandet närmar sig nu mer normala nivåer. De tillfälliga stöden bör därför avvecklas när ekonomin så tillåter och behoven av att stimulera efterfrågan med finanspolitiska åtgärder minskar. Finanspolitiken bör följaktligen och huvudsakligen inriktas på strukturella reformer snarare än konjunkturella.

Flera av de mer allvarliga strukturella problemen med hög arbetslöshet, och inte minst låg självförsörjning bland de som invandrat, fanns redan före pandemin. Problemen har tyvärr förvärrats. Regeringen går fram med förslag omfattande 74 miljarder kronor i budgetpropositionen för 2022. Trots det lyckas inte regeringen lägga fram reformer som råder bot på de svåraste samhällsproblemen med gängkriminalitet och hög arbetslöshet. När man borde prioriterat fler i arbete har man istället prioriterat att betala arbetsföra personer för att inte jobba.

Huvudinriktningen för den ekonomiska politiken i Moderaternas budgetmotion är därför att rätta till de misstagen. Moderaternas budget tar vara på möjligheten till strukturreformer som uppstått i spåren av krisen, det vill säga reformer som varaktigt höjer tillväxten. Budgeten innehåller ett antal åtgärder för att öka produktiviteten och självförsörjningen och få långtidsarbetslösa i arbete. För att krossa de kriminella gängen och öka tryggheten generellt lägger vi fram en kraftfull reformagenda med skärpta straff, terrorlagstiftning mot gängen, fler poliser och en bred förstärkning av rättsväsendet.

Vi föreslår också åtgärder för att komma till rätta med energiförsörjningen så att Sverige bättre kan ställa om till fossilfritt och minska utsläppen. Ett omfattande landsbygdspaket föreslås också i Moderaternas budget – förutsättningarna att bo och verka ska vara goda i hela landet.

Öka självförsörjningen och tillväxten

Moderaternas budget ökar drivkrafterna till arbete genom sänkta skatter på låga inkomster och bidragssystem som uppmuntrar till arbete. Regeringens bidragslinje byts ut mot arbetslinjen.

Idag kan bidrag staplas på varandra så att det sammantaget inte lönar sig tillräckligt att börja jobba istället för att leva på bidrag. Detta är en viktig förklaring till det utanförskap som vi idag ser. För att arbetsinkomst ska bli mer lönsamt i förhållande till bidrag och för att fler personer ska jobba, behöver – förutom sänkt skatt på arbete – ett bidragstak införas för personer som lever på försörjningsstöd. I den här budgeten tar Moderaterna första steget mot att införa ett sådant.

I budgeten sänker Moderaterna också skatten för dem som arbetar – med fokus på låga och medelstora inkomster. Vi gör det för att det är rätt; det ökar sysselsättningen, och vi gör det för att det är rättvist att ansträngning lönar sig. Förstärkningen av jobb-skatteavdraget innebär att utbytet av att gå från bidrag till arbete ökar, också på sikt. Detta till skillnad mot regeringens förvärsavdrag, som inte gör det mer lönsamt att gå från bidrag till arbete. Tillsammans med bidragstaket och stramare transfereringssystem är sänkta skatter på låga och medelstora inkomster centralt för att minska arbetslösheten och få fler att försörja sig själva.

Moderaterna vill även underlätta för företag att anställa långtidsarbetslösa. Därför satsar vi i budgeten på sänkta kostnader för den som anställer en långtidsarbetslös, i form av fler och förbättrade nystartsjobb.

Arbetslinjen ska alltid värnas i våra bidrags- och ersättningssystem samtidigt som systemen måste anpassas efter de förändringar som sker på arbetsmarknaden. A-kassan ska vara skälig. Men Sverige bör inte ha en a-kassa som leder till högre arbetslöshet över tid. Den temporärt höjda nivån och de temporärt lättade kvalificeringsvillkoren, med anledning av pandemin, återställs i Moderaternas budget.

Att driva företag i Sverige ska vara enkelt. Villkor och skatter för landets företagare ska utformas för att inte lägga orimliga bördor på företagare. Lagar och regler ska utformas så att de är enkla att tillämpa. Moderaternas budget underlättar för företag att växa och anställa – vi föreslår bland annat sänkt skatt på sparande, mer generösa forskningsavdrag, mer förmånliga personaloptioner och minskat regelkrångel.

Mer i plånboken för landets pensionärer är en viktigare prioritering än att lägga miljarder kronor på reformer som familjeveckan eller på skadliga reformer som försvagar arbetslinjen. Moderaterna är partiet för den som jobbar, den som vill jobba

och den som har jobbat. Den som varit med och byggt Sverige ska känna att det lönat sig. Det snabbaste sättet att stärka ekonomin för pensionärer är att sänka skatten. Moderaterna sänker skatten för alla pensionärer – med cirka 200 kronor per månad.

Knäck kriminaliteten och stärk demokratin

Det är bara genom att återskapa ordning och trygghet på gator och torg som friheten kan öka för var och en att leva sitt eget liv. Sverige ska vara ett tryggt land för alla.

Brottsutvecklingen i Sverige kan bara beskrivas som extrem. Den grova organiserade brottsligheten kopplar ett allt hårdare grepp om samhället. Under januari–augusti i år sköts 35 personer ihjäl i Sverige – det är den högsta siffran någonsin. Detta sker mot bakgrund av att 2020 var det år som haft flest skjutningar någonsin – i genomsnitt mer än en om dagen. Det handlar inte längre om att Sverige sticker ut negativt mot våra nordiska grannländer; statistik från Brå visar att Sverige ligger i den absoluta Eurotoppen gällande dödligt skjutvapenvåld per capita.

I budgeten prioriterar Moderaterna en kraftig ambitionshöjning vad gäller rättspolitiken med en terrorlagstiftning mot gängen och fler poliser genom höjda löner och betald polisutbildning. Vi satsar särskilt på fler poliser i yttre tjänst och inte minst i gles- och landsbygd. Vi möjliggör för 300 fler åklagare att anställas så att fler brott kan klaras upp och fler kriminella lagföras. Vi föreslår kraftiga satsningar på Kriminalvården så att den kan öka i kapacitet i takt med att Moderaterna skärper straffen och rustar upp övriga delar av rättsväsendet. Moderaterna stärker också tullen och ger den större befogenheter i syfte att upprätthålla gränsskyddet och inte minst hindra internationella stöldligor. I budgeten görs också en särskild satsning på kvinnojourerna för att stärka deras arbete mot mäns våld mot kvinnor. För att stävja de omfattande bidragsbrotten avsätter Moderaterna pengar till en nationell folkräkning.

Skyddet för våra gemensamma fri- och rättigheter måste löpande ses över och stärkas. Under lång tid har Moderaterna och andra borgerliga partier drivit på för detta. Denna budgetmotion innebär startskottet för en reformagenda i syfte att stärka den liberala demokratin.

Snabbare klimatomställning

De globala utsläppen minskar för långsamt. Och Sverige är på väg att missa det långsiktiga utsläpps målet till 2045 med en tredjedel av dagens utsläpp. Svensk klimatpolitik behöver därför en nystart. Sverige har en unik möjlighet att ta ledningen i den globala klimatomställningen. Men det kräver att vi får ordning på energiförsörjningen och att politiken tar vara på kraften som finns i den tekniska utvecklingen och i det svenska näringslivet.

För Moderaterna är det självklart att elektrifiering spelar en nyckelroll i omställningen till ett fossilfritt samhälle. Majoriteten av Sveriges utsläpp kommer i dag från industri- och transportsektorn. Många svenska företag har gjort minskade utsläpp till sin prioritet och valt att investera miljarder för att kunna fasa ut fossila produktionsprocesser. Likaså ser vi med glädje hur flera nya företag väljer att etablera sig i norra Sverige just på grund av tillgången till ren el. Omställningen och nyetableringen av dessa industriföretag är något positivt som bör välkomnas, men det ställer också krav på politiken att säkerställa långsiktig leverans av en stabil elproduktion.

I budgeten satsar Moderaterna bland annat på att utveckla nästa generations kärnkraft. Vi avskaffar avfallsförbrännings skatten för att underlätta för lokal energi-

produktion och vi storsatsar på att utveckla teknik som fångar upp och lagrar koldioxid, CCS och bio-CCS. Moderaterna vill skapa förutsättningar för att få till en storskalig inhemsk produktion av biobränslen och vätgas och satsar därför också på ett grönt bränslestöd.

Den totala arealen skog som undantas från produktion bör inte öka. Staten bör istället prioritera att underhålla redan skyddade områden bättre. De förslag som skogsutredningen lämnat innebär att arealer ska tas ur produktion mot skogsägarens vilja, vilket är ett kraftigt intrång i äganderätten. Det säger Moderaterna nej till.

Reformer för hela landet

Moderaternas budget syftar till att ta fasta på hela Sveriges möjligheter och att få hjulen i ekonomin att snurra snabbare. Tillväxten ska öka från norr till söder, för att det går att bo och verka i hela Sverige. För att saker fungerar. För att företagen har tillgång till el året runt. För att det finns bredband så att alla har samma möjligheter att koppla upp sig mot en vårdcentral eller att jobba hemifrån. För att det finns mobiltäckning överallt. För att polisen kommer när man ringer oavsett var man bor. För att tågen går i tid. För att vägarna håller hög kvalitet istället för låg hastighet. Kort och gott för att det är ordning på Sverige.

Moderaternas budget innebär fler poliser till lands- och glesbygd så att tryggheten kan öka. Vi sänker drivmedelsskatten så att den som är beroende av bilen i vardagen inte ska behöva dra ett tyngre lass än andra i klimatomställningen. Alla ska ha råd att transportera sig till jobb, familj, vänner och fritidsaktiviteter.

Jordbruket, livsmedelsindustrin och skogsindustrin lägger grunden för en livskraftig landsbygd. Moderaternas budget stärker förutsättningarna för företagande, handel och konkurrenskraft så att fler jobb skapas i de gröna näringarna.

Underhåll och investeringar för vägtrafikens behov har negligerats under de senaste åren. En effekt av detta är att hastighetsgränserna sänks på många vägar. Fram till 2025 planeras 425 mil statlig väg få sänkt hastighet. De nordliga länen är särskilt drabbade till följd av tjälskador. I budgeten prioriterar Moderaterna vägunderhåll så att hela landets vägar kan hålla hög kvalitet istället för låg hastighet.

Alla ska ha samma möjligheter att koppla upp sig mot en vårdcentral eller att jobba hemifrån. Och företagsetableringar ska inte begränsas på grund av otillräcklig bredbandsutbyggnad. Moderaterna satsar därför även på bredbandsutbyggnad.

Strandskyddet utgör idag ett oproportionerligt stort ingrepp i enskilda markägares möjligheter att bygga exempelvis småhus i natursköna lägen utanför storstäderna. Det generella strandskyddet avskaffas i Moderaternas budget och i stället införs möjligheten att på kommunal nivå utfärda lokalt strandskydd där kommunen finner det påkallat.

Reformtabell

I reformtabellen anges prioriterade reformer samt finansiering i Moderaternas budgetmotion för 2022–2024. Beloppen anges i miljoner kronor.

Stärk arbetslinjen	26 975	31 700	30 600
Förstärkt jobbskatteavdrag	12 000	12 000	12 000
Sänkt skatt för pensionärer	5 800	5 800	5 800
Sänkta anställningskostnader för långtidsarbetslösa	1 200	3 800	2 600
Sänkta trösklar till arbetsmarknaden för funktionshindrade	600	1 200	1 300

Stärk arbetslinjen	26 975	31 700	30 600
Sänkt skatt på sparande och investeringar	1 650	1 650	1 650
Ökade forskningsanslag	100	100	100
Utvidgat forskningsavdrag	275	550	550
Mer generösa regler för personaloptioner	100	100	100
Höjd omsättningsgräns för moms	250	500	500
Nej till bankskatt	5 000	6 000	6 000
Ett tryggare Sverige	4 535	8 500	11 830
Fler poliser och åklagare	1 570	3 660	5 550
Bygg ut Sveriges fängelser	1 490	2 160	3 660
Stärk det lokala och brottsförebyggande arbetet	575	575	575
Stärk hela rättsväsendet	420	715	930
Lag och ordning utanför rättsväsendet	240	435	585
Stärkt försvarsförmåga utöver försvarsbeslutet	80	80	80
Fler förvarsplatser	75	300	400
Genomför en folkräkning	10	500	
Reformagenda för den liberala demokratin	75	75	50
En effektiv omställning	3 335	3 720	3 720
Kärnkraftsforskning	250	250	250
Avskaffa avfallsförbränningskatten	185	370	370
Internationella klimatinvesteringar	60	60	60
Industrikliv	500	500	500
Driftsstöd för CCS	10	10	10
Laddstolpar	1 000	1 000	1 000
Grönt bränslestöd	800	900	900
Vård av skog och naturleder m.m.	310	410	410
Vattenpaket	220	220	220
Starkare välfärd, mer kunskap i skolan och livskraftig kultur	3 720	6 025	8 920
Ökade resurser till välfärden	3 000	5 000	7 000
Bättre cancervård m.m.	160	155	155
Bättre villkor för barn och unga	150	150	150
Mer kunskap i skolan och fler tidiga insatser	155	365	1 260
Mer livskraftig kultur	255	355	355
Goda villkor i hela Sverige	11 705	8 745	8 850
Sänkta drivmedelsskatter	7 200	6 600	6 400
Nej till höjd fordonsskatt	210	550	860
Ökat vägunderhåll	1 000	150	150
Ökat järnvägsunderhåll	1 250		
Stöd till regionala flygplatser	100		
Stöd till kollektivtrafiken	1 500		
Renoveringsstöd för bensinmackar	150	150	150
Stärk de gröna näringarna	290	1 290	1 290
Reformera strandskyddet	5	5	
Övriga förslag	825	965	1060

Stärk arbetslinjen	26 975	31 700	30 600
Sänkt SINK-skatt	600	600	700
Avskaffad plastpåseskatt	190	360	360
Ökade resurser till Regeringskansliet för övriga prioriterade utredningar	35	5	0
SUMMA PRIORITERADE REFORMER	51 095	59 655	64 980

Finansiering

Arbetslinje i a-kassa och sjukförsäkringen	9 000	13 800	13 800
Stramare bistånd	13 000	14 600	16 600
Nej till familjeveckan	3 300	3 900	3 900
Skärpt kvalificering till välfärdssystemen	0	800	800
Effektivare arbetsmarknadspolitik	1 400	2 800	2 300
Avveckla byggsubventionerna	1 300	80	5 800
Effektivare användande av medel på UO20 och UO23	3 200	4 400	5 600
Nej till förstärkt förvärvsavdrag	9 100	14 500	14 500
Nej till skattereduktion för a-kassa	800	1 600	1 600
Övriga skatteförslag	100	190	280
Förslag som i delar återfinns i budgetpropositionen för 2022	9 900	8 000	8 100
SUMMA FINANSIERING	51 100	64 670	73 280

Utöver det som anges i tabellen ställer sig Moderaterna även bakom ett antal av de förslag som återfinns i budgetpropositionen för 2022, exempelvis skattereduktionen för sjuk- och aktivitetsersättning, förstärkt nedsättning av arbetsgivaravgifterna för 19–23-åringar under juni–augusti 2022, åtgärder för att förebygga klimatrelaterade naturolyckor, kostnader relaterade till vaccinationer samt testning och smittspårning, omställningsstödet, utbyggnad av vuxenutbildningen, medel för satsning på förlossningsvård och psykisk ohälsa samt medel för att stärka tjej- och kvinnojourer samt bekämpa våld i nära relationer och hedersvåld. Exakt information om skillnaderna per anslag återfinns i Moderaternas motioner för respektive utgiftsområde.

4 Fler som försörjs utan bidrag och högre tillväxt

Sverige har stora självförsörjningsproblem – varannan invandrad i arbetsför ålder kan idag inte försörja sig själv. Detta får stora och skadliga konsekvenser. Framförallt för den enskilde som inte får komma till sin rätt. Men också för samhället som helhet när färre betalar skatt och mer skattepengar går till bidrag. Allt färre försörjer allt fler. Den som vill få ordning på Sverige måste bryta med den kravlösa politik som möjliggjort dagens situation.

Löfvenregeringens jobbmisslyckande har gjort att Sverige har rekordhög långtidsarbetslöshet. Istället för lägst arbetslöshet i EU, som var regeringens löfte, har Sveriges arbetsmarknad utvecklats sämre än i jämförbara länder, både före och under coronakrisen. Sedan regeringen tillträdde har inget annat land i EU haft en sämre arbetslöshetsutveckling och Sverige har nu EU:s fjärde högsta arbetslöshet. Omkring 200 000 personer har nu varit inskrivna vid Arbetsförmedlingen som arbetslösa i mer än ett år. Det finns en överhängande risk att långtidsarbetslösheten biter sig fast på höga

nivåer även efter krisen. Risken förstärks med tanke på att regeringen misslyckades med att minska långtidsarbetslösheten under den långa högkonjunktur som föregick coronakrisen.

Det största problemet med den politik som förts är kravlösheten. Idag finns inga språkkrav för den som invandrat till Sverige. Inga krav på aktivitet för den som är långtidsarbetslös och lever på bidrag. Och bidragen kan bli så höga när de staplas på varandra att det för många inte lönar sig att ta ett jobb. Enligt våra bedömningar finns det 50 000 hushåll som löper risk att hamna i de ekonomiska situationer som vårt bidragstak är utformat för att hantera. Situationen förbättras inte av att regeringens höjning av a-kassan gjort att även nyligt arbetslösa tackar nej till jobb.

Sverige är det enda landet i EU som ökat arbetslösheten sedan Magdalena Andersson blev finansminister. Sju år med EU:s sämsta jobbpolitik har fått stora konsekvenser. Hade Sveriges arbetslöshet under Socialdemokraternas regering utvecklats som genomsnittet i EU, istället för sämst, hade välfärden haft 42 miljarder kronor mer, varje år. Det motsvarar 88 000 undersköterskor. Den höga arbetslösheten leder i längden också till lägre pensioner. Och den omöjliggör integration för dem som istället fastnar i livslångt utanförskap. Det i sin tur medför den hopplöshet och frustration som bland annat lägger grunden för de kriminella gängens rekrytering. Att minska arbetslösheten och öka självförsörjningen är alltså avgörande för Sveriges framtid av många skäl.

Ska Sverige kunna fortsätta vara ett rikt välfärdsland behöver tillväxtförutsättningarna stärkas. Sverige är ett av de länder som har lägst tillväxt per capita för närvarande. Tillväxten väntas bli lägre i Sverige än i så gott som alla andra EU-länder nästa år. Att den historiskt låga tillväxten per capita ser ut att bestå under flera år är ett tecken på att tillväxtpolitiken inte är tillräckligt bra. Det krävs därför en bred palett av åtgärder om Sverige ska kunna växa lika snabbt eller snabbare än andra utvecklade länder.

4.1 Politikens inriktning

Efter sju år med EU:s sämsta jobbpolitik behöver regeringens bidragslinje bytas ut mot arbetslinjen. Drivkrafterna till arbete behöver stärkas – genom sänkta skatter på låga inkomster och bidragssystem som uppmuntrar till arbete. Moderaterna har reformförslag för att halvera långtidsarbetslösheten på tre år. Den som menar allvar med att bekämpa arbetslöshet måste också säkerställa en långsiktigt hög tillväxt. Moderaterna vill öka välståndet genom reformer för tillväxt. Det handlar om sänkta skatter på arbete. Men också om att bygga produktivitet stark igen med investeringar i forskning, digital omställning, infrastruktur samt minskade regelbördor och skatter för företagen. Det är dags att få hjulen i ekonomin att snurra snabbare.

4.1.1 Fler som kan försörja sig själva

Att så många som möjligt arbetar är avgörande för vårt nuvarande och framtida välstånd, men det är mer än så. Det är också en fråga om vilket samhälle vi vill ha. När det lönar sig att arbeta blir det tydligt att det är rätt att anstränga sig för att skapa en bättre tillvaro för sig själv och för andra. Utvecklingen med att allt färre försörjer allt fler är ohållbar. Flit och ansträngning måste löna sig bättre och passivitet inte alls. Därför måste skatter och bidrag uppmuntra till arbete.

Mer lönsamt att arbeta

Den kanske viktigaste anledningen till den höga arbetslösheten i Sverige är just att det inte lönar sig tillräckligt att gå från bidrag till arbete. Det gäller särskilt för låga inkomster, där utbytet av arbete i Sverige är lägre än i nästan något annat land. Om utbytet av att arbeta ökar kommer arbetslösheten bli lägre och arbetslöshetstiderna kortare. Det finns ett robust stöd för inom den nationalekonomiska forskningen och det är den insikten som ligger bakom exempelvis jobbskatteavdraget, som i någon form finns i de flesta länder. Att det lönar sig för dåligt att gå från bidrag till arbete gäller för försörjningsstöd och etableringsersättning, men också för dem som har a-kassa eller aktivitetsstöd.

Moderaterna vill sänka skatten för dem som arbetar – med fokus på låga och medelstora inkomster. Vi gör det för att det är rätt; det ökar sysselsättningen, och vi gör det för att det är rättvist att ansträngning lönar sig. Förstärkningen av jobbskatteavdraget innebär att utbytet av att gå från bidrag till arbete ökar, också på sikt. Tillsammans med en bidragsreform med bland annat ett bidragstak är sänkta skatter på låga och medelstora inkomster en central reform för att knäcka arbetslösheten. Det gäller inte minst för utsatta grupper på arbetsmarknaden med mycket hög arbetslöshet, såsom kvinnor födda i Afrika eller Asien.

För att undvika att arbetslösheten biter sig fast och istället öka självförsörjningen behöver även en tillfällig jobbprenie införas under nästa mandatperiod för de som varit arbetslösa längre än ett år. Jobbprenien har testats med stor framgång i Danmark, senast 2017–2019 då över 55 000 långtidsarbetslösa fick en jobbprenie när de gick från bidrag till arbete. Detta trots att arbetslösheten är betydligt lägre i Danmark än i Sverige.

Det behöver även bli billigare att anställa. Kostnaden för företag att anställa de som är långtidsarbetslösa behöver sänkas. Anställningsstöd är viktiga för att sänka anställningskostnaderna för grupper som har svårt att komma in på arbetsmarknaden. Nystartsjobben – sänkta arbetsgivaravgifter för arbetsgivare som anställer långtidsarbetslösa – leder till kortare arbetslöshetstider. Längre nystartsjobb och en större kostnadsänkning leder till mer positiva sysselsättningseffekter.

Efter att regeringen genomfört flera försämringar av nystartsjobben 2017 för att gynna de egna extratjänsterna började antalet nystartsjobb minska. Trots att långtidsarbetslösheten är högre än någonsin har bara hälften så många ett nystartsjobb nu jämfört med innan försämringarna. För att motverka att långtidsarbetslösheten biter sig fast behöver nystartsjobben utökas. Samtidigt bör extratjänsterna fasas ut eftersom de är dyra och sällan leder till reguljära jobb.

Den som ett helt arbetsliv varit med och byggt Sverige måste känna att det lönat sig – att pensionen räcker till. En starkare ekonomi och fler i arbete skapar förutsättningar för en positiv utveckling av pensionerna. Inget är viktigare för en högre pension än att sysselsättningen och antalet arbetade timmar utvecklas väl samt att reallönerna ökar, eftersom pensionerna bygger på hur ekonomin utvecklas. Det finns ett stort värde av att ge landets pensionärer större ekonomiska marginaler. Många pensionärer får i dag inte ekonomin att gå ihop. Det är bra att det finns en politisk överenskommelse om att förstärka grundskyddet i pensionssystemet, men mer måste göras för att stärka pensionärernas ekonomi. Skatten på pension behöver därför sänkas.

Bidrag och ersättningssystem

Idag kan bidrag staplas på varandra så att det sammantaget inte lönar sig tillräckligt att börja jobba istället för att leva på bidrag. Detta är en viktig förklaring till det utanförskap som vi idag ser. För att arbetsinkomst ska bli mer lönsamt i förhållande till bidrag och för att fler personer ska jobba, behöver – förutom sänkt skatt på arbete – ett bidragstak införas för personer som lever på försörjningsstöd.

Socialtjänstlagen bör också tydligt slå fast att den som är arbetsför är skyldig att stå till arbetsmarknadens förfogande i hela landet. Om den enskilde utan godtagbart skäl inte deltar i de aktiviteter som krävs ska försörjningsstödet kunna sättas ned. Detsamma gäller om den enskilda inte samarbetar kring kontrollerna av hur försörjningsstödet används. Kommunernas möjlighet att ge ett mer generöst försörjningsstöd än vad som är normen bör begränsas på grund av att det gör arbete mindre lönsamt.

I Sverige finns ett stort antal bosättningsbaserade välfärdsförmåner. Det betyder i praktiken att den som bor här har tillgång till alla förmåner från dag ett. Det är inte rimligt. Den som är ny i vårt land borde i stället kvalificera sig in till den svenska välfärden genom arbete eller genom permanent uppehåll och medborgarskap. Att ha ett arbete ska alltid berättiga till fler förmåner än att inte ha ett arbete. Det bör även ske en kvalificering in till försörjningsstödet där inriktningen är att den som är nyanländ inte har rätt till fullt försörjningsstöd.

A-kassan ska vara skäligen för att klara kortare perioder av arbetslöshet. Men Sverige bör inte ha en a-kassa som leder till högre arbetslöshet över tid. Som en följd av pandemins effekter på arbetsmarknaden har regeringen tillfälligt, fram till och med 2022, höjt nivån i a-kassan och lättat på kvalificeringsvillkoren. I takt med att restriktionerna lättats förbättras nu läget på arbetsmarknaden. Inflödet till arbetslöshet är tillbaka på 2019 års nivåer. För Moderaterna är det viktigare med reformer för fler jobb som motverkar att arbetslösheten biter sig fast på höga nivåer än att a-kassan är kvar på höga nivåer även 2022. Den som under kort tid blir arbetslös ska ha en god trygghet. Men det behöver sedan följas av en tydlig avtrappning och tidsgränser för att människor inte ska fastna i bidragsberoende.

Rusta med kunskaper

En viktig del i Sveriges hantering av finanskrisens effekter på arbetsmarknaden var stora satsningar på praktikplatser för arbetslösa. En praktikplats kan vara en bra väg in på arbetsmarknaden för personer som varit arbetslösa en längre tid. Det kan också vara ett sätt att överbrygga arbetsgivarens osäkerhet kring en persons kompetenser. Två av tre långtidsarbetslösa som är inskrivna vid Arbetsförmedlingen saknar helt aktivitet. Det är ett stort misslyckande för regeringens styrning av Arbetsförmedlingen. Ett större utbud av praktikplatser skulle bidra till att bryta passiviteten. Särskilt bör praktikplatser för unga och för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden prioriteras, där äldre är överrepresenterade.

Många personer som före pandemin hade ett arbete men som nu är i långtidsarbetslöshet kan behöva möjligheter till omställning och utbildning för att återgå till arbete. Ett brett utbud av utbildningar i sådan kompetens som efterfrågas på arbetsmarknaden är därför centralt. Det är också viktigt att fler långtidsarbetslösa söker och går de utbildningar som finns. Arbetsförmedlingen och andra matchningsaktörer har en viktig uppgift att matcha arbetssökande till rätt utbildningar.

Andelen personer över 55 år bland de långtidsarbetslösa har ökat det senaste året. Den här gruppen har tidigare också konstaterats löpa större risk att fastna i långvarig arbetslöshet och lämna arbetsmarknaden permanent än yngre arbetslösa. Trots det finns idag inga särskilda insatser för denna grupp. Riksrevisionen har också konstaterat att såväl regeringen som Arbetsförmedlingen under många år prioriterat andra utsatta grupper framför äldre arbetstagare. Ålder har alltför sällan vägts in i bedömningen av vilket stöd den arbetssökande behöver. Moderaterna anser att äldre personers situation på arbetsmarknaden när de blir arbetslösa måste synliggöras på ett bättre sätt jämfört med idag med insatser som är bättre anpassade efter deras behov. Digitala bedömningsstöd måste användas i högre utsträckning. För att arbetslösa med längre arbetslivserfarenhet ska kunna upprätthålla och utveckla sin kompetens bör det även finnas större möjligheter till och ställas krav på praktisk kompetensutveckling på en arbetsplats.

4.1.2 Bättre tillväxtförutsättningar

Ska Sverige kunna fortsätta vara ett rikt välfärdsland behöver tillväxtförutsättningarna stärkas. Problemet med en stigande arbetslöshet fanns i Sverige redan under högkonjunkturen, före coronakrisen, och kommer att finnas kvar även efter. Det är alltså ett strukturellt problem – som det krävs strukturella reformer för att lösa. För Moderaterna är det därför tydligt att såväl en stor skattereform som en bidragsreform behöver genomföras inom en snar framtid.

Sverige är på många sätt ett bra land för företagare. Men att driva företag i Sverige behöver bli enklare. Villkor och skatter för landets företagare ska utformas för att inte lägga orimliga bördor på företagare. Lagar och regler ska utformas så att de är enkla att tillämpa. Regelkrångel, byråkrati och onödig administration ska undvikas i största möjligaste mån.

Som beskrivits behöver det också löna sig bättre att arbeta, genom framför allt sänkt skatt på lägre inkomster och införandet av ett bidragstak. Tillväxten byggs av politiken på en mängd andra områden som beskrivs i andra delar av denna budgetmotion: hur mycket barnen lär sig i skolan, hur mycket vi investerar i infrastruktur och forskning, hur brottslighet påverkar företagsklimatet och hur bostadsmarknaden utvecklas, för att nämna några exempel.

Bättre villkor för investeringar och sparande

Att företag väljer att etablera sig i Sverige och att de företag som är etablerade här har tillgång till kapital och kompetens är avgörande för vårt välstånd. Villkoren för att starta, växa och expandera behöver vara goda för att fler ska våga lämna trygga och välbetalda jobb för att starta företag. Bolagsskatter och kapitalskatter behöver vara konkurrenskraftiga och uppmuntra till investeringar i Sverige. Moderaterna vill att skattesystemet ska bli enklare och därmed bör undantagen vara få. Det finns dock skäl för att helt nystartade bolag bör vara undantagna från bolagsskatt de första tre åren. Nystartade bolag bidrar med ny teknik och nya affärsmodeller, samtidigt som det är svårare för nystartade bolag att ta in kapital. Det kommer att vara en prioriterad fråga att genomföra när vi har vunnit valet.

En stor del av forskningen som är betydelsefull för Sveriges konkurrenskraft sker i företagen. Forskningsavdraget infördes 2014 och kan nyttjas av företag som bedriver systematiskt och kvalificerat forsknings- och/eller utvecklingsarbete i kommersiellt syfte. Det innebär att företag som anställer personer som arbetar med forskning och

utveckling betalar en lägre arbetsgivaravgift upp till ett tak. Avdraget har nyligen förstärkts i flera delar. För att ytterligare stödja de större företag som står för majoriteten av den kommersiella forskningen bör taket i forskningsavdraget höjas ytterligare, till 2 miljoner kronor per månad.

Ett viktigt verktyg för små, snabbväxande företag att rekrytera personal är personaloptioner. För mindre företag finns särskilda regler som gör det mer fördelaktigt att använda sådana optioner. Moderaterna föreslår i denna motion att fler företag, upp till 250 anställda och 350 miljoner i omsättning, ska kunna använda sig av reglerna för personaloptioner.

Ett ökat privat sparande har många goda effekter. Det ger människor större frihet att bestämma över sina liv, att spara till pensionen, att bygga upp en buffert och att skaffa sig en bostad. Eget sparande är också den främsta finansieringskällan för nystartade företag och en viktig källa för kapital för etablerade företag som växer. Att sparande uppmuntras genom en låg beskattning är därför också viktigt för tillväxten. Att alliansregeringen införde investeringssparkontot har varit viktigt för att hålla uppe sparandet. Skatten har dock höjts vid flera tillfällen, och bör nu sänkas.

Regelförenklingar

Att driva företag i Sverige ska vara enkelt. Villkor och skatter för landets företagare ska utformas för att inte lägga orimliga bördor på företagare. Lagar och regler ska utformas så att de är enkla att tillämpa. Regelkrångel, byråkrati och onödig administration ska undvikas i största möjliga mån. Sverige är på många sätt ett bra land för företagare. Det är viktigt att de saker som fungerar väl värnas. Ett exempel är de förenklingar, ofta digitala lösningar, som Skatteverket och Bolagsverket gjort för företagens redovisning. Samtidigt finns uppenbara problem som måste lösas.

Internationella utvärderingar av Sverige återkommer till vissa kritikpunkter. Regelkrångel är ett sådant. Skattekrångel, en rigid arbetsmarknad och långa tider för bland annat miljötillstånd är problem som måste lösas. Det gäller även regulatoriska osäkerheter och inkonsekvens vid myndighetsutövning i landets kommuner.

Här är Sveriges företagare tydliga. Hälften av alla företagare i Sverige har mycket lågt eller lågt förtroende för regeringens företag- och näringslivspolitik, enligt en undersökning från Stockholms Handelskammare. Under nuvarande regering har det varit betydligt fler företag som rapporterat ökat krångel än som upplevt förenklingar. Det ökade krånglet toppade år 2019 när 37 procent av företagen tyckte att det hade blivit krångligare att följa de statliga reglerna under det senaste året. Landets småföretagare skulle gynnas av tillträdandet av en borgerlig regering som på allvar och målmedvetet minskar regelbördorna.

Handläggningen av ansökningar från företag är ett stort problem vid svenska myndigheter. Ett tydligt exempel är hur handläggningstiderna är långa vid olika typer av miljötillstånd. Att en del ansökningar kan ta både sex, åtta och tio år är inte rimligt. Det är inte heller rimligt att utgången av processerna är oklar och emellanåt oförutsägbar. Moderaterna vill att handläggningstiderna hos svenska myndigheter kortas. Berörda myndigheter bör därför ges i uppdrag att identifiera processer där det förekommer kostsamma och långa handläggningstider samt att sätta upp mål och strategier i syfte att lösa problemen. Fler myndigheter måste också ges regelförenklingsuppdrag. Idag har få myndigheter ett uttalat uppdrag att arbeta med regelförenkling. Moderaterna vill att fler myndigheter får det uppdraget.

Ett annat problem som företagare stöter på är att kommuner fakturerar företag för tillsynsavgifter men sedan inte genomför själva tillsynen. En genomförd tillsyn kan vara en kvalitetsstämpel på verksamheten om utfallet är bra. Därför upplever många företag det som orimligt om tillsynen inte utförs. Går det inte att i dialog med kommunerna få till stånd en ändring är Moderaterna beredda att se över möjligheterna till lagstiftning som inte tillåter att ta ut avgifter för tillsyn som inte utförs.

4.2 Prioriterade reformer för ökad självförsörjning

Införande av bidragstak

Moderaternas förslag: Ett bidragstak ska införas och en utredning bör tillsättas under 2022 för att utforma regelverket och lagstiftningen för ett bidragstak. För detta tillförs Regeringskansliet resurser.

För hushåll med försörjningsstöd som består av sammanboende med barn är lönsamheten av arbete särskilt låg. I många fall påverkas inte den disponibla inkomsten alls om en av föräldrarna börjar jobba. För att fler personer ska arbeta behöver arbetsinkomst bli mer lönsamt i förhållande till bidrag. Därför vill Moderaterna införa ett bidragstak för personer som lever på försörjningsstöd.

Bidragstaket ska utgöra en maxnivå för den samlade ersättningen från offentliga bidragssystem som mottagare av försörjningsstöd kan få. Nivån kommer att bero på hur personens hushåll ser ut samt om denne har försörjningsansvar för barn. Utgångspunkten är att ett hushåll utan skattepliktig inkomst maximalt ska kunna erhålla samlade bidrag som uppgår till 75 procent av den disponibla inkomst som hushållet skulle ha haft vid ett arbete till lägstalön.

Bidragstaket ska i första hand uppnås genom att konstruktioner och bidragsnivåer görs om, så att det inte är möjligt att stapla bidrag på varandra i den utsträckning att arbete inte lönar sig. Till följd av komplexiteten i det svenska bidragssystemet behöver en utredning tillsättas för att närmare utforma regelverket för ett bidragstak. En förutsättning för ett effektivt bidragstak bör vara ett gemensamt statligt utbetalningssystem för bidrag. Utredningen ska därför ta fram förslag på hur ett sådant system ska organiseras. I uppdraget till utredningen ska ingå att utreda hur bidragstaket ska implementeras på ett effektivt sätt. Utredningen ska också delredovisa förslag på utformning av ett regelverk som innebär att bostadsbidraget minskas i det fall den samlade ersättningen överstiger 75 procent av lönen från ett jobb och som kan gälla fram till dess att hela reformen är implementerad.

Jobbskatteavdrag

Moderaternas förslag: En förstärkning av jobbskatteavdraget med 12 miljarder kronor som innebär sänkt skatt för alla som jobbar, med fokus på låga och medelstora inkomster. Alla som jobbar får sänkt skatt och alla som jobbar heltid får sänkt skatt med över 200 kronor per månad.

För att delfinansiera förstärkningen av jobbskatteavdraget säger Moderaterna nej till förstärkningen av regeringens förvärvsavdrag som föreslås i budgetpropositionen för 2022 då det inte leder till fler jobb. Alla som jobbar får dock större skattesänkningar än med regeringens förslag.

Lönsamheten i att gå från bidrag till arbete beror på bidragsnivåerna, men också på hur mycket den som arbetar får behålla av lönen. Utöver skärpningen av bidragssystemen som uppmuntrar till arbete vill Moderaterna därför sänka skatten för dem som arbetar. Det ska göras genom att jobbskatteavdraget förstärks. Till skillnad från exempelvis ett förvärvsavdrag, som regeringen infört, innebär ett förstärkt jobbskatteavdrag lägre skatt på arbetsinkomster men inte på bidragsinkomster. Därmed förbättras utbytet av att gå från exempelvis a-kassa eller aktivitetsstöd till jobb. Jobbskatteavdraget infördes 2007 och har utvidgats fem gånger, senast i M-KD-budgeten för 2019. Totalt sett ger jobbskatteavdraget en extra månadslön för den som har en låg inkomst. Liknande avdrag finns i ett stort antal länder och har visat sig vara en effektiv åtgärd för att få fler, inte minst kvinnor, att gå från bidrag till egen försörjning. Så vitt känt har inget land rullat tillbaka ett sådant avdrag, inte heller Sverige. I länder som USA och Storbritannien har avdraget istället utvidgats och förstärkts gradvis på grund av de positiva effekterna. Givet de stora integrationsproblemen i Sverige och att det inte lönar sig tillräckligt att arbeta, bör utvidgningen av jobbskatteavdraget fortsätta också här. Moderaterna gick också till val på att sänka skatten med 22 miljarder kronor. Det första steget togs i M-KD-budgeten, och i och med det här förslaget vill vi nu ta nästa steg för att uppnå vårt vallöfte.

Regeringens förstärkning av förvärvsavdraget är en skattesänkning på 9 miljarder kronor men ökar inte utbytet av att arbeta, eftersom skattesänkningen är lika stor för den som lever på bidrag som för den som arbetar. Jobbeffekterna bedöms därför vara mycket begränsade i ett läge där arbetslösheten är bland de högsta i EU. Dessutom gör ett ytterligare avdrag att skattesystemet blir än mer komplicerat. ESV avstyrker förslaget av dessa anledningar och anser att syftet med förslaget hade kunnat uppnås med befintliga reduktioner. Svenskt Näringsliv avstyrker förslaget för att det inte stärker drivkrafterna till arbete. Institutet för tillväxtpolitiska studier avstyrker också förslaget. Konjunkturinstitutet konstaterar att incitamenten att arbeta minskar för de som är i socialförsäkringssystemet (exempelvis a-kassa).

Sänkta kostnader för att anställa långtidsarbetslösa

Moderaternas förslag: Moderaterna föreslår att ersättningen till arbetsgivare som anställer personer med nystartsjobb tillfälligt höjs från och med 1 april 2022 till och med 31 december 2023. Samtidigt föreslår Moderaterna att taket för den ersättningsgrundande bruttolönen per månad höjs från 20 000 kronor till 22 000 kronor under samma period. Förslaget försvagar de offentliga finanserna med 1,2 miljarder kronor 2022, 3,8 miljarder kronor 2023 och 2,6 miljarder kronor 2024.

För att varje persons arbetsförmåga ska tas tillvara höjer Moderaterna även taket för den bruttolön som arbetsgivaren får ersättning för när denne anställer personer med någon av de olika formerna av lönebidrag eller skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare. Taket höjs från dagens 20 000 kronor per månad till 22 000 kronor per månad under perioden 1 april 2022 till utgången av 2023. Förslaget försvagar de offentliga finanserna med 600 miljoner kronor 2022, 1,2 miljarder kronor 2023 och 1,3 miljarder kronor 2024.

Nystartsjobben har också visat sig vara ett effektivt verktyg under tidigare lågkonjunkturer för att få människor tillbaka på arbetsmarknaden. Arbetsmarknadsforskningen visar att de arbetsmarknadsinsatser som mest liknar ordinarie arbeten är de mest effektiva när det gäller att föra arbetslösa närmare arbetsmarknaden. För att färre

personer ska fastna i långtidsarbetslöshet vill Moderaterna därför att nystartsjobben blir fler och bättre. Vårt förslag innebär att för personer som varit arbetslösa mellan 1 och 2 år höjs ersättningen från 1 till 2 arbetsgivaravgifter. För personer som varit arbetslösa 2–3 år höjs ersättningen från 2 till 2,5 arbetsgivaravgifter och för personer som varit arbetslösa i mer än tre år eller är nyanlända invandrare höjs ersättningen från 2,5 till 3 arbetsgivaravgifter. Till 2023 bedöms antalet nystartsjobb öka till nivåer i paritet med efter finanskrisen.

Moderaterna anser att alla som vill och kan arbeta ska ha den möjligheten – varje människas arbetsförmåga ska tas tillvara. Möjligheterna på arbetsmarknaden begränsas ofta för människor som har synliga eller osynliga funktionsnedsättningar. Inte på grund av deras egen kapacitet utan på grund av stelbenta system och en förlegad syn på människors förmåga.

Över 40 000 personer som har en funktionsnedsättning har varit arbetslösa i över 12 månader, en ökning med 5 000 personer på två år. På grund av brister inom Arbetsförmedlingen är det dock sannolikt att fler långtidsarbetslösa har en funktionsnedsättning än vad myndighetens statistik gör gällande, något som Arbetsförmedlingen rapporterat om under våren 2021. Under samma period har antalet personer som har arbete med lönestöd anpassat för personer med funktionsnedsättning minskat med 9 000. Grunden för lönestöden är att arbetsgivaren kompenseras genom lägre anställningskostnader i den utsträckning som arbetsförmågan hos arbetstagaren är nedsatt. Taket för den ersättningsgrundande lönen är dock lägre än många ingångslöner och bör därför höjas på samma sätt som i nystartsjobben för att fler personer med en funktionsnedsättning ska lämna arbetslöshet för arbete.

A-kassa

Moderaternas förslag: De temporärt höjda taken i A-kassan under ersättningsdag 1–100 och efter dag 100, den temporärt höjda grundersättningen, den temporärt införda lägstanivån på grundersättningen och det temporärt lättade arbetsvillkoret upphör att gälla den 1 mars 2022 istället för den 2 januari 2023 som regeringen beslutat om. Förslaget stärker de offentliga finanserna med cirka 3,75 miljarder kronor 2022.

Moderaterna avvisar även regeringens förslag om färre karensdagar i arbetslöshetsförsäkringen, vilket stärker de offentliga finanserna med 314 miljoner kronor 2022 jämfört med regeringens förslag. Dessa medel används till prioriterade satsningar.

Från och med 2023 bör även a-kassan kortas från att omfatta 300 dagar till att omfatta 265 dagar. Nivån på a-kassan sätts till att vara 910 kronor under de första 100 dagarna och därefter 680 kronor per dag. Som en uppföljning på tidsgränserna i a-kassan föreslår Moderaterna även en tidsgräns i aktivitetsstödet, vilket är det statliga bidragssystem som följer efter a-kassan. Tidsgränsen infaller efter två år. Dessa reformer stärker de offentliga finanserna med 6,5 miljarder kronor från och med 2023.

Arbetslinjen ska alltid värnas i våra bidrags- och ersättningssystem samtidigt som systemen måste anpassas efter de förändringar som sker på arbetsmarknaden. A-kassan ska vara skälig. Men Sverige bör inte ha en a-kassa som leder till en permanent högre arbetslöshet över tid. Som en följd av pandemins effekter på arbetsmarknaden har regeringen tillfälligt, fram till och med 2022, höjt nivån i a-kassan och lättat på kvalificeringsvillkoren. I takt med att restriktionerna lättats förbättras nu läget på arbetsmarknaden. Inflödet till arbetslöshet är tillbaka på 2019 års nivåer. För Moderaterna är det viktigare med reformer som gör att fler får jobb och som motverkar

att arbetslösheten biter sig fast på höga nivåer än att a-kassan är kvar på höga nivåer även 2022. Den som under kort tid blir arbetslös ska ha en god trygghet – men det behöver sedan följas av en tydlig avtrappning och tidsgränser för att människor inte ska fastna i bidragsberoende. Den temporärt höjda nivån och de temporärt lättade kvalificeringsvillkoren bör återställas.

Vi föreslår istället att a-kassan under de första 100 dagarna ska vara 910 kronor och därefter 680 kronor per dag från 2023. Sammantaget bedöms förslaget ge starkare drivkrafter till arbete jämfört med regeringens nivåer. Vi föreslår också att a-kassan kortas från att omfatta 300 dagar till att omfatta 265 dagar. Erfarenheterna från de tyska reformerna i början av 2000-talet visar på att tidsgränser har en betydande effekt för att bryta ett långvarigt bidragsberoende. Givet de strukturella problem som finns på svensk arbetsmarknad är det av avgörande betydelse att bidragssystemen, efter att ha gett ett gott skydd för den som kortvarigt drabbas av arbetslöshet, är utformade för att motverka långtidsarbetslöshet och för långvarig försörjning.

Som en uppföljning på tidsgränserna i a-kassan föreslår Moderaterna även en tidsgräns i aktivitetsstödet, vilket är det statliga bidragssystem som följer efter a-kassan. Tidsgränsen infaller efter två år. Resonemanget bygger på samma principer som tidsgränser i a-kassan, det vill säga att tidsgränser i bidragssystemen kraftigt motverkar långvarigt bidragsberoende.

Stopp för nya extratjänster

Moderaternas förslag: Medel för att öka antalet extratjänster och introduktionsjobb avvisas till förmån för att sänka anställningskostnaderna för långtidsarbetslösa samt underlätta för personer med en funktionsnedsättning som innebär nedsatt arbetsförmåga att komma in på arbetsmarknaden. Detta stärker de offentliga finanserna med 741 miljoner kronor 2022, 818 miljoner kronor 2023 och 711 miljoner kronor 2024.

Moderaterna föreslår även ett stopp för nya anvisningar till extratjänster från och med 1 januari 2022, vilket innebär att insatsen fasas ut i takt med att befintliga extratjänster upphör enligt redan fattade beslut. Fler personer bedöms istället få nystartsjobb, vilket är beaktat i Moderaternas förslag att förstärka nystartsjobben. Ett stopp för nya extratjänster minskar statens utgifter med 670 miljoner kronor 2022, 1,9 miljarder kronor 2023 och 1,5 miljarder kronor 2024.

En viktig del i en effektiv arbetsmarknadspolitik är att rätt individ får ta del av rätt insats. Detta både för att säkerställa att politiken ger avsedd effekt och för att säkerställa att skattebetalarnas pengar används på bästa sätt. Extratjänsterna har under flera år uppvisat svaga resultat och föreslås därför avskaffas till förmån för en effektivare politik för att fler ska arbeta.

Sänkt skatt på pension

Moderaternas förslag: Skatten för pensionärer sänks med 5,8 miljarder kronor. Det innebär att den som har en pension på 13 000 kronor i månaden får en skattesänkning på cirka 200 kronor per månad.

Moderaterna är partiet för den som jobbar, den som vill jobba och den som har jobbat. Den som ett helt arbetsliv varit med och byggt Sverige måste känna att det lönat sig – att pensionen räcker till. En starkare ekonomi och fler i arbete skapar förutsättningar för

en positiv utveckling av pensionerna. Inget är viktigare för en högre pension än att sysselsättningen och antalet arbetade timmar utvecklas väl samt att reallönerna ökar, eftersom pensionerna bygger på hur ekonomin utvecklas.

Det finns ett stort värde i att ge landets pensionärer större ekonomiska marginaler. Många pensionärer får i dag inte ekonomin att gå ihop. Det är bra att det finns en politisk överenskommelse om att förstärka grundskyddet i pensionssystemet, men mer bör göras för att stärka pensionärernas ekonomi. Sänkt skatt på pension är en viktig del i detta.

Mer i plånboken för landets pensionärer är således en viktigare prioritering än att lägga miljarder kronor på reformer som familjeveckan eller på skadliga reformer som försvagar arbetslinjen. Den som varit med och byggt Sverige ska känna att det lönat sig. Det snabbaste sättet att stärka ekonomin för pensionärer är att sänka skatten, och därför sänker Moderaterna skatten för alla pensionärer i budgeten för 2022.

4.3 Prioriterade reformer för ökad tillväxt

Utökat forskningsavdrag

Moderaternas förslag: För att underlätta för fler företag att göra forskningsinvesteringar i Sverige höjer Moderaterna taket i forskningsavdraget till två miljoner kronor per månad från 1/7 2022. Förslaget försvagar de offentliga finanserna med 275 miljoner kronor under 2022 och därefter 550 miljoner kronor per år.

För att stärka den svenska forskningen tillförs även Vetenskapsrådet 100 miljoner kronor per år från och med 2022 och framåt.

Nästan tre fjärdedelar av forskningsinvesteringarna i Sverige görs av företag. Ska Sverige kunna fortsätta vara ett högteknologiskt välfärdsland krävs stora privata forskningsinvesteringar också de kommande åren. Därför vill Moderaterna underlätta för företag som förlägger forskningsinvesteringar till Sverige. Forskningsavdraget infördes 2014 och kan nyttjas av företag som bedriver systematiskt och kvalificerat forsknings- och/eller utvecklingsarbete i kommersiellt syfte. Det innebär att företag som anställer personer som arbetar med forskning och utveckling betalar en lägre arbetsgivaravgift upp till ett tak. Avdraget har nyligen förstärkts i flera delar. För att ytterligare stödja inte minst de större företag som står för majoriteten av den kommersiella forskningen vill Moderaterna i ett första steg höja taket i forskningsavdraget ytterligare till två miljoner kronor per månad. Moderaterna vill se fler forskningsinvesteringar utan politisk inblandning, och då är det bättre att satsa på forskningsavdrag för alla företag framför forskningsanslag där myndigheter väljer ut vem som får ta del av finansieringen.

Mer generösa regler för personaloptioner

Moderaternas förslag: För att underlätta mindre, snabbväxande företags rekrytering av kompetent arbetskraft vill vi att fler företag ska kunna erbjuda sina anställda incitamentsprogram och delägarskap. Förslaget försvagar de offentliga finanserna med 50 miljoner kronor utöver det som föreslås i budgetpropositionen för 2022.

Från den 1 januari 2022 föreslås gränserna för att berättiga till de fördelaktiga reglerna avseende personaloptioner höjas till högst 150 anställda och högst 280 miljoner kronor i nettoomsättning samt balansomslutning. Villkoren utvidgas även till att innefatta

styrelseledamöter och suppleanter som inte är anställda av företaget. Moderaterna ser ingen anledning till att Sverige ska ha mindre fördelaktiga regler än vad statsstödsreglerna tillåter. Reglerna för personaloptioner bör därför utvidgas i linje med de regler som gäller i Storbritannien, och som godkändes av EU-kommissionen innan Storbritannien lämnade EU. Det skulle innebära att gränsen höjs till 250 anställda och 350 miljoner kronor i nettoomsättning samt balansomslutning. Det bör också utredas om det är möjligt att göra systemet mer generellt.

Sänkt skatt på investeringssparkonton och kapitalförsäkringar

Moderaternas förslag: För att uppmuntra till sparande vill Moderaterna sänka skatten för investeringssparkonton (ISK) och kapitalförsäkringar, från statslåneräntan plus 1 procent till statslåneräntan plus 0,75 procent. För att sänkningen ska få full effekt föreslår vi också att golvet för skatten på investeringssparkonto och kapitalförsäkring tas bort. Förslaget försvagar de offentliga finanserna med 1,65 miljarder kronor per år.

Ett ökat privat sparande har många goda effekter. Det ger människor större frihet att bestämma över sina liv, att spara till pensionen, att bygga upp en buffert och att skaffa sig en bostad. Eget sparande är också den främsta finansieringskällan för nystartade företag och en viktig källa till kapital för etablerade företag som växer. Att sparande uppmuntras genom en låg beskattning är viktigt för tillväxten. Att alliansregeringen införde investeringssparkontot har varit viktigt för att öka sparatet. Det kommer signaler från många partier om att skatten på företagande borde vara högre. Moderaterna anser tvärtom att det är bra om medborgarna kan spara ihop till ett eget kapital. Därför vill vi sänka skatten från statslåneräntan plus 1 procent till statslåneräntan plus 0,75 procent. För att sänkningen ska få full effekt föreslår vi också att golvet för skatten på investeringssparkonto och kapitalförsäkring tas bort. Det innebär att delar av de skattehöjningar på sparande som Magdalena Andersson drivit igenom återställs.

4.4 Övriga större förslag

Avskaffad familjevecka

Moderaternas förslag: Moderaterna avvisar regeringens förslag om familjevecka för att finansiera reformer som ökar tryggheten och bekämpar utanförskapet. De offentliga finanserna stärks därmed med 3,0 miljarder kronor 2022, 3,6 miljarder kronor 2023 och 3,6 miljarder kronor 2024.

I regeringens budget tillförs Försäkringskassan medel för att administrera familjeveckan. Moderaterna avvisar regeringens förslag om att tillföra medel till Försäkringskassan för administration av familjeveckan, vilket stärker de offentliga finanserna med 293 miljoner kronor från och med 2022.

Mot bakgrund av de stora problem Sverige står inför, med ett högt antal dödsckjutningar och personer som inte kan försörja sig själva, anser Moderaterna att det är helt fel att prioritera ökade möjligheter för människor i arbetsför ålder att vara lediga. Särskilt mot bakgrund av att Sverige redan har världens mest generösa föräldraförsäkring. Sverige behöver fler arbetade timmar, inte färre. Utöver att det är en felprioritering är det en mycket kostsam reform. De resurser som regeringen lägger på familjeveckan satsar Moderaterna istället på att stärka rättsväsendet samt att bekämpa utanförskap.

Skärpt kvalificering för nyanlända

Moderaternas förslag: De särskilda undantag som gäller för nyanlända för kvalificeringen till garantipension samt sjuk- och aktivitetsersättning avskaffas från och med 2023 vilket beräknas stärka de offentliga finanserna med 800 miljoner kronor från och med 2023.

I Sverige finns ett stort antal bosättningsbaserade välfärdsförmåner. Det betyder i praktiken att den som bor här har tillgång till alla förmåner från dag ett. Det är inte rimligt. Den som är ny i vårt land borde i stället kvalificera sig in till den svenska välfärden genom arbete eller genom permanent uppehåll och medborgarskap. Att ha ett arbete ska alltid ge fler förmåner än att inte ha ett arbete.

Nyanlända ska i större grad än i dag successivt arbeta sig in i rätten till olika bidrag och sociala ersättningar. Det skulle stärka drivkrafterna för arbete och integration och minska den ekonomiska belastningen på systemen. Full tillgång till svenska bidrag och förmåner bör man enbart få genom eget arbete eller genom permanent och laglig bosättning i landet. Vuxna utan barn bör enbart ha rätt till etableringsersättning eller försörjningsstöd samt bostadsbidrag innan de kvalificerat sig till fulla bidrag. Nyanlända som inte arbetar eller fått permanent uppehållstillstånd ska bara ha rätt till föräldrapenning upp till barnets ettårsdag.

Det bör även ske en kvalificering in till försörjningsstödet där inriktningen är att den som är nyanländ inte har rätt till fullt försörjningsstöd.

Som ett första steg för att skärpa kvalificeringen för nyanlända föreslår Moderaterna att de särskilda undantag som gäller kvalificeringen till garantipension och sjuk- och aktivitetsersättning avskaffas. Den som är ny i Sverige bör minst ha samma kvalificeringsregler som övriga boende i Sverige.

Sjukförsäkringen och sjuk- och aktivitetsersättning

Moderaternas förslag: Moderaterna avvisar regeringens förslag om höjda bidrag inom sjukförsäkringen och sjukersättningen samtidigt som de lättade villkoren för att få sjukersättning avvisas. Moderaterna föreslår även att den övre tidsgränsen i sjukförsäkringen återinförs 2023. Sammantaget stärker Moderaternas förslag de offentliga finanserna med 4,9 miljarder kronor 2022 och 7,2 miljarder kronor från och med 2023.

Att regler och ersättningsnivåer i sjukförsäkringen påverkar sjukfrånvaron är känt i forskningen. För att inte incitamenten att komma tillbaka i arbete ska försämras, med en högre sjukfrånvaro som följd, avvisar Moderaterna regeringens förslag att höja taket i sjukförsäkringen.

Långa sjukfall är naturligtvis ibland oundvikliga för den enskilde, och sjukförsäkringssystemet ska då ge trygghet i att den som är sjuk ska få stöd. Men om de långa sjukfallen ökar totalt sett skapas många problem och risker. För att fler ska komma tillbaka till arbete tidigare än idag föreslår Moderaterna att den övre tidsgränsen vid 2,5 år i sjukförsäkringen återinförs från och med 2023 vilket stärker de offentliga finanserna med 2,2 miljarder kronor från och med 2023.

Moderaterna avvisar regeringens förslag om att införa ytterligare undantag från prövningen av den försäkrades arbetsförmåga efter dag 365 samt regeringens förslag om stärkt försäkringsskydd för behovsanställda. Utöver detta avvisar Moderaterna regeringens förslag om höjda nivåer och lättade villkor inom sjuk- och aktivitetsersättningen. Moderaterna säger också nej till förslaget om trygghetspension. Det förs

en diskussion i Pensionsgruppen om hur detta ska hanteras och vi anser att den processen bör slutföras först.

Nej till bankskatt

Moderaternas förslag: Moderaterna tar bort regeringens förslag om bankskatt, vilket försvagar de offentliga finanserna med 5 miljarder kronor 2022 samt med 6 miljarder kronor från 2023 och framåt.

Att höja skatter för att finansiera sina utgifter är fel väg att gå. Dessutom finns en stor risk att det är bankkunderna som i slutändan drabbas av en bankskatt, till exempel genom högre bolånekostnader. I ett läge när svensk ekonomi befinner sig i en återhämtningsfas vore en bankskatt särskilt problematisk.

5 Knäck kriminaliteten

Det är bara genom att återskapa ordning och trygghet på gator och torg som friheten kan öka för var och en att leva sitt eget liv. Kvinnor och män ska känna sig trygga att gå ut i sitt kvarter. Föräldrar ska kunna släppa ut barnen för att leka. Tidningsutdelare ska inte behöva bära överfallslarm. Butiksägare ska inte behöva lägga ned sina verksamheter på grund av hot och utpressning. Hårt arbetande människor ska inte terroriseras av kriminella. Nu krävs mönsterbrytande politik som får ordning på Sverige.

Brottsutvecklingen i Sverige kan bara beskrivas som extrem. Den grova organiserade brottsligheten kopplar ett allt hårdare grepp om samhället. Den visar sig bland annat i epidemin av skjutningar och sprängningar. Under januari–augusti i år sköts 35 personer ihjäl i Sverige – det är den högsta siffran någonsin. Detta sker mot bakgrund av att 2020 var det år som hade flest skjutningar någonsin, i genomsnitt mer än en om dagen. Även åren dessförinnan präglades av eskalerande gängkriminalitet. Det handlar inte längre bara om att Sverige sticker ut negativt mot våra nordiska grannländer. Statistik från Brå visar att Sverige ligger i den absoluta Europatoppen gällande dödligt skjutvapenvåld per capita.

Det är också helt uppenbart att gängvåldet inte bara drabbar gängmedlemmarna själva. Det drabbar alla i samhället. I början av augusti var det exakt ett år sedan 12-åriga Adriana sköts till döds vid en bensinstation i Botkyrka. I juni sköts en polisman till döds i Göteborg. Och i juli sköts två barn som lekte i Flemingsberg i Huddinge. Våldet kringskar skötsamma medborgares livsutrymme.

Vi ser också hur en tystnadskultur breder ut sig i gängkriminalitetens spår, som gör att människor inte vågar vittna, och att kommunala och statliga tjänstemän upplever obehag när de utför sitt jobb och drar sig för att anmäla brott. Härigenom eroderas både rättsstaten och demokratin underifrån.

Sverige ska vara ett tryggt land för alla. Gängkriminaliteten utgör just nu det största hotet mot tryggheten i samhället. Den måste bekämpas med full kraft. Men samtidigt måste vardagsbrottsligheten prioriteras högt. Hederliga människor ska inte behöva utsättas för misshandel, inbrott, rån och andra allvarliga brott mot person. Omfattande åtgärder behöver vidtas för att bekämpa vardagsbrottsligheten och öka tryggheten för medborgarna.

En grundförutsättning för att få ordning på Sverige är tilltron till samhället och till demokratin. Medborgarnas fri- och rättigheter ska skyddas och stärkas, liksom domstolarnas oberoende.

5.1 Politikens inriktning

Om Sverige ska bli ett tryggare land att bo och leva i krävs en politisk mobilisering mot brottsligheten här och nu. Och det kräver en politik som konsekvent stärker polisen genom resurser för att få fler polisanställda, särskilt i yttre tjänst, och goda villkor så att fler väljer att bli poliser och så att de som är poliser i dag stannar kvar i yrket. Att lag och ordning upprätthålls är en förutsättning för att samhället ska fungera. Moderaterna vill genomföra en rivstart för ett tryggare Sverige och föreslår ett tiopunktsprogram mot gängen – förslag som delvis bygger på svensk terrorlagstiftning – som vi bedömer kan läggas fram redan om ett år. Det innebär:

- Proaktiv hemlig avlyssning/dataavläsning mot gängkriminella
- Utvisning av fler gängmedlemmar från Sverige
- Dubbla straff för gängkriminella
- Visitationszoner för att söka efter illegala vapen och sprängmedel
- Införande av anonyma vittnen
- Införande av ett nytt straff: vistelseförbud, enligt dansk modell
- Omhändertar barn i gängkriminella miljöer
- En ny huvudregel i sekretesslagstiftningen: all relevant information ska delas med polisen för att bekämpa brott
- Fler myndigheter ska bekämpa brott
- ”Go for the money” – beslagta gängkriminellas egendom

För att Sverige inte ska komma kraftigt på efterkälken i förhållande till brottsutvecklingen föreslår Moderaterna att myndigheterna inom rättsväsendet tillförs nödvändiga resurser över tid. Utgångspunkten måste vara myndigheternas egna äskanden om medel i deras respektive budgetunderlag. Men Moderaternas mönsterbrytande politik, med bland annat ovan nämnda terrorlagstiftning mot gängen, innebär en ambitionshöjning som kräver ytterligare medel för att myndigheterna ska kunna planera sin verksamhet så långsiktigt som möjligt och expandera i den takt som är absolut nödvändig.

I spåren av isolering och oro under pandemin har larmrapporter visat att våldet i nära relationer ökat. Det är en utveckling som måste tas på största allvar och Sverige behöver skyndsamt få på plats bättre skydd mot våldsutsatta kvinnor. Dödligt våld mot män och kvinnor ser olika ut. När kvinnor dödas är det vanligast att gärningspersonen är en partner eller tidigare partner. I åtta av tio fall är brottsplatsen någon av de inblandades hem – en plats där de flesta människor med rätta förväntar sig trygghet. Mordet sker ofta efter en lång period av våld och hot. Nära hälften av brotten har föregåtts av anmälningar till polisen. När män faller offer för dödligt våld är det däremot vanligt att någon av de inblandade tillhör en kriminell miljö samt att gärningspersonen inte är en familjemedlem. Allt våld är oacceptabelt och insatser mot olika former av relationsvåld måste ske i bättre samverkan mellan polis, sjukvård, socialtjänst och andra aktörer. Den som utsatts för brott måste få stöd, hjälp, skydd och ett bra bemötande genom hela rättsväsendet. Här gör kvinnojourerna ett viktigt arbete och det behöver stärkas.

Fler poliser och åklagare

Fler poliser leder till att fler brott kan förebyggas och förhindras samt att fler brottsutredningar kan genomföras. Särskilt behövs fler poliser i yttre tjänst och inte minst på landsbygd och i glesbygd. Men ska poliserna bli fler så måste polisutbildningen attrahera tillräckligt många kvalificerade kandidater. Brist på kvalificerade sökande till polisutbildningen är i nuläget ett av de mest allvarliga hindren för polisens nödvändiga expansion. Platser på polisutbildningen står tomma år efter år. De senaste fyra åren har i genomsnitt mer än en femtedel av alla platser på polisutbildningen fått stå tomma på grund av brist på kvalificerade sökande.

Samtidigt måste också duktiga poliser förmås att stanna kvar i yrket. Även detta har varit ett tydligt problem. I november 2020 planerade mer än 40 procent av alla poliser, enligt en undersökning från Polisförbundet, att lämna polisycket.

Moderaterna vill säkerställa att antalet polisanställda kan bli 10 000 fler till år 2024. Då behöver polisycket bli mer attraktivt. Polislönerna behöver höjas och en betald polisutbildning införs, vilket innebär att staten skriver av studielånen för alla polisstudenter i takt med att de börjar jobba som polis. Samtidigt bör särskilda ansträngningar göras för att återanställa erfarna utredare. De specialiserade narkotikapoliser som tidigare fanns och som enbart arbetade med narkotikabrott bör också återinföras. Polisen behöver bättre verktyg i kampen mot kriminaliteten. Utöver de som nämnts i åtgärds paketet mot gängen vill Moderaterna bland annat möjliggöra att fler övervakningskameror att sätts upp.

Läget inom Åklagarmyndigheten är också mycket ansträngt och Riksåklagaren har flaggat för att myndigheten kommer att behöva ytterligare budgetförstärkningar för att rekrytera fler åklagare. Med Moderaternas ambitionshöjning när det gäller att återupprätta tryggheten bedömer vi att medel behöver avsättas för att anställa dubbelt så många åklagare som regeringen föreslår i BP22.

Straffskärpningar och utbyggd kriminalvård

Moderaternas tio mönsterbrytande åtgärder mot gängkriminaliteten behöver genomföras snarast. Det handlar bland annat om dubbla straff för gängkriminella och att fler gängkriminella ska utvisas. Eftersom regeringen inte varit villig att prioritera resurser för att ta fram den lagstiftning som är nödvändig för att få stopp på gängkriminaliteten, tvingas riksdagen att agera. Därför vill Moderaterna avsätta pengar för att lagstiftningen ska komma på plats.

Dagens lagstiftning är inte heller anpassad efter en verklighet där unga begår en stor andel av de mycket grova brotten. Den som fyllt 18 år ska också ta sitt straff som en vuxen. Moderaterna vill avskaffa ungdomsrabatten för vuxna gärningsmän och utreda en sänkt straffmyndighetsålder. Samtidigt bör ribban för att häkta ungdomar sänkas och särskilda ungdomshäkten bör införas. Moderaterna vill att Kriminalvården ska ta över ansvaret för grovt kriminella unga från kommunerna och socialtjänsten.

Detta kommer i sin tur, som beskrivits, kräva ytterligare resurser till såväl de brottsbekämpande myndigheterna som domstolarna och Kriminalvården. Inom Kriminalvården råder det redan idag överbeläggning inom princip hela verksamheten, både på anstalter och på häkten. Det beror på att regeringen inte tagit höjd för brottsutvecklingen. Samtidigt behöver myndigheten stärkas än mer med anledning av de straffskärpningar Moderaterna avser att genomföra.

Ta kontroll över gränsen och folkbokföringen

Internationella stöldligor står för en stor andel av brottsligheten i Sverige – närmare 50 procent av bostadsinbrotten och upp till omkring 90 procent av stölderna av bilar, bildelar, båtmotorer och jordbruksmaskiner. Uppskattningsvis för de internationella stöldligorna ut gods till ett värde av upp till omkring två miljarder kronor årligen. Den grova organiserade brottsligheten blir samtidigt allt mer gränsöverskridande och använder sig av allt mer avancerade brottsupplägg. Polisen behöver betydligt mer stöd i arbetet mot de kriminella. Tullverket varnar för att smuggling bedrivs på ett sätt som ”påminner om legal affärsverksamhet”. Myndigheten beskriver specialiserade brotts-entreprenörer som arbetar genom nätverk där de säljer sin expertis i olika sorters smugglingsarrangemang och att ligorna kontrollerar hela logistikkedjor. Den allvarliga brottsligheten kan stävjas med bättre kontroller vid gränsen med ett starkare tullverk som har större befogenheter och mer resurser.

De senaste tio åren har antalet anmälda bidragsbrott ökat med 153 procent. Risken finns att det bara är toppen av ett isberg. Summorna som försvinner uppskattas till 18 miljarder kronor varje år. För att komma till rätta med detta vill Moderaterna skapa ordning och reda i bidragssystemen och ta krafttag mot fusket.

Ett viktigt steg är att fastställa vilka som lever i Sverige. Skatteverket uppskattar att omkring 200 000 personer är skrivna på felaktiga adresser i landet. Men exakt hur omfattande problemen är vet ingen. En folkbokföring som inte staten har kontroll över innebär en stor kostnad för skattebetalarna och försvårar arbetet med att hjälpa de som behöver samhällets stöd allra mest.

Fusket med folkbokföringsuppgifter är också en avgörande faktor i den organiserade brottslighetens verksamhet. Genom att ange falska folkbokföringsuppgifter kan kriminella dölja sin identitet. När staten inte vet vem som bor var blir det enklare för brottslingar att gömma sig undan rättvisan och på så sätt fortsätta sin destruktiva verksamhet. Kriminella använder idag falska adresser för att tillskansa sig bidrag och välfärdsförmåner som man egentligen inte har rätt till. Bristerna i Sveriges folkbokföring har varit kända under längre tid.

En nationell folkräkning är en viktig åtgärd för att slå vakt om samhällskontraktet och upprätta ett tryggare Sverige. Följande delar bör vara utgångspunkter igenomförandet av folkräkningen:

1. Skatteverket bör ansvara för genomförandet av folkräkningen och samarbeta med kommunerna och relevanta myndigheter i genomförandet, så som Statistiska centralbyrån (SCB) och Polismyndigheten. Genomförandet kan ske med olika tillvägagångssätt. I de flesta fall bör personer kunna verifiera sin folkbokföring digitalt eller exempelvis genom fysiskt formulär och brev. Det är angeläget att myndigheterna säkerställer att informationen till de som är folkbokförda i Sverige, om att och hur folkräkningen ska genomföras, är tydlig och lättillgänglig.
2. Skatteverket, kommuner och övriga berörda myndigheter bör arbeta enligt riskprincipen. Det skulle innebära att fysiska besök görs på adresser och i områden som utmärker sig, där det finns misstanke om felaktig folkbokföring exempelvis där ovanligt många finns folkbokförda eller där omsättningen av människor är stor.
3. Det bör ses över hur regelverk och tillämpning bör förändras, framförallt hur berörda myndigheter effektivt kan säkerställa att de som ej verifierats i folkräkningen inte fortsatt får ta del av de bidrag och andra välfärdsförmåner som kopplas till

folkbokföringen. De som ej verifierats i folkräkningen bör omedelbart gå miste om de bidrag som följer med folkbokföringen.

En reformagenda för den liberala demokratin

Skyddet för våra gemensamma fri- och rättigheter måste löpande ses över och stärkas. Under lång tid har Moderaterna och andra borgerliga partier drivit på för detta. De senaste decennierna har dock Socialdemokraterna fått släpas till acceptans för varje förstärkning av den svenska liberala demokratin. Oavsett om det handlat om att stärka fri- och rättigheter, att öka domstolarnas oberoende eller att säkra demokratisk kontroll av regeringens beslut under pandemin. Skyddet av fri- och rättigheter kan inte vara beroende av en senfärdig regering och därför innebär denna budgetmotion startskottet för en reformagenda i syfte att stärka den liberala demokratin.

Moderaternas politik utgår från allas lika värde och rätt till frihet. Vi arbetar för en levande demokrati och vill stärka de mänskliga fri- och rättigheterna. Ett fritt och öppet meningsutbyte och respekt för den enskildes personliga integritet är grundläggande värden i en demokrati. Tolerans, öppenhet och respekt för människors olika livsstil förverkligas bäst i det samhälle som värnar frihet, rättvisa och de demokratiska processerna. Vi arbetar för att de mänskliga rättigheterna ska respekteras på alla nivåer i samhället, både i Sverige och internationellt. Vi vill ha en stark grundlag med en tydlig rättighetskatalog.

För att det ska finnas förtroende för de demokratiska institutionerna måste makten utövas på ett rättvist och rättssäkert sätt. Vi ser mycket allvarligt på all slags korruption eftersom det försvagar det politiska systemet och skadar demokratin. Maktindelningen ska vara tydlig och öka möjligheten att utkräva ansvar. Regering, riksdag, domstolar, kommuner, myndigheter, Riksrevisionen och Sveriges riksbank ska därför ha väl avgränsade roller. Moderaterna föreslår i budgetmotionen en reformagenda för den liberala demokratin vilken beskrivs i efterföljande avsnitt.

5.2 Prioriterade reformer

Inför terrorlagstiftning mot gängen

Moderaternas förslag: För att kunna ta fram nödvändig lagstiftning så snabbt som möjligt tillskjuter Moderaterna extra resurser till Regeringskansliet för att snabbare kunna genomföra de nödvändiga utredningarna.

Sverige befinner sig i ett mycket allvarligt läge med grov organiserad brottslighet. Regeringen har hittills varit ovillig att vidta nödvändiga åtgärder och de utredningar regeringen ändå tillsatt har givits alltför långa uppdrag. Inget av regeringens agerande signalerar att man har insikt om situationens allvar. Moderaterna har presenterat 10 mönsterbrytande åtgärder mot gängkriminaliteten som vi anser måste genomföras snarast. Det handlar bland annat om dubbla straff för gängkriminella och att fler gängkriminella ska utvisas. Moderaternas bedömning är att dessa tio lagförslag kan tas fram inom de närmaste tolv månaderna. Eftersom regeringen inte varit villig att prioritera resurser för att ta fram den lagstiftning som är nödvändig för att få stopp på gängkriminaliteten, tvingas riksdagen att agera.

Stärk polisen

Moderaternas förslag: För att fortsätta utbyggnaden mot målet om 10 000 fler polisanställda till 2024 anslår Moderaterna 2 000 miljoner kronor 2023 och 3 700 miljoner kronor år 2024 i enlighet med vad Polismyndigheten begärt.

Polismyndigheten tillförs 150 miljoner kronor 2022 för satsning på höjda polislöner. År 2023 och 2024 tillförs 250 miljoner kronor respektive 350 miljoner kronor.

Moderaterna föreslår dessutom att den som blir polis ska få sina studielån från utbildningstiden avskrivna efter fem års arbete som polis.

Polismyndigheten ges i uppdrag att säkerställa att fler poliser kommer ut i yttre tjänst och att se över hur befintliga poliser kan omfördelas i syfte att öka antalet poliser i yttre tjänst.

Moderaterna satsar också på att förbättra villkoren för tjänstgöring i yttre tjänst och på obekvämt arbetstid. Dessa resurser kan även användas för att förbättra villkoren för personal som arbetar med att exempelvis bekämpa grov organiserad brottslighet. För att ge Polismyndigheten utrymme att göra denna typ av satsningar tillförs polisen 100 miljoner kronor per år 2022–2024.

Moderaterna ökar även anslaget med 250 miljoner kronor per år 2022–2024 för att återanställa pensionerade utredare och för att kunna behålla erfarna utredare.

Moderaterna sexdubblar även satsningen på polisens förebyggande arbete som finns i budgeten för 2022. Inom ramen för detta föreslår vi att det inrättas ett nationellt exitprogram så att fler personer kan lämna gängkriminaliteten. Ett sådant program som vi föreslår bör även kombineras med ett mer aktivt uppsökande arbete, där polisen tillsammans med andra myndigheter konfronterar enskilda gängmedlemmar.

Moderaterna satsar 700 miljoner kronor för att stärka polisens tekniska förmåga och därmed öka möjligheterna att utreda och klara upp fler brott. Polisen bör ges i uppdrag att öka antalet övervakningskameror.

För att nå polismålet och för att möjliggöra en stor ökning av antalet poliser krävs såväl förstärkta resurser som särskilda åtgärder för att göra polisyrket mer attraktivt. För att behålla erfarna poliser och attrahera fler nya poliser till yrket behöver polislönerna höjas. I den budget från Moderaterna och Kristdemokraterna som röstades igenom 2018 påbörjades en särskild lönesatsning på polisen som nu är genomförd och har inneburit höjda löner för Sveriges poliser. Polisernas löner är fortfarande alltför låga och Moderaterna bygger därför vidare på satsningen med en ny riktad lönesatsning för att ytterligare lyfta polisyrkets status. När poliserna blir fler ska samtliga kunna få högre lön.

Många upplever idag att polisen är frånvarande, saknar tid att rycka ut när något händer eller saknar förmåga att klara upp brott. Antalet poliser i yttre tjänst har minskat kraftigt under de senaste tio åren. Idag arbetar endast drygt 7 000 poliser i yttre tjänst. Därtill arbetar poliser i yttre tjänst normalt i treskift, och givet att bemanning sker dygnet runt även under helger och veckoslut är antalet som arbetar simultant i yttre tjänst betydligt lägre. Att enbart styra de poliser som utbildas till lokalpolisområdena kommer på egen hand inte vara tillräckligt för att täcka behovet av antalet poliser i yttre tjänst.

Satsningen på seniora utredare görs för att frigöra polisiära resurser till yttre tjänst. Medlen kommer att kunna användas till konkurrenskraftiga löner och villkor anpassade för den enskilda polisen. Satsningen möjliggör även för polisen att rekrytera administrativt stöd till utredningsverksamheten för att bistå poliser med enklare men tidskrävande

sysslor, såsom förhørsutskrifter. Satsningen innebär att polisiära resurser som annars hade gått åt till dessa sysslor omgående kan frigöras för kvalificerat polisarbete.

Polisens förmåga att klara upp brott måste förbättras. Moderaterna vill se mer kameraövervakning runt om i landet. Kameraövervakning är ett av polisens viktigaste verktyg för att klara upp brott. Övervakningskameror säkrar bevisning som i vissa fall är avgörande för att en person ska kunna knytas till ett brott. I en tid där gängkriminaliteten kopplat grepp om samhället och människor skräms från att vittna kan övervakningskameror utgöra ett verkningsfullt komplement till en stark och kontinuerlig polisen närvaro. Moderaterna anser att utsatta områden ska vara prioriterade såväl i antal kameror som i utbyggnadstakt. Även i övrigt ska polisen ha goda förutsättningar att sätta upp övervakningskameror där de anser det behövt. Polisen bör ges i uppdrag att öka antalet övervakningskameror. Resurstillskottet Moderaterna föreslår skapar utrymme för att antalet kameror kan bli upp till tre gånger så stort som i dag, totalt 2 000 nya kameror. Redan inom ett år ska det finnas närmare 1 100 fler kameror. Resterande ska vara uppsatta senast år 2024. De ökade anslagen kan även användas till annan teknisk övervakningsutrustning som polisen kan efterfråga i kampen mot gängbrottsligheten.

Den franska polisens forcering av Encrochat visar med stor tydlighet vilka framgångar som kan nås för polisen när man har möjlighet att använda hemliga tvångsmedel på ett tidigt stadium mot den grova brottsligheten. Svensk polis har vid upprepade tillfällen aviserat att myndigheten har ett stort och växande behov av teknisk utrustning för att hålla jämna steg med brottsutvecklingen och efterlyst skarpare och mer ändamålsenliga verktyg för att kunna avlyssna och avläsa de kriminella nätverken för att förhindra att framtida allvarliga brott begås inom ramen för den grova organiserade brottsligheten. Verktyg som är helt avgörande i kampen mot den grova organiserade brottsligheten. Moderaterna satsar därför i budgeten på att stärka och utveckla Polismyndighetens tekniska förmåga bland annat i form av bättre verktyg, ökade teknikkostnader på grund av fler anställda och för att höja säkerhetsnivån.

Åklagarmyndigheten ska växa i samma takt som polisen

Moderaternas förslag: 300 nya åklagare ska anställas till år 2025. Detta är en dubbelt så stor satsning som regeringens och möjliggör för Åklagarmyndigheten att fram till 2025 växa i samma takt som polismålet. Till detta avsätter Moderaterna 270 miljoner kronor 2022, 360 miljoner kronor 2023 och 450 miljoner kronor 2024.

För att rättsväsendet ska fungera effektivt krävs det att varje myndighet är rätt dimensionerad i förhållande till uppgiften och att myndigheterna har rätt förutsättningar att utreda och lagföra brott. Det är av stor betydelse att Åklagarmyndigheten, inte minst på grund av utbildningstiden för åklagare, får långsiktiga förutsättningar att anställa fler medarbetare. Görs inte detta riskeras den långsiktiga kompetensuppbyggnaden inom myndigheten, och åklagarna kan bli en flaskhals i rättsväsendet.

Många brott kräver alltmer komplicerade och tidskrävande utredningar. Dessutom vill Moderaterna genomföra en omfattande reform av straffen. En förutsättning för att gängkriminella de facto kommer dömas till dubbla straff är att åklagare gör sitt jobb. Det underlättas förstås när åklagarna blir fler. Det är därför angeläget att öka rekryteringen av åklagare så att utbyggnaden av Åklagarmyndigheten kan gå i takt med polisens utökning. Regeringen avstår från att skjuta till tillräckliga resurser för att

åklagarna ska kunna växa i samma takt som polisen. Moderaterna föreslår därför en dubbelt så stor ökning som regeringen för att anställa nya åklagare.

Kriminalvården

Moderaterna föreslår: För att förstärka Kriminalvården och för att säkerställa avsevärt fler häktes- och anstaltsplatser samtidigt som säkerheten och effektiviteten i verkställigheten av utdömda påföljder upprätthålls ökas Kriminalvårdens anslag med 845 miljoner kronor år 2022, 1 364 miljoner kronor år 2023 och 2 066 miljoner kronor år 2024.

Moderaterna satsar 150 miljoner kronor 2023 och 2024 till Kriminalvården för inrättandet av en ny enhet avsedd för ungdomar mellan 15 och 18 år som gjort sig skyldiga till grova brott.

Moderaterna vill också avskaffa dagens ungdomsrabatter och avsätter med anledning av det 645 miljoner kronor per år till Kriminalvården.

Det är uppenbart att det behövs fler platser i häkten och på anstalter. Moderaternas satsningar på polisen och åklagarna kommer i sig leda till att fler personer blir frihetsberövade och att fler kommer att avtjäna fängelsestraff. Den situation som råder inom Kriminalvården med platsbrist är ytterst en effekt av regeringens brist på agerande. Statistiken från Kriminalvården visar att antalet tillgängliga ordinarie platser på Sveriges anstalter nu är lägre än för 10 år sedan.

Riksrevisionens granskning visar att många av Kriminalvårdens anstalter inte använder sina resurser effektivt. Riksrevisionen rekommenderar att arbetet med att göra anstalterna både färre och större ska intensifieras samt att det utvecklas rutiner för systematisk datainsamling som gör det möjligt att följa upp effektiviteten för anstalterna på ett systematiskt sätt. Vidare måste tiden mellan dom och verkställighet kortas, häktade ska kunna påbörja verkställigheten tidigare i domstolsprocessen och betydligt fler utländska medborgare ska avtjäna sina straff i sina hemländer. Åtgärder behöver även vidtas för att säkerställa att permissioner kan genomföras utan ytterligare avvikelser och rymningar. Ett sätt att öka säkerheten vid permissioner är genom en ökad användning av elektronisk övervakning.

De kriminalpolitiska skärpningar som Moderaterna vill genomföra, bland annat avskaffad mängdrabatt, strängare straff vid återfall och dubblerade straff vid gängbrottslighet, kommer leda till ytterligare ökat tryck på Kriminalvården och ökad beläggning vid både häkten och anstalter.

Det behövs ett starkare fokus på de unga personer som rekryteras och används av de kriminella gängerna. Socialtjänsten och kommunen har inte rätt verktyg för att hantera dessa personer. Staten bör ta ett större ansvar för denna grupp av ungdomar. Moderaterna vill därför inrätta en ny enhet hos Kriminalvården för unga mellan 15 och 18 år som gjort sig skyldiga till grova brott. Syftet är inte främst att straffa utan att använda åtgärder som har bättre förutsättningar att lyckas där Kriminalvården har särskild kompetens. Det innebär samtidigt att socialtjänsten i utsatta områden får mer tid att fokusera på barn och ungdomar som befinner sig på glid och är i riskzonen för grövre kriminalitet.

Moderaterna vill också avskaffa dagens ungdomsrabatter, och i utredningen om slopad straffrabatt för unga (SOU 2018:85) finns ett förslag som är remitterat och klart för att uppnå detta. Trots det går regeringen fram med en proposition som exempelvis innebär att den som attackerar en polis eller misshandlar ett vittne ska få en straffrabatt. Moderaterna finansierar en avskaffad ungdomsrabatt fullt ut. Sammantaget innebär det

att resurserna till Kriminalvården behöver öka med 1,1 miljard kronor per år. Det förslag som regeringen går fram med täcker endast två femtedelar av detta. Det är dags att straffrabatten avskaffas på riktigt och därför föreslår Moderaterna att anslaget till Kriminalvården ökas med 645 miljoner kronor per år från och med 2022.

Bred förstärkning av hela rättsväsendet samt det lokala trygghetsarbetet

Moderaternas förslag: För att förbättra Tullverkets möjligheter att upprätthålla gränsskyddet och skapa förutsättningar för myndighetens nya befogenheter ökar Moderaterna anslagen kommande år. 150 miljoner kronor tillförs under år 2022, 300 miljoner kronor under år 2023 och 400 miljoner kronor under år 2024.

Bara några enstaka procent av Tullverkets resurser går idag till att kontrollera utförsel av gods. Tullverket bör ges en tydlig befogenhet och ett tydligt uppdrag att genomföra systematiska stickprovskontroller vid utförsel ur landet för att stoppa transporter av stöldgods och även kunna kvarhålla stöldgodset när det påträffas. Tullverket, som ofta upptäcker misstänkta brott kopplat till penningtvätt, bör också kunna ha goda möjligheter att utreda dem. Tullverket menar själva att deras bristande befogenhet kring penningtvättsbrott försvårar möjligheten att få en helhetsbild av den brottsliga verksamheten och de kriminella. Tullverket bör ges goda möjligheter att utreda penningtvättsbrott och åklagare bör ges möjlighet att i betydligt större utsträckning begära Tullverkets biträde, exempelvis när Tullverket påträffar stora mängder kontanter och misstänker penningtvätt.

Det höjda anslaget ska säkra att tulltjänstemännen blir fler och att de nya befogenheterna och uppgifterna kan tillgodoses utan att ge avkall på det nuvarande uppdraget och nedprioritering av annan verksamhet. Det är av särskild vikt att servicearbetet vid export och import inte får nedprioriteras när Tullverket samtidigt ska ägna större kraft och resurser åt brottsbekämpning.

Moderaternas förslag: Anslaget till Säkerhetspolisen höjs med 100 miljoner kronor årligen från 2022 för att stärka myndigheten i dess arbete med att bekämpa våldsbejakande extremism och terrorism.

Det försämrade säkerhetsläget och ökande hot i vår omvärld ställer större krav på Säkerhetspolisens förmåga. Enligt Säkerhetspolisen har säkerhetshoten mot Sverige ökat och bedöms fortsätta öka de närmaste åren. De extremistiska miljöerna i Sverige växer samtidigt som vi ser ett ökat behov av skydd mot terrorism. Säkerhetspolisen har till uppgift att förebygga, förhindra och upptäcka terroristbrottslighet. Det handlar både om att utreda begångna brott och om att stoppa nya terrordåd. Moderaterna vill mot den bakgrunden förstärka myndighetens kapacitet att bekämpa våldsbejakande extremism och terrorism med mer resurser. Vi vill även skala upp myndighetens brottsförebyggande arbete. Resurserna innebär att myndigheten kan öka bemanningen och i högre grad följa IS-återvändare och andra hotaktörer som bedöms utgöra ett hot mot vårt samhälle. Myndigheten kan även använda resurserna inom övriga verksamhetsområden.

Moderaternas förslag: Från och med 2022 skjuter Moderaterna till 500 miljoner kronor per år för statligt stöd till kommunala ordningsvakter och lokala trygghetsåtgärder.

Upprätthållandet av lag och ordning är en av statens mest grundläggande uppgifter. Redan idag avlastas dock polisen av ordningsvakter som hjälper till att upprätthålla

säkerhet och allmän ordning på utvalda platser. Moderaterna är fast övertygade om att det i huvudsak är poliser som ska ha till uppgift att upprätthålla ordningen i samhället samt förebygga och utreda brott. Men fram till dess att polisen nått sin fulla kapacitet bör även ordningsvakter användas för att bidra mer än idag till polisens arbete. Detta är ett viktigt steg för att på kort sikt stärka närvaron på de platser där behoven är som störst. Många kommuner tar ett stort ansvar för Sveriges trygghetskris som staten egentligen skulle ta. Moderaternas förslag syftar till att åtgärda det.

Folkräkning för att stoppa bidragsfusk

Moderaternas förslag: 10 miljoner kronor tilldelas Skatteverket år 2022 för förberedelserna för en nationell folkräkning, följt av ett utökat anslag om 500 miljoner kronor under år 2023 för genomförandet av en nationell folkräkning.

Sverige har allvarliga problem med grov organiserad brottslighet, omfattande utanförskap och bidragsbrott. Bristen i kontrollen av folkbokföringen är en av flera faktorer som lagt grunden till att dessa problem är så pass omfattande. Det är centralt att staten kan fastställa vilka som lever i Sverige och säkrar ordning och reda. Exakt hur omfattande problemen är vet ingen. En folkbokföring som inte staten har kontroll över kommer dock till en stor kostnad för skattebetalarna och försvårar arbetet för att hjälpa de som behöver samhällets stöd allra mest. Bristerna i Sveriges folkbokföring har dock varit kända under längre tid. Regeringen erkänner själv att de inte gjort tillräckligt för att stävja de uppenbara problem som finns idag kring folkbokföringen. En nationell folkräkning är en kraftfull insats som kan stävja problemen med felaktig folkbokföring och välfärdsbrottslighet. Moderaternas budgetsatsning avser resurstillskott till Skatteverket. De medel som tillförs Skatteverket kan även användas för att täcka kommunernas extra kostnader i samband med genomförandet av en folkräkning.

Reformagenda för den liberala demokratin

Moderaternas förslag: Regeringskansliet tillförs resurser för att möjliggöra förslag som stärker medborgares fri- och rättighetsskydd samt domstolarnas självständighet.

Moderaterna ökar stödet till trossamfundens säkerhet med 50 miljoner kronor för att alla ska kunna utöva sin tro utan att känna sig hotade.

Moderaterna ökar, som beskrivits, resurserna till Säkerhetspolisen med 100 miljoner kronor för att öka deras förmåga att skydda den liberala demokratin.

Vi vill att varje person ska känna att han eller hon styr över sin egen vardag. Det innebär bland annat att flytta beslut från politikerna till medborgarna. Valfrihet, till exempel när det gäller offentligt finansierade välfärdstjänster, ger människor möjlighet till ökat inflytande över sin egen situation. Vi tycker att alla beslut ska fattas så nära de människor som påverkas som möjligt och står bakom det kommunala självstyret.

Den nu sittande grundlagskommittén har ett viktigt uppdrag. Regeringens direktiv till utredningen är dock otillräckliga. Därför vill Moderaterna att Grundlagskommittén ges ett bredare uppdrag – alternativt att en ny kommitté tillsätts för att stärka fri- och rättigheterna i regeringsformen samt stärka domstolarnas oberoende.

Vi vill bland annat se över möjligheten att begränsa den grundlagsskyddade föreningsfriheten för alla former av våldsbejakande extremism samt utreda och lägga fram ett förslag som innebär ett undantag till föreningsfriheten gällande kriminella sammanslutningar och gäng. Friheten ska vara stor – men den ska inte omfatta

kriminella element som vill utnyttja systemet. Vidare bör en generell översyn av fri- och rättighetskatalogen i regeringsformen göras för att stärka skyddet för enskilda grundläggande rättigheter. Moderaterna vill bl.a. se ett utökat rättegångskostnadsansvar för staten i tvister som rör enskilda fri- och rättigheter. Vi vill också att det förstärkta konstitutionella skydd som finns för vissa typer av rättigheter ska omfatta fler grundläggande rättigheter såsom äganderätten och näringsfriheten. Inom ramen för det uppdraget är det exempelvis viktigt att se över hur markägares rättigheter får ett starkt skydd. Att värna äganderätten är en central del i Moderaternas reformagenda för stärkta individuella rättigheter. Det finns också skäl att införa en tydlig skyldighet för staten att skydda enskilda från kränkningar av mänskliga fri- och rättigheter som utförs av andra enskilda.

En äganderätts- och näringsfrihetskommision bör därtill inrättas för att kartlägga hot mot och inskränkningar i äganderätten och näringsfriheten. Äganderätten ska fortsatt vara stark i vårt land, men nu ser vi hur den hotas på olika sätt. Denna utveckling måste stävjas. Inte minst är det tydligt när det gäller den svenska skogen och rätten att bruka sin mark.

Något överhängande nationellt hot mot domstolarnas oberoende finns inte i Sverige i dagsläget. Men det finns skrämmande exempel från andra länder gällande vad som kan hända med ett domstolsväsende när landet får en politisk majoritet som inte respekterar rättsstatens principer. Det är därför av vikt även för en demokratisk rättsstat som Sverige att ha ett regelverk som gör det så svårt som möjligt för en auktoritär regim att i en framtid ta politisk kontroll över domstolsväsendet och i synnerhet landets högsta domstolar. Grundlagskommittén, alternativt en ny kommitté, bör därför få ett konkretiserat uppdrag att stärka domstolarnas oberoende. Det handlar bl.a. om att ett s.k. judicial council inte bara bör inrättas utan även bör vara frikopplat från regering och riksdag samt få ett tydligt ansvar för beredningen av domarrekruteringar istället för Domarnämnden och för tillsyn samt ansvarsutkrävande av domstolar och domare – sysslor som idag utförs av myndigheter direkt underställda regeringsmakten.

Alla i Sverige ska kunna utöva sin tro utan att känna sig hotade. Moderaterna kommer aldrig att acceptera hot och våld eller att människor känner sig otrygga på grund av vilken religion de bekänner sig till eller inte bekänner sig till. Att exempelvis judiska skolor utsätts för vandalism eller behöver tillhandahålla säkerhetsvakter för att skydda eleverna hör inte hemma i en demokrati. Religiöst förtryck ska inte förekomma i Sverige. I den mån det förekommer ska det bekämpas med alla tillgängliga medel.

Vi värnar det öppna samhället som säkrar att vi alla har insyn i den statliga verksamheten och som garanterar rättssäkerhet och effektivitet. Den representativa demokratin ska fortsatt vitaliseras och fördjupas så att alla har chansen att göra sin röst hörd. Det finns inga ursäkter för dem som tar till hot och våld för att försöka påverka eller störa viktiga samhällsfunktioner i ett demokratiskt samhälle, till exempel genom att angripa förtroendevalda eller journalister.

Säkerhetspolisen är ytterst ansvarig för att skydda Sveriges demokratiska system, medborgarnas fri- och rättigheter och den nationella säkerheten. Att stärka den liberala demokratin förutsätter även att det yttersta skyddet av denna förstärks. Det gäller inte minst resurser till såväl terrorismbekämpning som författningsskyddet.

6 Miljö och klimat

Moderaterna är Sveriges gröna höger och står för ett omtag i miljö- och klimatpolitiken. Ska vi kunna klara omställningen behövs optimism och tilltro till människans skaparkraft och teknikens möjligheter. Det behövs effektiva åtgärder som minskar utsläppen och gör skillnad på riktigt.

Klimatomställningen är en av vår tids viktigaste frågor att lösa. Men alltför länge har den politiska debatten präglats av skam, nolltillväxt och skuldbeläggande. Framför allt är det påtagligt att nödvändiga åtgärder för att tillräckligt snabbt minska utsläppen uteblivit. Den senaste FN-rapporten bekräftar att klimatförändringarna är ett hot mot vår framtid. De globala utsläppen minskar för långsamt. Sverige är på väg att missa det långsiktiga utsläpps målet till 2045 med en tredjedel av dagens utsläpp.

Regeringen vill ha fossilfri el, men lägger ner kärnkraften. Den vill ha elbilar, men bygger knappt fler laddstolpar. Den vill elektrifiera industrin, men vägrar förkorta tillståndsprocesserna. Den vill ha batterier, men säger nej till att bryta mineral. Den vill också ha biobränslen och bygga hus i trä, men vill inte bruka skogen. Regeringen har misslyckats.

Svensk klimatpolitik behöver därför en nystart. Det är hög tid för en klimatpolitik som säger ja till de åtgärder som minskar utsläppen och gör skillnad på riktigt. Sverige har en unik möjlighet att ta ledningen i den globala klimatomställningen. Men det kräver att vi får ordning på energiförsörjningen och att politiken tar vara på kraften som finns i den tekniska utvecklingen och i det svenska näringslivet.

6.1 Politikens inriktning

För Moderaterna är det självklart att elektrifiering spelar en nyckelroll i omställningen till ett fossilfritt samhälle. Majoriteten av Sveriges utsläpp kommer i dag från industri- och transportsektorn. Många svenska företag har gjort minskade utsläpp till sin prioritet och valt att investera miljarder för att kunna fasa ut fossila produktionsprocesser. Likaså ser vi med glädje hur flera nya företag väljer att etablera sig i norra Sverige just på grund av tillgången till ren el. Omställningen och nyetableringen av dessa industri-företag är något positivt som bör välkomnas, men det ställer också krav på politiken att säkerställa långsiktig leverans av en stabil elproduktion.

Transportsektorn ska minska utsläppen med 70 procent senast 2030. I dag står transportsektorn för en tredjedel av Sveriges utsläpp. Det är inte transporterna som sådana som ska minska, utan utsläppen som de ger upphov till. Därför satsar Moderaterna på laddinfrastruktur för personbilar och tunga transporter men också på att utveckla gröna bränslen. Moderaterna vill också ha ett nytt energipolitiskt mål om 100 procent fossilfri el 2040. Målet utgår från användning av kärnkraft, vattenkraft och vindkraft. Vi vill också se ett program för att utveckla små och medelstora kärnkraftsreaktorer samt en utbyggnad av elnäten.

Säkra elförsörjningen

Svensk elproduktion har länge varit en av världens renaste och tryggaste. Vår vattenkraft och kärnkraft producerar ren el med pålitlig leverans, och under det senaste decenniet har även vindkraften spelat en allt viktigare roll. Sammantaget har det varit helt avgörande för svensk industri och vår välfärd. Men de senaste åren har larm-rapporterna avlöst varandra om att företag inte har tillräcklig tillgång på el.

Konsekvenserna har blivit att industrier tvingats stänga ned under perioder och man inte kunnat bygga om eller ställa om sin verksamhet. Kommuner och regioner upplever samma problematik och varnar för missade chanser och investeringar. Det är inte längre endast de stora städerna så som Stockholm och Göteborg som tvingats säga nej till nyetableringar på grund av för lite el. Även mindre kommuner som Robertsfors har varit tvungna att tacka nej till en etablering som kunde lett till 2 000 arbetstillfällen. Bristen på ren el när det behövs är ett hot mot Sverige som ett modernt industriland. Den slår direkt mot svenska jobb och skadar vår chans att bidra till den globala omställningen.

Men krisen är ett närmast avsiktligt resultat av regeringens dysfunktionella energipolitik. Fossilfri elproduktion har lagts ned på rent ideologiska grunder, utan hänsyn till konsekvenserna för svenska företag och konsumenter. Det är tydligt att framtidens elbehov kommer att öka. Sammanställningar från instanser som Energimyndigheten, Energiföretagen och Svenskt Näringsliv pekar på en dubbling i efterfrågan på ren el till år 2045. I budgetmotionen föreslås flera nödvändiga åtgärder för en ny inriktning på energipolitiken redan nästa år. I regeringsställning kommer Moderaterna att ta ett helhetsgrepp på energipolitiken för att säkerställa en ren och stabil elförsörjning till rimligt pris.

Den största elproduktionen sker idag i norra Sverige och sedan överförs en del till södra Sverige. Nu etableras dock en rad olika elintensiva industriprojekt i norra Sverige, vilket innebär att mindre el kommer kunna överföras till södra Sverige. Det kräver planering inför ett rejält ökat elbehov med allt det innebär – utbyggnad av elnät, ny elmarknadsreform, förenklade tillståndprocesser och mer elproduktion. Det är tydligt att nuvarande regering inte klarar av uppgiften. Det är dags för ny inriktning för energipolitiken för att säkra elförsörjningen i Sverige i dag och i framtiden.

Kärnkraften klarar av att producera stora mängder el som omställningen kräver. Därför måste den värnas och på sikt byggas ut, i stället för att stängas ned. Nödvändiga livstidsförlängningar av de befintliga reaktorerna bör göras. Moderaterna vill också möjliggöra nästa generations kärnkraft i Sverige. I dag utvecklas exempelvis tekniker där uttjänt bränsle kan användas på nytt. Det finns också exempel på mindre reaktorer som kan serietillverkas i fabrik. Den här utvecklingen får inte springa Sverige förbi. Därför måste Sverige ta fram en färdplan mot nästa generations kärnkraft, som bland annat pekar ut behov av forskning och testanläggningar på området.

Ska vi klara att ställa om transporter och industrier till att använda el måste elen finnas både när och där den behövs. Investeringar i elnäten är enligt många forskare den mest kritiska punkten om vi ska klara av att bygga upp ett nätverk av exempelvis laddstolpar och elvägar. Den effekt som når fram till vägnätet kommer inte vara tillräcklig för att klara perioder av hög belastning. Belastningen är dessutom ojämn. Många laddar sina fordon samma tider på dygnet, vilket kommer att leda till stora toppar och dalar i belastning. Det krävs också en omfattande utbyggnad för att minska utsläppen inom industrin. Ett tydligt exempel är Hybritprojektet, där den fossilfria stålproduktionen kräver såväl en stor mängd el som ett kraftigt utbyggt elnät. Det krävs därför åtgärder inom flera områden. Tillståndprocesserna för att bygga nya elnät måste förenklas betydligt och det behövs en ny elnätsreglering för att möjliggöra omställningen av transporter och industrier.

Ta vara på tekniken för att lagra koldioxid och ställa om

Det finns ett genuint engagemang inom industrin för att nå fossilfrihet senast år 2045. Detta ska bejakas. Industrin står för en tredjedel av våra svenska utsläpp och det är viktigt att de utsläppen minskar. Svensk industri bidrar samtidigt genom sin export till globala utsläppsminskningar. Varor producerade klimateffektivt i Sverige ersätter varor på världsmarknaden tillverkade i andra länder med ett större klimatavtryck. Därmed minskar utsläppen på global nivå. Moderaterna vill skapa långsiktiga förutsättningar för att stödja industrins omställning. Vi anser att Industriklivet är ett viktigt verktyg för att industrin ska kunna utveckla och investera i ny teknik som reducerar dess utsläpp.

För att minska beroendet av fossila bränslen är övergången till biobränslen, vätgas eller el viktig. Med en skogsindustri och ett jordbruk i framkant och stor tillgång till fossilfri el har Sverige goda förutsättningar att tillverka mer biobränslen och vätgas. I dag importerar Sverige nästan alla biodrivmedel och den inhemska produktionen av vätgas är liten. Moderaterna vill skapa förutsättningar för att få igång en storskalig inhemsk produktion av biobränslen och vätgas samt forskning och utveckling av elteknik för exempelvis flyget. För att möjliggöra utvecklingen av biodrivmedel samt ny el- och vätgasteknik vill Moderaterna satsa på ett grönt bränslestöd. Stödet ska kunna användas för forskning, investeringar, demonstrationsprojekt och produktion för företag som vill utveckla hållbara biobränslen, samt ny el- och vätgasteknik till vägtransporter, flyg, elflyg och industrin.

Moderaterna vill satsa på storskalig utveckling av teknik för att fånga in och lagra koldioxid, CCS och bio-CCS. Tekniken har stor potential att åstadkomma stora utsläppsminskningar, till och med negativa utsläpp, som är nödvändiga för att nå klimatmålet. Experter i Sverige, EU och FN är överens om att tekniken behövs för att klara målen i Parisavtalet. Regeringens återhållsamhet när det gäller att utveckla denna teknik riskerar att leda till att utsläppen inte minskar i nödvändig takt, och att det blir dyrare än nödvändigt.

Moderaterna vill satsa på publikt tillgänglig laddinfrastruktur för både lätta och tunga fordon i hela landet. Det ska vara lika lätt att äga en elbil som en fossilbil. År 2030 väntas 2,5 miljoner elbilar rulla på våra vägar. Men i dag är mindre än var tionde bil som säljs i Sverige en ren elbil och på många håll är det långt mellan laddstationerna. Moderaternas mål är att bygga ett nätverk av laddstationer i hela Sverige.

Skogen är central för klimatomställningen. Moderaterna vill ha ett aktivt och hållbart skogsbruk, där skogens produkter bidrar till att tränga ut fossila motsvarigheter. Vi vill inte att mer skog, arealmässigt, ska tas ur produktion.

Internationellt klimatarbete och ren natur

Klimatfrågan är global. Klimatbistånd och internationella klimatinvesteringar är effektiva verktyg för att åstadkomma stora och långsiktigt hållbara utsläppsminskningar över hela världen. Sverige har en möjlighet att hjälpa fler länder att kunna prioritera klimatomställningen. Moderaterna vill fortsätta att genomföra internationella klimatsatser och bidra till att det kommer på plats ett fungerande ramverk för internationellt samarbete inom ramen för Parisavtalet.

Miljöförstöring måste förhindras och bekämpas. Förvaltarskapstanken – att man vårdar det man äger till nytta för kommande generationer – är kärnan i den moderata miljöpolitiken. Vi vill ta krafttag för att Östersjön ska komma i bättre skick genom både

nationella och internationella åtgärder för att minska övergödning, miljögifter och nedskräpning.

6.2 Prioriterade reformer

Utveckla nästa generations kärnkraft

Moderaternas förslag: Moderaterna avsätter 250 miljoner kronor från 2022 och framåt för att möjliggöra forskning och utveckling av nästa generations kärnkraft, dels genom att upprätta minst ett forskningscentrum vid ett av Sveriges universitet, dels genom att möjliggöra byggandet av minst en forskningsreaktor under kommande mandatperiod.

Sverige behöver mer fossilfri el. I dag satsar flertalet andra länder på att utveckla nästa generations kärnkraft. Mycket tyder på att denna nya typ av reaktorer kommer att byggas där tekniken utvecklas. Därför är det viktigt att Sverige inte missar chansen att vara med från början av utvecklingen. Därför satsar Moderaterna på utökad forskning och demonstration på området.

Avskaffad avfallsförbränningskatt

Moderaternas förslag: Avfallsförbränningskatten tas bort för att underlätta lokal energiproduktion från och med 1 juli 2022. Förslaget försvagar de offentliga finanserna med 185 miljoner kronor under 2022 och med 370 miljoner kronor från och med 2023 och framåt.

Kraft- och fjärrvärmens har en viktig och ofta underskattad roll för vårt energisystem. Användningen av biobränslen och avfallsförbränning ger betydande miljöfördelar, men det är också ett planerbart kraftslag. Kraftvärmens ”följsamhet” med förbrukningen är viktig för att bidra med mest värme och el när behoven i landet är som störst. Kraft- och fjärrvärmens möter flera utmaningar. Byggreglerna har länge gynnat andra tekniker men har nyligen ändrats. Regeringen och deras stödpartier har infört skatt på lokal elproduktion som fått negativa effekter. Skatteverket konstaterar i sin utvärdering av avfallsförbränningskatten att ”skatten inte styr verkningsfullt mot de mål som motiverar skatten”. Exempelvis har skatten på avfallsförbränning fått till effekt att kraftverk som sorterar ut och materialåtervinner mer material för att försöka göra en större miljönytta får en högre skatt. Denna anser Moderaterna bör tas bort.

Lagra koldioxid

Moderaternas förslag: Energimyndigheten tillförs resurser för att genomföra ett program för koldioxidlagring så att uppemot 2 miljoner ton koldioxid per år kan fångas upp och lagras.

Moderaterna vill satsa på storskalig utveckling av teknik för att fånga upp och lagra koldioxid, CCS och bio-CCS. Tekniken har stor potential att åstadkomma stora utsläppsminskningar, till och med negativa utsläpp, som är nödvändiga för att nå klimatmålet. Experter i Sverige, EU och FN är överens om att tekniken behövs för att klara målen i Parisavtalet.

Energimyndigheten har under 2021 delrapporterat ett uppdrag om genomförandet av infångning och lagring av koldioxid. Myndigheten har föreslagit omvända auktioner för att finansiera infångning av koldioxid från förnybara källor (bio-CCS).

Regeringen har i budgetpropositionen för 2022 anslagit 10 miljoner kronor per år under perioden 2022–2025 för upprättande och administration av ett system för omvänd auktionering. Under perioden 2026–2040 avsätter regeringen 400 miljoner kronor per år för ersättningar till de företag som vinner de omvända auktionerna. Det är alldeles för lite.

Moderaterna anser att regeringens återhållsamhet i anslagen riskerar att driva upp priset i de omvända auktionerna, och att potentialen i teknologin inte fullt ut nyttjas för att bidra till att minska de svenska koldioxidutsläppen. Därför föreslår Moderaterna att Vägsvalsutredningens förslag rörande bio-CCS bör genomföras till fullo. Energimyndigheten bör även se över hur CCS i stort kan implementeras i Sverige.

Industriklivet

Moderaternas förslag: Vi anser att Industriklivet är ett viktigt verktyg för att industrin ska kunna utveckla och investera i ny teknik som reducerar dess utsläpp. Moderaterna satsar därför 500 miljoner kronor per år mer än regeringen på Industriklivet.

Det finns ett genuint engagemang inom industrin för att nå fossilfrihet senast år 2045. Detta vill Moderaterna ta tillvara för att bedriva en klimatpolitik som minskar industrins utsläpp i Sverige, utan att ge upphov till försämrad konkurrenskraft eller koldioxidläckage. Industrin står för en tredjedel av våra svenska utsläpp och det är viktigt att de utsläppen minskar. Svensk industri bidrar samtidigt genom sin export till globala utsläppsminskningar. Varor producerade klimateffektivt i Sverige ersätter varor på världsmarknaden tillverkade i andra länder med ett större klimatavtryck. Därmed minskar utsläppen på global nivå. Moderaterna vill långsiktigt skapa förutsättningar för att stödja industrins omställning. Vi anser att Industriklivet är ett viktigt verktyg för att industrin ska kunna utveckla och investera i ny teknik som reducerar dess utsläpp.

Grönt bränslestöd

Moderaternas förslag: Moderaterna satsar 800 miljoner kronor år 2022 och 900 miljoner kronor per år från 2023 och framåt på ett grönt bränslestöd. Av dessa avser 500 miljoner kronor under 2022 stöd för produktion av biogas.

Moderaterna vill skapa förutsättningar för att få till en storskalig inhemsk produktion av biobränslen och vätgas. Tekniken behöver utvecklas ytterligare för att stå sig i konkurrensen med fossila drivmedel men också för att möta en ökad efterfrågan när kraven på biobränslen för bil och flyg ökar. För att få igång en storskalig inhemsk produktion satsar Moderaterna på ett grönt bränslestöd. Stödet ska kunna användas för forskning, investeringar, demonstrationsprojekt och produktionsstöd för företag som vill utveckla hållbara biobränslen samt el- och vätgasteknik till vägtransporter, flyg, elflyg och industrin. Inom ramen för stödet finns medel för att öka produktionen av biogas, vilken idag bidrar till att ersätta fossila drivmedel i bland annat transportsektorn och därmed bidrar till att minska dess utsläpp. Biogas är ett effektivt sätt att nyttja restprodukter och avfall från bland annat jordbruket.

Stöd till laddstationer och tankstationer för bilar och lastbilar

Moderaternas förslag: Moderaterna satsar en miljard kronor per år 2022–2024 på fossilfri laddnings- och tankningsinfrastruktur för bilar och lastbilar för att ställa om transportsektorn till fossilfritt.

För att bidra till omställningen av transportsektorn och få fler att välja elbilar behöver staten, där det är samhällsekonomiskt motiverat, ta ett ansvar för att bygga ut antalet laddstationer för bilar. Moderaterna vill bygga ett nätverk av laddstationer i hela Sverige. Stödet bör samtidigt inte begränsas till enbart batteridrivna bilar. Teknikutvecklingen är snabb och politiken bör vara neutral inför valet av fossilfria tekniker. Tankinfrastruktur för fordon som drivs av exempelvis vätgas ska också kunna få stöd.

Moderaterna vill också att Sverige tar nästa steg för att ställa om de tunga transporterna till fossilfrihet. För att företag ska investera i ellastbilar måste det vara möjligt att ladda dem. Vi vill påbörja en snabb utbyggnad av infrastrukturen för ellastbilar, i ett första steg med fokus på regionala nätverk och sammanhängande stråk mellan Sveriges större städer. Moderaterna vill att stödet för att ställa om lastbilarna ska vara teknikneutralt. Det ska kunna användas till exempelvis laddstationer för el, elvägar och tankstationer för vätgas.

Insatser för internationella klimatinvesteringar

Moderaternas förslag: Moderaterna ökar de internationella klimatinvesteringarna med 60 miljoner kronor per år från 2022 och framåt. Detta för att stärka det internationella klimatarbetet.

Internationella klimatinvesteringar är ett effektivt verktyg för att åstadkomma stora och långsiktigt hållbara utsläppsminskningar över hela världen. Det är ett centralt verktyg i det internationella klimatarbetet och en möjlighet för Sverige att hjälpa fler länder att kunna prioritera klimatomställningen. Moderaterna vill fortsätta att genomföra internationella klimatinvesteringar och bidra till att det kommer på plats ett fungerande ramverk för internationellt samarbete inom ramen för Parisavtalet.

Nej till regeringens förslag om den fjällnära skogen

Moderaternas förslag: Moderaterna avvisar regeringens förslag om anslagsökning med 2 005 miljoner kronor avseende skogsutredning och skydd av skog år 2022–2027 för att finansiera andra prioriterade reformer i budgetmotionen, bland annat ökat underhåll av statens redan skyddade områden.

Regeringen har aviserat ett ökat anslag om 2 390 miljoner kronor för skydd av värdefull natur, bland annat 2 005 miljoner kronor för genomförande av förslagen i skogsutredningen om att undanta stora arealer fjällnära skog från att brukas.

Moderaterna anser att förslaget om att undanta ytterligare stora arealer skog från bruk står i direkt konflikt med den ökande efterfrågan på skogsråvara som behövs för att tränga undan fossila alternativ. Politiken hotar därmed Sveriges möjligheter att nå klimatmålen. Den totala arealen skog som undantas från produktion bör inte öka. Staten bör istället prioritera att underhålla redan skyddade områden bättre.

Moderaterna invänder dessutom mot att regeringen avsätter medel i budgeten för förslaget som ännu inte lämnats till riksdagen när detaljerna kring genomförandet är högst

oklara. De förslag som skogsutredningen lämnat innebär att arealer ska tas ur produktion mot skogsägarens vilja, vilket är ett kraftigt intrång i äganderätten. Moderaterna menar att alla avsättningar ska ske frivilligt.

7 Sjukvård, äldreomsorg och socialtjänst

En förutsättning för ett legitimt och fungerande samhällskontrakt är att alla som betalar in skatt också får valuta för sina skattepengar – i form av en fungerande välfärd, som man kan känna sig trygg med oavsett var i landet man bor. Sjukvård ska ges i rätt tid och på rätt plats och hålla hög kvalitet. Alla har rätt till likvärdig vård, oavsett var i landet man bor. Patienten och patientsäkerheten ska sättas främst. Kontinuiteten i kontakter mellan patient och vårdens medarbetare måste bli bättre. Hälso- och sjukvården behöver en mångfald av utförare som kan bidra till att stärka kvalitet och utveckling av olika vårdverksamheter. Alla ska kunna välja vård utifrån sina individuella förutsättningar och behov.

Den svenska hälso- och sjukvårdens brister och svagheter handlar framför allt om långa vårdköer och väntetider, bristande tillgänglighet och brist på vårdplatser. Det finns också brister i samordningen och kontinuiteten i vården. Moderaternas politik för att få ordning på svensk sjukvård och äldreomsorg syftar till att höja kvaliteten och korta köerna.

7.1 Politikens inriktning

Moderaterna prioriterar att stärka patientens inflytande över sin egen vård och omsorg. Patientens bästa och den äldres perspektiv bildar utgångspunkten för våra reformförslag. Alla ska kunna känna sig trygga med att man ska få vård i rätt tid av hög kvalitet när man väl behöver den. Det behövs reformer som på kort sikt kan stärka patientens makt och samtidigt minska politikernas makt. Sverige behöver en hälso- och sjukvård som hänger ihop utan onödiga gränser och ”glapp” och där mötet mellan patienten och professionen sätts i centrum.

En helt central slutsats är att svensk hälso- och sjukvård behöver utvecklas i riktning mot ökad tillgänglighet i den nära vården och mer förebyggande långsiktiga hälsofrämjande insatser, och utvecklas från en splittrad vård och omsorg av de mest sjuka och sköra till en sammanhållen och samordnad vård med kontinuitet i vårdkontaktarna.

Att korta vårdköerna, satsa mer resurser på en individuell avancerad cancervård och barncancervård samt minska de omfattande regionala skillnaderna gällande väntetider och kvalitet i vården är allra högst prioriterat. Moderaterna vill därför genomföra en ny uppdaterad nationell cancerstrategi.

Höjda generella statsbidrag

Moderaterna vill att den statliga detaljstyrningen av sjukvården och äldreomsorgen ska minska och att statliga resurstillskott i huvudsak ska ske som generella statsbidrag som kommuner och regioner får disponera fritt. I denna budget höjs de generella statsbidragen med 3 miljarder 2022, 5 miljarder 2023 och 7 miljarder 2024. Jämfört med regeringen skulle det innebära 2 miljarder högre statsbidrag 2023 och 4 miljarder högre statsbidrag 2024. 30 procent av de generella statsbidragen går till regionerna och kan

användas för att stärka sjukvården, och 70 procent går till kommunerna och kan användas för att stärka äldreomsorgen.

Korta köerna till sjukvården

Svensk hälso- och sjukvård ställde snabbt om för att möta det ökande behovet av intensivvårdsplatser i samband med coronapandemin. Samtidigt har den vård som inte varit akut fått stå tillbaka. Det innebär att de långa vårdköer som fanns redan innan pandemin nu vuxit sig ännu längre. Det drabbar allt ifrån människor som behöver behandling mot cancer eller diabetes till dem som behöver byta ut sin höftled.

Sverige har längre väntetider än de flesta jämförbara länder, enligt en undersökning från Myndigheten för vård- och omsorgsanalys. Andelen som fick vård inom vårdgarantins ramar har också minskat under nuvarande regering, från 83 procent 2014 till 73 procent 2019. Det krävs ett fortsatt metodiskt arbete med att förbättra tillgängligheten och korta köerna.

Moderaterna vill vidareutveckla kömiljarderna och vårdgarantin. Det handlar bland annat om att rikta reformen mot de områden där köerna är som längst. En stor andel av kömiljarderna ska användas till den somatiska slutenvården och omfatta bland annat första besök och operationer inom specialistvården. En andra del av kömiljarderna ska riktas direkt till barn- och ungdomspsykiatrin. Den förstärkta vårdgarantin som ger barn och unga med psykisk ohälsa rätt till vård och stöd inom 30 dagar ska säkerställas. Vi vill också inkludera den första linjens psykiatri för barn och unga så att lättare psykiatriska diagnoser kan hanteras där och frigöra resurser till barn med svår ångest, självmordstankar eller allvarliga ätstörningar. En tredje betydande andel av kömiljarderna ska riktas specifikt till att korta köerna, väntetiderna och ledtiderna inom cancervården.

Cancervård utan köer – med en ny uppdaterad nationell cancerstrategi

Den nationella cancerstrategin behöver uppdateras i syfte att stärka den långsiktiga medicinska vården gällande cancersjukdomar och prioritera att korta köerna och ledtiderna. Den behöver också uppdateras och förnyas på grund av den snabba utveckling som sker inom ny diagnostik med hjälp av artificiell intelligens och biomarkörer samt ökade möjligheter till individuell cancerbehandling med precisionsmedicin så som immunterapi samt cell- och genterapi.

Moderaterna vill att det införs en vårdgaranti för cancerpatienter. Den lagstadgade vårdgarantins nuvarande 90-dagarstidsgräns för första besök respektive behandling inom specialistvården räcker inte till. Vårdgarantin ska därför knytas till standardiserade vårdförlopp som tagits fram och kontinuerligt utvecklas inom cancervården. Till vårdgarantin knyts specifika resurser inom ramen för de kömiljarder som vi föreslår ska ingå i helheten att korta vårdköerna i Sverige.

De standardiserade vårdförloppen ska genomföras, uppdateras och efterföljas i cancervården i hela landet. Moderaterna föreslår följande mål:

- 90 procent av alla människor som insjuknar i cancer ska vara utredda enligt ett standardiserat vårdförlopp före utgången av år 2026.
- 90 procent av de cancerpatienter som ingår i ett standardiserat vårdförlopp ska få sin vård inom utsatta maximala tidsgränser.

Om cancervård inte kan ges inom uppsatta tidsgränser ska patienten ha rätt att vända sig till en annan vårdgivare och bli ersatt för de merkostnader detta innebär. Det blir ett

tydligt redskap för att alla som drabbats av cancer ska få rätt vård i rätt tid. De standardiserade vårdförloppen behöver utvecklas. Rehabilitering och återbesök ska ingå.

Moderaterna vill samtidigt att en samlad nationell barncancerstrategi utgör en central del av en uppdaterad nationell cancerstrategi. Barncancerstrategin ska bland annat innehålla fördubblade satsningar på barncancervården och säkerställa att alla barncancerpatienter och deras nära anhöriga ska erbjudas en rehabiliteringsplan och psykosocialt stöd.

Moderaterna vill också genomföra en konkret handlingsplan i syfte att inom fem till tio år lyckas utrota livmoderhalscancer i Sverige. Handlingsplanen ska framförallt bestå av två övergripande delar: screening och vaccination.

Stärk den medicinska kompetensen i äldreomsorgen

Den medicinska kompetensen inom äldreomsorgen behöver stärkas. Många äldre på särskilda boenden som drabbats av covid-19 har inte fått individuella medicinska bedömningar av läkare och sjuksköterskor. Vi vill se en fortsatt långsiktig satsning på att stärka den medicinska kompetensen och utökad personalkontinuitet inom äldreomsorg och äldreomsorg. Detta är från början en uppgörelse mellan Moderaterna, Kristdemokraterna och Vänsterpartiet. Det handlar om att möta de brister inom äldreomsorgen som har uppmärksammats bland annat av Coronakommissionen. Bristen på medicinsk kompetens inom äldreomsorgen har dock skapat problem redan före pandemin. Äldreomsorg handlar inte enbart om omsorg, utan ofta handlar det även om krävande äldresjukvård. Majoriteten av personer i särskilda boenden och de med hemsjukvård har en omfattande och komplicerad sjukdomsbild. Flertalet av de som bor på särskilt boende har demenssymtom. Utvecklingen med fler äldre och därmed ett ökat vårdbehov har inte följts åt av förstärkt medicinsk kompetens. Enligt Socialstyrelsens statistik har antalet sjuksköterskor i äldreomsorgen sjunkit de senaste åren och ligger idag på cirka 14 000, varav knappt hälften jobbar på särskilda boenden. Även specialistläkarna i geriatrik har minskat räknat per antal äldre. Det är viktigt att en långsiktig plan för hur tillgången till behandlande läkare i äldreomsorgen kan stärkas och för hur dygnetruntbemanning av sjuksköterskor som huvudregel ska uppnås på särskilda boenden tas fram skyndsamt. De mest sjuka och sköra behöver en mer sammanhållen och samordnad äldreomsorg och äldreomsorg.

Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar

För att bekämpa spridningen av hiv har stora ansträngningar gjorts såväl i världen som i Sverige. Bland annat lanserade FN-organet Unaid 90-90-90-målen år 2014 som innebär att 90 procent av dem som har hiv ska vara medvetna om det, att 90 procent av dessa ska behandlas med hivläkemedel och att 90 procent av dessa ska ha omätbara virusnivåer. Sverige har historiskt sett varit mycket framgångsrikt i bekämpningen av spridningen och behandling med hivläkemedel och var först med att nå Unaid 90-90-90-mål. Sverige håller nu på att missa det första målet om att diagnostisera hiv och riskerar att inte nå Agenda 2030-målet om att eliminera hivpidemin till år 2030. Sverige behöver på nytt ta på sig ledartröjan och höja ambitionerna.

Licensiering av familjehem

Varje år är det nödvändigt av olika skäl att placera barn och unga i boende på annat håll än i det egna hemmet. Det ställer särskilda krav på förberedelser, kunskap, erfarenhet

och rättssäkerhet i socialtjänstens agerande och myndighetsutövning. Därför finns ett behov av en licensiering av familjehem och jourhem. Denna licensiering skulle kunna knytas till krav på deltagande i fortbildning och kontinuerlig utvärdering för att kunna behålla sin licens. Moderaterna anser även att ett register över familjehem bör införas för att möjliggöra uppföljning och rapportering om familjers lämplighet att vara familjehem.

7.2 Prioriterade reformer

Korta vårdköerna

Moderaternas förslag: Moderaterna avsätter lika stora resurser som anges i budgetpropositionen för att korta vårdköerna, bland annat genom upprättandet av en nationell vårdförmedling i syfte att patienter som väntat längre än den lagstadgade garantin ska erbjudas sin operation.

Moderaterna vill att Sverige ska ha en hälso- och sjukvård och omsorg av hög kvalitet – och som är tillgänglig när man väl behöver den. Ingen patient ska behöva vänta på vård i onödan. Moderaterna föreslår därför att ett nationellt mål tas fram för när vårdköerna ska vara borta. Ett första steg är att se till att vårdköerna minskas till den nivå som rådde när den socialdemokratiskt ledda regeringen tillträdde år 2014.

Kömiljarden behöver reformeras för att skyndsamt stärka patientens möjligheter att få vård utförd i tid. Patienten ska ha rätt att söka slutenvård där ledig kapacitet finns. Moderaterna föreslår därför att det skyndsamt tas fram en överenskommelse mellan stat och regioner om upprättande av en nationell vårdförmedling och väntelista i syfte att patienter som väntat längre än den lagstadgade garantin ska erbjudas sin operation eller behandling där vårdkapacitet finns.

Bättre cancervård

Moderaternas förslag: Moderaterna avsätter 80 miljoner kronor för att stärka barncancervården. Redan befintliga resurser riktade till cancervården bör användas för att ta fram och genomföra en ny samlad nationell cancerstrategi samt en förstärkt vårdgaranti för cancerpatienter.

Sverige måste få bukt med de långa köerna och de stora regionala skillnaderna inom cancervården. Moderaterna föreslår därför att det ska tas fram en ny uppdaterad nationell cancerstrategi i syfte att stärka den långsiktiga medicinska vården gällande cancersjukdomar och prioritera att korta köerna och ledtiderna inom cancervården. Sverige har goda möjligheter att ha en medicinskt världsledande cancersjukvård utan långa vårdköer, väntetider och ledtider. Dessa möjligheter måste emellertid tas tillvara på ett betydligt bättre sätt än idag.

Moderaternas målsättning är tydlig – alla cancersjukdomar ska förebyggas och deras skadeverkningar minimeras. Moderaterna driver frågan om att Sverige ska ta fram och genomföra en ny samlad nationell cancerstrategi. Den behöver uppdateras bland annat på grund av den hoppfulla utveckling som sker inom ny diagnostik med hjälp av artificiell intelligens och biomarkörer samt vad gäller möjligheter till individuell cancerbehandling med till exempel immunterapier samt cell- och genterapier.

Moderaterna föreslår därtill att det ska införas en förstärkt vårdgaranti för cancerpatienter. Vårdgarantins nuvarande tidsgräns räcker inte till när det gäller cancervården.

Den förstärkta vårdgarantin ska knytas till de standardiserade vårdförlopp som tagits fram och kontinuerligt utvecklas inom cancervården för att korta ledtiderna mellan diagnos och behandling. Till vårdgarantin ska knytas specifika resurser inom ramen för kömiljarderna och resultaten ska mätas mot de maximala ledtiderna för respektive cancerdiagnos.

Moderaterna föreslår också att det ska tas fram och genomföras en nationell barncancerstrategi. En sådan strategi ska bland annat innehålla ökat statligt stöd till barncancervården, erbjudande om individuell rehabiliteringsplan och psykosocialt stöd till dem som drabbats av barncancer och deras nära anhöriga. Vidare ska möjligheter finnas att ha barnonkologiskt kunniga kontaktsjuksköterskor inom barncancervården. Därtill anhörigstödjare som en naturlig del av barncancervården.

Högre kvalitet i äldreomsorgen

Moderaternas förslag: Moderaterna avsätter lika stora resurser som anges i budgetpropositionen för äldreomsorgen men vill att medlen används till att stärka den medicinska kompetensen och öka personalkontinuiteten inom äldreomsorgen och äldrevården.

Moderaterna anslår samma nivå till äldreomsorgen som återfinns i BP22. Vi anser dock att medlen bör användas till en långsiktig satsning på att stärka den medicinska kompetensen och utökad personalkontinuitet inom äldreomsorg och äldrevård. Detta är från början en uppgörelse mellan Moderaterna, Kristdemokraterna och Vänsterpartiet. Det handlar om att möta de brister inom äldreomsorgen som har uppmärksammats bland annat av Coronakommissionen. De mest sjuka och sköra behöver en mer sammanhållen och samordnad äldrevård och äldreomsorg.

Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar

Moderaternas förslag: Moderaterna satsar 75 miljoner kronor per år 2022–2024 på förebyggande insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar, bland annat för att det ska tas fram en ny uppdaterad nationell strategi mot hiv/aids.

Nuvarande regering har halverat anslaget för insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar. Detta har fått stora konsekvenser inte minst på regional och lokal nivå där anslagen har minskat kraftigt. Vi föreslår att denna satsning återställs till ursprunglig nivå gällande förebyggande insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar.

Bättre stöd för utsatta barn

Moderaternas förslag: Moderaterna föreslår en särskild satsning för att förbättra situationen för utsatta barn. Denna satsning omfattar 150 miljoner kronor för år 2022 och framåt. Detta för att öka tryggheten och långsiktigheten för placerade barn bl.a. genom licensiering av familjehem och jourhem, införande av ett nationellt register över familjehemmen, förbättrade möjligheter till handledning och utbildning av familjehem.

Varje år är det nödvändigt av olika skäl att placera barn och unga i boende på annat håll än i det egna hemmet. Det ställer särskilda krav på förberedelser, kunskap, erfarenhet och rättssäkerhet i socialtjänstens agerande och myndighetsutövning. I vår satsning prioriteras att det införs en licensiering av familjehem och jourhem. Denna licensiering

skulle kunna knytas till krav på deltagande i fortbildning och kontinuerlig utvärdering för att få behålla sin licens.

I Moderaternas satsning ingår även införandet av ett nationellt register över familjehemmen. Ett sådant register skulle möjliggöra både uppföljning och rapportering om familjers lämplighet att vara familjehem. Det skulle dessutom bli lättare att följa detta över kommungränserna vid eventuella placeringar i andra kommuner. Förslagen om licensiering och ett nationellt register skulle sammantaget medföra en förbättrad kvalitet och rättssäkerhet avseende familjehem och jourhem.

Moderaterna föreslår även att professionalisera familje- och jourhemmen genom att förbättra dokumentationen av varje placering. Idag får familje- och jourhemmen ett skriftligt uppdrag om att påbörja en placering, men en skriftlig uppföljning sker inte alltid. Att göra sådana uppföljningar obligatoriska utan att de blir administrativt betungande är viktigt. Familje- och jourhemmen måste få möjligheter till behövlig vidareutbildning och handledning. Till exempel bör handledning vara möjligt även efter att en placering har avslutats.

Moderaterna föreslår därutöver även att se över möjligheterna att låta varje barn genomgå en obligatorisk läkarundersökning innan en placering påbörjas, framförallt för barnets egen säkerhet men också för familje- eller jourhemmets trygghet. Därefter regelbundet återkommande hälsokontroller. Detta i syfte att bland annat försöka upptäcka om placerade barn utsatts för hot om våld, våld eller övergrepp av olika slag.

Utöver detta förslag föreslår Moderaterna att staten genomför en subvention av kommunernas LVU-kostnader i likhet med det som föreslås i budgetpropositionen för 2022.

8 Skola och utbildning

Sverige borde vara ett land med en av världens bästa skolor, och på många skolor bedrivs utbildning av lärare med hög klass som får eleverna att upptäcka nya världar. Samtidigt finns det betydande skillnader både mellan skolor och mellan klassrum, som gör att alla elever inte får samma möjligheter till en god utbildning. Den svenska skolan står inför flera utmaningar med brist på utbildade lärare och sjunkande elevresultat samtidigt som pandemin ytterligare förvärrat situationen. Hög utbildningsnivå är grunden för ekonomisk utveckling och vårt välstånd. I år saknade nästan 16 000 elever behörighet till gymnasiet, vilket motsvarar cirka 13,8 procent av alla niondeklassare i Sverige. Den utvecklingen måste vändas. Moderaterna vill få ordning på svensk skola så att varje elev går ut nian med fullständiga betyg.

8.1 Politikens inriktning

I Sverige ska egen ansträngning leda till resultat. Skola, yrkesutbildningar och universitet är sedan länge avgiftsfria. Detta vill vi värna. Alla ska ha rätt till en bra skola och ingen elev ska lämna grundskolan utan de kunskaper som krävs för genomförd skolgång, vilken skall utgöra basen för yrkesutbildningar och/eller fortsatta högre studier. Skolan ska möjliggöra en trygg framtid och utjämna livschanser. En bra skola stärker inte bara den enskilda eleven utan är också avgörande för landets förutsättningar för varaktig tillväxt i framtiden.

Med stöd i forskning och beprövade erfarenheter föreslår Moderaterna reformer som stärker elevernas lärande och kunskaper. Det innefattar utökad undervisningstid, med särskilt fokus på matematik- och svenskundervisningen samt en särskild satsning på rektorer och stärkt ledarskap på utsatta skolor.

Den progressiva pedagogik som präglat svensk skola i decennier måste upphöra. En mer lärarledd undervisning med kunskapsfokus måste införas. Vi menar att den kultur som råder i klassrummen, där lärare ses som coacher och mentorer och där eleverna i alltför hög utsträckning ska söka kunskap själva, har varit hämmande för den generella kunskapsnivån i skolan. Särskilt viktig är lärarledd undervisning när många barn inte har svenska som modersmål och en bakgrund, ibland erfarenhet, från andra länders utbildningssystem.

Elever i svensk skola har betydligt mindre undervisningstid än elever i andra jämförbara länder under grundskoleåren. Snittet i OECD (2021) för den obligatoriska delen av skolan är 7 638 timmar i undervisningstid medan svenska elever har 6 890 timmar undervisningstid. En svensk elev får nästan ett helt år mindre i undervisningstid under grundskoleåren. Internationella studier ger stöd för sambandet mellan utökad undervisningstid och kunskapsresultat. Skolans fokus på viktiga baskunskaper som att läsa, skriva och räkna måste öka. Undervisningstiden behöver utökas med start i lågstadiet och de nya timmarna ska tillföras matematik- och svenskundervisningen. Lovskolan ska vara obligatorisk för alla elever som riskerar F eller icke godkänt i betyg. Genom extra stödinsatser som läxhjälp från lågstadieålder och utökad lovskola, redan från lågstadiet, kan antalet elever som inte blir behöriga till gymnasiet minskas.

Staten ska ta ett tydligare ansvar för att skolorna når målen. De skolor och förskolor som behöver stöd och resurser att genomföra de förändringar som behövs för att vända resultaten bör få det. Skolor som trots insatser inte kan garantera alla elever en god utbildning ska kunna tvångsförvaltas, och ytterst stängas, av Skolinspektionen. För att identifiera de skolor som år efter år underpresterar bör Skolverket få i uppdrag att ta fram ett robust kvalitetsmått som mäter varje skolas bidrag till elevernas kunskapsutveckling. Detta kvalitetsmått tillsammans med de nationella proven, som får ett nytt syfte att mäta kunskaper med över tid jämförbara resultat, blir viktiga verktyg för Skolinspektionens arbete.

Förskolan har idag ett uppdrag att stödja barn i deras språkutveckling, både på barnens modersmål och på svenska. Det finns dock forskning som tyder på att förskolor där majoriteten av barnen har ett annat modersmål än svenska inte lyckas med uppdraget. För de barn som aldrig eller mycket sällan möter svenska språket i hemmet behövs en särskild språkförskola för att de ska kunna svenska när de börjar skolan.

Språkförskolan ska rymmas inom ordinarie förskoleverksamhet med särskild tid avsatt för svenskundervisning av nyanlända barn. Kommunerna ska ha möjligheter att själva välja exakt hur språkförskolan organiseras, men det är viktigt att de nyanlända barnen möter svenskspråkiga barn i verksamheten. Språkförskolan innebär att barnen ska gå 15 timmar i veckan på förskolan och att särskild tid ska läggas på undervisning i svenska. Svenska språkets roll bör stärkas i läroplanen och kompetensutveckling för förskollärare, och utbildningsplatserna behöver bli fler.

Komvux är en viktig del i ett livslångt lärande och ett fönster att öppna för den som önskar växla bana under livet. Vi vill sänka åldersgränsen för komvuxstudier till 18 år.

Moderaterna värnar det fria skolvalet och vill att alla kommuner ska införa ett ”aktivt skolval”. Det innebär att kommunerna ska se till så att alla familjer väljer skola genom bland annat uppsökande verksamhet och information på flera språk.

I flera kommuner finns redan idag plattformar som säkerställer en samordnad gemensam antagning till kommunala och fristående skolor i kommunen. Familjer och elever kan därmed göra sitt skolval på en plattform och platser kan fördelas utan att vissa elever listar sig och upptar en plats på flera skolor, vilket ofta annars bli fallet. Vårt förslag om ett gemensamt antagningssystem står i stark kontrast till Socialdemokraternas budgetsatsning på ett nytt gemensamt skolvalssystem med decentraliserade skolverkskontor som ska besluta vilken skola ett barn ska gå i.

Vi vill införa en gemensam och begränsad skolvalsperiod, förslagsvis tre år före beräknad skolstart, med enhetliga urvalskriterier. Vid lika kötid bör urval ske till exempel genom syskonförtur, närhetsprincipen och förtur till skolspår.

Höjda generella statsbidrag

Moderaterna vill att den statliga detaljstyrningen av kommunerna ska minska och att statliga resurstillskott i huvudsak ska ske som generella statsbidrag som kommuner och regioner får disponera fritt. I denna budget höjs de generella statsbidragen med 3 miljarder kronor 2022, 5 miljarder kronor 2023 och 7 miljarder kronor 2024. Jämfört med regeringen skulle det innebära 2 miljarder kronor högre statsbidrag 2023 och 4 miljarder kronor högre statsbidrag 2024. 70 procent av de generella statsbidragen går till kommunerna och kan användas för att stärka skolan.

8.2 Prioriterade reformer

Fler lärare och bättre lärarutbildning

Moderaternas förslag: Universitetskanslersämbetet ges i uppdrag att utreda hur ytterligare kompetenser kan ingå som obligatoriska moment på lärarutbildningen för att öka lärarkompetensen. Moderaterna ökar även satsningen på Teach for Sweden med 20 miljoner kronor årligen från 2022 och framåt för att fler ska ta sig in i läraryrket.

För att höja lärarkompetensen behöver lärarutbildningen förbättras. Över tid har den lärarledda undervisningstiden på lärarutbildningen minskat från att år 1980 i snitt ha uppgått till 24 timmar till att idag vara 8 timmar i veckan. Det är för lite. Det ställs nya krav på lärarna i och med att de behöver kunna hjälpa elever med speciella behov och möta det ökande antalet elever som inte har svenska som modersmål. Specialpedagogik, neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och svenska som andraspråk borde därför vara kompetenser som alla lärare har. Även ledarskapsutveckling och kunskap om metodik och didaktik behövs på lärarutbildningen. Vi vill därför ge ett nytt uppdrag till Universitetskanslersämbetet att utreda hur dessa delar kan ingå som obligatoriska moment på lärarutbildningen.

Den relativistiska kunskapssyn som har dominerat vid lärarutbildningarna måste ersättas med en vetenskapligt baserad syn på hur inlärning fungerar. Det måste bli mer fokus kring kunskap och fakta, inte att elever ska åstadkomma invecklade analyser redan vid tidig ålder. Vi vill skärpa antagningskraven på lärarutbildningen och införa särskilda behörigheter för olika lärarutbildningar när det gäller både kurser och betyg på kurser. En blivande matematiklärare bör exempelvis ha krav på högre betyg inom just

matematik än en blivande svensklärare. Antagningen bör också kompletteras med ett lämplighetsprov. Det är ett sätt för sökanden att höja värdet av betygen genom en bedömning av kommunikativ och interaktiv förmåga, förmåga att ta en ledarroll och motivation för läraryrket.

För att möta behovet av rekrytering behöver fler vägar till läraryrket öppnas där människor med rätt ämneskunskaper men utan lärarkompetens bereds möjlighet att ta sig in. Redan i dag finns utbildningsprogrammet Teach for Sweden som kombinerar studier i bland annat ledarskap och praktik för akademiker. Moderaterna vill stärka möjligheten för studenter som inte valt lärarutbildningen att senare ta sig in i läraryrket och få fler som lämnat läraryrket att komma tillbaka.

Utökad undervisningstid

Moderaternas förslag: Skolverket ges i uppdrag att börja planera för en utökning av undervisningstiden i grundskolan. Det handlar om att i ett första steg utöka undervisningstid från årskurs 1 och på sikt implementera utökad undervisningstid för hela grundskolan med en timme per dag. Från 2023 tillförs kommunerna 225 miljoner kronor och från 2024 tillförs de 900 miljoner kronor för att kunna införa utökad undervisningstid.

Moderaterna ökar undervisningstiden med en timme per dag med start på lågstadiet eftersom forskning pekar på att tidiga insatser är avgörande för att fler elever ska nå kunskapsmålen. På sikt är vår målsättning att alla elever i grundskolan ska få utökade skoldagar med ytterligare en timme i undervisningstid per dag. Samtidigt vill vi frigöra lärarna från arbetstid som idag läggs på icke undervisningsrelaterade arbetsuppgifter. Dokumentationskraven för lärare måste också kraftigt minska.

Undervisningstiden behöver öka i flera ämnen i lågstadiet, men främst bör utökningen ske i svenska och matematik, eftersom den viktiga grunden i lågstadiet är att eleverna ska lära sig läsa, skriva och räkna. Målet är att svenska och matematik ska utgöra två tredjedelar av undervisningen på lågstadiet. Det innebär att minst tre av de fem nya undervisningstimmar som vi vill införa per vecka ska avsättas till svenska och matematik.

Skolverket bör även se över hur lovskolan kan utökas och införandet av en skyldighet för kommunerna att erbjuda lovskola från lågstadiet för alla som riskerar att halka efter. Vi vill också att lovskolan ska vara obligatorisk för de elever som skolan bedömer är i behov av extra undervisning.

Öka Skolinspektionens granskning

Moderaternas förslag: Skolinspektionen får ett utökat uppdrag att granska alla landets skolor i förhållande till elevernas kunskapsresultat och undervisningens kvalitet. Granskningen bör bli tydligare, och bedöms en skola ha allvarliga kvalitetsbrister ska en åtgärdsplan upprättas. Skolor som trots insatser inte kan garantera alla elever en god utbildning ska kunna tvångsförvaltas av Skolinspektionen, både kommunala skolor och friskolor. För detta tillför Moderaterna 60 miljoner kronor från 2022 och framåt.

Varje elev i Sverige har rätt till en bra utbildning. Tyvärr finns det skolor där mer än hälften av eleverna inte blir behöriga till gymnasiet. Det är skolor som behöver flera olika insatser för att vända utvecklingen och höja kunskapsresultaten. Vi vill ge Skolinspektionen ett utökat uppdrag för att utföra fler inspektioner, också oanmälda,

och även utökat mandat att agera mot icke-fungerande skolor. I svensk skola går det idag inte att mäta vad varje skola tillför varje elev i form av reella kunskaper. Det går därmed heller inte att avgöra om en skola över- eller underpresterar sett till skolans förutsättningar. Moderaterna vill därför att det ska bli möjligt att mäta skolors förädlingsvärde. På flera håll i världen finns exempel på hur man kan göra detta genom relevanta kvalitetsmått som följer elevernas kunskaper från de första till den sista dagen i skolan. Moderaterna vill att samma system implementeras i Sverige. Därför vill vi ge Skolinspektionen i uppdrag att utforma ett robust kvalitetsmått som mäter varje skolas bidrag till elevernas kunskapsutveckling, så att rätt hjälp snabbt kan komma på plats där det behövs.

Obligatorisk språkscreening på BVC

Moderaternas förslag: En obligatorisk språkscreening införs på BVC för att inget barn ska börja grundskolan utan tillräckliga kunskaper i svenska språket. Moderaterna tillför 20 miljoner kronor för detta ändamål från år 2022 och framåt.

Moderaterna tillför också 10 miljoner kronor för utökade program hos BVC i utsatta områden under 2022, 20 miljoner kronor under år 2023 och 20 miljoner kronor från år 2024 och framåt.

Redan idag rekommenderas BVC kontakta aktuell förskola för att diskutera barnets kommunikation och språk både på svenska och på barnets modersmål om man upptäcker brister. Dagens språkscreening bör däremot kompletteras med ett särskilt uppdrag att bedöma barnets språkliga nivå på det svenska språket jämfört med vad som förväntas av barn med svenska som modersmål. Vid brister bör BVC i samråd med vårdnadshavare kontakta berörd förskola för initierandet av särskild språkförskola alternativt kontakta hemkommunen för vidare kontakt gällande att erbjuda språkförskola för barnet.

Sveriges väl utbyggda mödravård med omfattande och systematiska insatser är ett viktigt verktyg för att nå gravida kvinnor som är utrikes födda och bor i utsatta områden. Preventiva åtgärder med fokus på information och rådgivning om riskfaktorer för övervikt och rökning kan bidra till förbättrad hälsa för modern och barnet så småningom. Lokalt bedrivs utökade program för barnavårdscentralens (BVC) verksamhet. Moderaterna vill att programmet utökas till att gälla nationellt i landets samtliga särskilt utsatta områden. Detta med utgångspunkten att graden av insatser bör matcha hur stora behov en individ har.

Språkförskola

Moderaternas förslag: Alla nyanlända barn och barn till nyanlända föräldrar ska omfattas av en obligatorisk språkförskola om 15 timmar i veckan från 3 års ålder. Särskild tid ska varje vecka avsättas för undervisning i svenska. Även barn som inte är nyanlända kan vara i behov av språkförskola för att förbättra sina kunskaper i svenska varpå det behöver finnas möjlighet även för dessa att delta i en språkförskola. Moderaterna tillför 120 miljoner kronor för detta ändamål från år 2023 och framåt.

Den svenska förskolan är unik med sitt fokus på omsorg, lärande och pedagogik. Förskolans uppgift att lägga grunden inför skolstarten spelar särskilt stor roll för barn som kommer från studieovana hem. Barn till nyanlända löper risk att växa upp i hem

där man talar mycket lite svenska eller ingen svenska alls. Som en konsekvens börjar dessa barn i skolan utan att förstå språket. Att ge dessa barn en god start i det svenska språket är av stor vikt. För att stärka integrationen måste alla barn få de kunskaper i svenska som behövs för att de ska klara skolan. Därför vill Moderaterna att alla nyanlända barn och barn till nyanlända föräldrar ska omfattas av en obligatorisk språkförskola om 15 timmar i veckan från 3 års ålder. Särskild tid ska varje vecka avsättas för undervisning i svenska. Språkförskolor behövs, eftersom det idag finns stora brister i hur förskolor lever upp till skollagens krav att ge alla barn möjlighet att utveckla både sitt modersmål och svenska språket.

Även barn som inte är nyanlända eller barn till nyanlända kan behöva stöd i sin språkutveckling. Inte sällan möter barn med utländsk bakgrund, vilket innebär att barnet själv eller båda föräldrarna är födda utanför Sverige, det svenska språket på allvar för första gången i förskolan. Det handlar ofta om barn som växer upp i utanförskap och som inte ser sina föräldrar gå till jobbet.

För barn som uppvisar tillräckligt god språkutveckling i svenska, eller har svenska som modersmål, bör det finnas möjlighet att bli undantagen från kravet om obligatorisk språkförskola. Undantag kan också vara aktuellt för barn som har sämre förutsättningar att vistas på förskola av till exempel hälsoskäl eller särskilda familjeförhållanden. För förskolor i utsatta områden är det viktigt att personalen talar god svenska. Moderaterna har sedan tidigare ett förslag om att utvidga systemet med karriärtjänster i skolan till förskolan. Det innebär att stöd kommer att betalas ut för inrättandet av särskilt yrkes-skickliga förskollärare, så kallade förste förskollärare. På förskolor i utanförskapsområden kan man överväga att förstärka satsningen mot förskollärare som kan leda förskolans språkutvecklande arbetssätt.

Rektorer på särskilt utsatta skolor

Moderaternas förslag: Moderaterna gör en särskild satsning på kompetensutveckling och stärkt utbildning för rektorer på särskilt utsatta skolor. Därför tillförs 20 miljoner kronor per år åren 2022–2024.

På skolor med särskilt stora utmaningar, såsom många elever med bristande kunskaper i svenska, är behovet av ett bra ledarskap en förutsättning för att kunna utveckla, leda och samordna arbetet för att alla elever ska nå målen i skolan. Samtidigt har det blivit allt svårare att rekrytera och behålla rektorer. För att främja rekryteringen av skickliga rektorer till skolor med särskilt stora utmaningar vill Moderaterna göra en särskild satsning på kompetensutveckling och stärkt utbildning för rektorer på särskilt utsatta skolor.

9 Landsbygd och infrastruktur

Efter sju förlorade år med en socialdemokratisk regering är det dags att ta fasta på Sveriges möjligheter. Tillväxten ska öka från norr till söder, för att det går att bo och verka i hela Sverige. För att saker fungerar. För att företagen har tillgång till el året runt. För att det finns bredband så att alla har samma möjligheter att koppla upp sig mot en vårdcentral eller att jobba hemifrån. För att det finns mobiltäckning överallt. För att polisen kommer när man ringer oavsett var man bor. För att tågen går i tid. För att

vägarna håller hög kvalitet istället för låg hastighet. Kort och gott för att det är ordning på Sverige.

Sverige är det land i EU där urbaniseringen går snabbast. I dag bor 85 procent av befolkningen i tätorter. Samtidigt är Sverige ett till ytan stort land med omfattande landsbygd och glesbygd. Människor ska kunna leva, bo och arbeta i hela Sverige, men dessvärre upplever många som bor utanför städerna att landsbygdens villkor är otillräckliga och att det i för liten utsträckning går att påverka sin situation.

I dag upplevs polisen som frånvarande, inte minst i glest befolkade delar av landet där avstånden är långa. Sverige behöver fler poliser, även på landsbygden, vilket Moderaterna föreslår i denna budgetmotion.

En fungerande infrastruktur är av största vikt för att människor ska kunna leva och verka i hela landet. Det gäller tillgång till transporter för både människor och gods, men även när det gäller digitalisering och uppkoppling finns utmaningar. Trots att Sverige ligger i täten när det gäller konnektivitet har vi en bra bit kvar vad gäller bredbandsutbyggnaden och täckningen i de kvarstående glesbefolkade områdena. Idag saknar fortfarande hälften av alla hushåll och företag på landsbygden snabbt bredband.

Urholkad äganderätt och onödigt regelkrångel sätter krokben för jord- och skogsbrukets utveckling. Bristfällig infrastruktur försvårar pendling och försenar transporter. Regelkrånglet inom de gröna näringarna har länge påtalats som ett växande problem. Enligt LRF handlar det för lantbruksföretagare främst om snåriga ansökningsvägar, krångliga blanketter och regeladministration.

9.1 Politikens inriktning

För Moderaterna är det självklart att hela landets utvecklingskraft, tillväxtpotential och sysselsättningsmöjligheter ska tas tillvara. Det ska ske genom en utveckling som är hållbar ekonomiskt, socialt och miljömässigt. Människor och företag över hela vårt land ska ges möjligheter att växa och utvecklas.

Jordbruket, livsmedelsindustrin och skogsindustrin lägger grunden för en livskraftig landsbygd. Vi vill stärka förutsättningarna för företagande, handel och konkurrenskraft så att fler jobb skapas i de gröna näringarna. Det finns stor potential för jordbruket att öka livsmedelsproduktionen och förädlingsvärdet och stärka exporten. Svenskt jordbruk ligger i framkant när det kommer till djurskydd och miljö- och klimathänsyn. Ju mer som produceras i Sverige, desto bättre. Skogsindustrin är Sveriges enskilt största nettoexportör och bidrar samtidigt till den gröna omställningen av samhället både genom att binda stora mängder kol och genom att fossilbaserade bränslen och produkter byts mot ut mot biobaserade. De svenska lantbrukarna ska behandlas respektfullt, som företagare som förtjänar långsiktiga och rimliga spelregler och konkurrensvillkor.

Moderaterna vill underlätta och stärka konkurrenskraften för svenska lantbrukare genom att minska regelbördan och sänka kostnaderna. I den här budgetmotionen satsar vi på ett omfattande landsbygdspaket. Det handlar om att öka polistätheten i lands- och glesbygd och om fungerande infrastruktur. Exempelvis genom ökat väg- och järnvägsunderhåll, genom att slå vakt om de regionala flygplatserna samt genom att öka produktionen i både jord- och skogsbruket. Vi vill se förstärkningar av livsmedelsstrategin, nedsättningar av slakteriavgifter, en regelförenklingskommission och mer medel till länsstyrelserna för att korta handläggningstiderna av miljötillståndsansökningarna. Vi anser också att det är statens ansvar att bekosta skyddsjakten på skadegörande djur.

I infrastrukturpolitiken ska samhällsekonomisk nytta vara vägledande. Det vill säga investeringar som har positiva effekter på jobb, tillväxt, miljö och säkerhet ska prioriteras. Moderaterna vill därför binda ihop olika färdslag för att stärka pendlings- och godsflöden. Forskning visar att det mest lönsamma oftast är att rusta upp, vårda och bygga ut redan befintlig infrastruktur. Det måste komma före att spendera 350–400 miljarder kronor på nya höghastighetsbanor. Moderaterna vill fokusera på att förbättra de svenska vägarna, vars standard kommer att vara lika viktig när bilarna går på el. Dessvärre har underhåll och investeringar i vägtrafikens behov negligerats under de senaste åren. I stället för att vägarna underhålls sänks hastigheten på dem. Fram till 2025 planeras 425 mil statlig väg få sänkt hastighet. Resurserna till vägunderhåll bör därför öka. Hastigheten på alla statliga vägar där hastigheten sänkts på grund av dåligt underhåll bör på sikt återställas. Dessutom behöver viktiga vägstråk stärkas så att de klarar tyngre lastbilar.

Sveriges långvariga bostadsbrist har under senare år utvecklats till en akut bostadskris. Bostadskrisen hindrar människor, särskilt unga och nyanlända, från att flytta till sin första bostad. Tillväxten hämmas när företag har svårt att anställa ny personal. Under mandatperioden har dock behovet av reformer fått stå tillbaka till förmån för en återgång till ineffektiv subventionspolitik som inte efterfrågas av byggbranschen. Subventionerna är dåligt utformade och går i första hand till projekt som ändå skulle ha genomförts. Moderaterna anser att svensk bostadspolitik är i behov av ett högt reformtempo för att ytterligare sänka trösklarna för att bygga och främja långsiktiga, förutsebara spelregler. Det handlar bland annat om att minska överklagandeproblematiken, reformera riksintressesystemet och strandskyddet, incitament för snabbare handläggning samt införa bättre plan- och byggregler.

Bostadspolitikerna måste präglas av reformer som underlättar bostadsförsörjningen, gör det enklare att bygga och sänker trösklarna till bostadsmarknaden. Ineffektiva och kostsamma statliga subventioner är varken en lösning på den svenska bostadsbristen eller en ansvarsfull användning av skattemedel. Regeringens ineffektiva byggsubventioner behöver successivt avvecklas för att marknaden ska kunna anpassas till ett normalläge utan subventioner som snedvrider konkurrensen.

9.2 Prioriterade reformer

Sänkt skatt på drivmedel

Moderaternas förslag: Energiskatten på bensin och diesel sänks med 7,2 miljarder kronor så att det blir en krona per liter billigare att tanka.

Det är inte rättvist att den som bor på landsbygden ska dra ett tyngre lass för klimatomställningen än den som bor i storstan. I dag läggs en alltför stor börda på dem som är beroende av bilen för att färdas i vardagen. Vissa tar tunnelbanan till jobbet – andra bilen. Om Sverige ska hålla ihop måste alla ha råd att transportera sig till jobb, familj, vänner och fritidsaktiviteter. Moderaterna sänker därför skatten på drivmedel.

Utöver sänkta drivmedelsskatter avvisar Moderaterna det förslag som finns i budgetpropositionen om att skärpa bonus malus.

Moderaterna skjuter även till ytterligare medel för ett renoveringsstöd för Sveriges bensinstationer till följd av nya säkerhetskrav.

Ökat väg- och järnvägsunderhåll

Moderaternas förslag: Moderaterna satsar en miljard kronor 2022 på ökat vägunderhåll varav 150 miljoner kronor avsätts för stöd till enskilda vägar. Medlen till enskilda vägar avsätts permanent. Moderaterna satsar också 1,25 miljarder kronor på järnvägsunderhåll 2022 så att tågen ska gå i tid.

Underhåll och investeringar för vägtrafikens behov har negligerats under de senaste åren. En effekt av detta är att hastighetsgränserna sänks på många vägar. Fram till 2025 planeras 425 mil statlig väg få sänkt hastighet.

De nordliga länen är särskilt drabbade till följd av tjälskador. En infrastruktur av hög kvalitet är viktigt för jobb och tillväxt i alla delar av landet. Men det är särskilt viktigt i de delar av Sverige där avstånden är stora. Därför behövs särskilda satsningar på att förbättra infrastrukturen i de delar av Sverige där befolkningstätheten är lägre. Hastigheten på alla statliga vägar där hastigheten sänkts på grund av bristande underhåll bör på sikt återställas. Dessutom behöver viktiga vägstråk stärkas så att de klarar tyngre lastbilar. De ökade resurserna möjliggör ökat underhåll på såväl större vägar som enskilda vägar. Tågtrafiken präglas alltjämt av förseningar och flaskhalsar. Moderaternas förslag syftar till att tågen ska gå i tid och att vägarna ska hålla hög kvalitet istället för låg hastighet.

Säkra de regionala flygplatserna

Moderaternas förslag: För att de regionala flygplatserna ska överleva tillför Moderaterna 100 miljoner kronor i direkt stöd under 2022.

De icke-statliga flygplatserna med reguljär flygtrafik är centrala för tillväxt och att hela Sverige ska leva. Redan innan coronakrisen kämpade dessa flygplatser med ekonomiska underskott. Regeringen har agerat rent konfrontativt gentemot de icke-statliga flygplatserna med stöd som varit för litet och för sent. Beskedet om Bromma flygplats förtida nedläggning understryker bilden av en flygfientlig regering. Denna politik hotar de regionala flygplatsernas överlevnad. Moderaterna tillför 100 miljoner kronor år 2022 i direkt stöd till regionala flygplatser med reguljär flygtrafik.

Bredbandsutbyggnad

Moderaternas förslag: Moderaterna avsätter lika stora resurser på bredbandsutbyggnad som anges i budgetpropositionen för att alla ska ha samma möjligheter att vara uppkopplade oavsett var de bor.

Alla ska ha samma möjligheter att koppla upp sig mot en vårdcentral eller att jobba hemifrån. Och företagsetableringar ska inte begränsas på grund av otillräcklig bredbandsutbyggnad. Moderaterna tillför därför resurser för utbyggnad av bredband.

Stöd till kollektivtrafiken

Moderaternas förslag: Moderaterna avsätter 1,5 miljarder kronor under 2022 i stöd till kollektivtrafiken.

Den regionala kollektivtrafiken har drabbats mycket hårt av coronakrisen. Antalet resenärer har minskat och kraven från Folkhälsomyndigheten om distansering har inneburit bibehållen turtäthet. Moderaterna anser att kollektivtrafiken är viktig för jobb,

sysselsättning och miljö. Alternativen för regionerna att kunna kompensera för bortfallet är minskad turtäthet eller kraftigt höjda biljettpriiser. Samtliga dessa alternativ vore skadliga för svensk ekonomi som är i behov av en rejäl återstart efter krisen.

Livskraftiga gröna näringar

Moderaternas förslag: Moderaterna stärker landsbygdsprogrammet med en miljard kronor från och med 2023.

Moderaterna satsar även 125 miljoner kronor per år från 2022 på bland annat ned-sättning av slakteriavgifter, underlättande av vildsvinsjakt och ersättning vid rovdjursangrepp.

Moderaterna satsar också 140 miljoner kronor per år 2022–2024 på regelför-enklingar och insatser för skogsbruket och för att stärka arbetet med att genomföra livsmedelsstrategin.

För Moderaterna är det självklart att hela landets utvecklingskraft, tillväxtpotential och sysselsättningsmöjligheter ska tas tillvara. Det ska ske genom en utveckling som är hållbar ekonomiskt, socialt och miljömässigt. Människor och företag över hela vårt land ska ges möjligheter att växa och utvecklas.

Jordbruket, livsmedelsindustrin och skogsindustrin lägger grunden för en livskraftig landsbygd. Vi vill stärka förutsättningarna för företagande, handel och konkurrenskraft så att fler jobb skapas i de gröna näringarna.

Det finns stor potential för jordbruket att öka livsmedelsproduktionen och förädlingsvärdet och stärka exporten. Svenskt jordbruk ligger i framkant när det kommer till djurskydd och miljö- och klimathänsyn. Ju mer som produceras i Sverige, desto bättre. Skogsindustrin är Sveriges enskilt största nettoexportör och bidrar samtidigt till den gröna omställningen av samhället både genom att binda stora mängder kol och genom att fossilbaserade bränslen och produkter byts mot ut mot biobaserade. De svenska lantbrukarna ska behandlas respektfullt, som företagare som förtjänar långsiktiga och rimliga spelregler och konkurrensvillkor.

Skogspolitiken ska bygga på en stark äganderätt. Avsättningar till formellt skyddade områden skall vara frivilliga efter samråd mellan myndigheter och markägare. All typ av intrång skall leda till skäligen ersättning. De förslag i skogsutredningen som pekar ut skydd av 500 000 hektar fjällnära skog skall inte genomföras. Moderaterna vill inte att andelen skog som är tagen ur produktion skall öka. Den bästa garanten för skogens naturvärden och brukandet är det långsiktiga familjeskogsbruk som byggt upp de höga naturvärdena. Skogsbruk skall inte likställas med miljöfarlig verksamhet. Utöver de förslag som presenteras i budgeten kommer vi följa upp våra invändningar mot skogsutredningens förslag i riksdagens arbete.

Avskaffa det generella strandskyddet

Moderaternas förslag: Det generella strandskyddet avskaffas och i stället införs möjligheten att på kommunal nivå utfärda lokalt strandskydd där kommunen finner det påkallat. Även vid kommunalt strandskydd ska dock rimliga och tydligare dispensregler än idag gälla enskilda markägare. Moderaterna tillför resurser till Regeringskansliet för att nödvändig lagstiftning ska kunna tas fram.

Strandskyddet utgör idag ett oproportionerligt stort ingrepp i enskilda markägares möjligheter att bygga exempelvis småhus i natursköna lägen utanför storstäderna.

Genom att göra frågan kommunal stärks det lokala inflytandet, och vi lämnar därmed också huvudregeln om ett generellt förbud mot byggande i strandnära områden.

Avskaffade byggsubventioner

Moderaternas förslag: Moderaterna tar bort anslaget till energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer samt anslaget för investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande. Detta förstärker de offentliga finanserna med knappt 1,3 miljarder kronor 2022, 100 miljoner kronor för 2023 samt 5,8 miljarder kronor för 2024.

Med ökande krav och förväntningar från fastighetsägare om att staten ska bidra med resurser för energieffektivisering och renovering följer att planerade renoveringar och investeringar riskerar att skjutas upp. När statliga stöd för tillfället uteblir och planeringsprojekt styrs av förväntningar om att få stöd i framtiden uppstår problemet att fastigheters renoveringsplaner senareläggs. Stödet kan således betraktas som kontra-produktivt. Det skickar även fel signaler till de fastighetsägare som varit proaktiva med renoverings- och energieffektiviseringsarbete att de inte premieras medan de som inte bedrivit ett lika ambitiöst arbete med att renovera och rusta upp sina fastigheter får ta del av statliga stöd. Därför avvecklas stödet.

Det statliga investeringsstödet har haft som syfte att bidra till ökat bostadsbyggande av hyresrätter. Investeringsstödet är dyrt och ineffektivt. Det har inte nämnvärt bidragit till ett ökat bostadsbyggande och löser inte de problem som orsakat bostadsbristen och köerna som präglar den svenska hyresrättsmarknaden. Intresset från byggbranschen för investeringsstödet har varit anmärkningsvärt lågt. Subventionen är dåligt utformad och går i första hand till projekt som ändå skulle ha genomförts. De av regeringen genomförda förändringarna av stödet förändrar inte dessa problem. Moderaterna anser därför alltså att investeringsstödet för hyresbostäder och studentbostäder ska avvecklas.

10 Migration och integration

Sverige har haft en mycket hög invandring under lång tid, i kombination med en avsaknad av integrationspolitik. Resultatet syns i många delar av samhället: i skolan, utanförskapet, bostadsbristen, kriminaliteten och hopplösheten. En otydlig migrationspolitik – där ett nej i praktiken inte betytt nej – tillsammans med stora brister i folkbokföringen har lett till att Sverige tappat kontrollen över vilka som vistas i landet. Följden har blivit ett växande skuggsamhälle där människor utnyttjas och välfärds-system missbrukas. Ytterst undergräver det den reglerade invandringen och innebär ett hot mot rikets säkerhet när vi inte vet vilka som befinner sig här.

En större invandring än vad Sverige klarat av har lett till omfattande integrationsproblem. Varannan invandrad person i vuxen ålder kan inte försörja sig själv. Moderaterna vill anpassa Sveriges invandring efter vår förmåga att klara integrationen. Bara om vi får ordning på invandringen kan integrationen lyckas. Då kan invandringen bli bra för Sverige.

10.1 Politikens inriktning

Moderaternas mål för invandringsspolitiken är att invandringen ska vara bra för Sverige. Sverige ska vara ett land som tar sin del av ansvaret för att hjälpa människor på flykt i en trasig värld. Men vi måste samtidigt bära det fulla ansvaret för att de människor som kommer hit blir en del av samhället. Det finns ingen anledning att de ekonomiska och sociala kostnaderna för asylinvandring ska vara större än nödvändigt. Invandringen till Sverige måste precis som alla andra politikområden ha en folklig förankring.

Antalet människor som kommer till Sverige påverkar möjligheterna att lyckas med integrationen. Därför är den svenska migrationspolitiken en avgörande del av integrationspolitiken och den måste behandlas därefter. Sverige har under alltför lång tid haft en hög asylrelaterad invandring, utan att ta verkligt ansvar för att de som invandrar också ska bli en del av det svenska samhället. Idag är integrationsproblemen uppenbara.

Den som invandrat till Sverige ska mötas av tydliga krav och förväntningar på att anpassa sig och göra sig anställningsbar, lära sig svenska, försörja sig själv och bidra till det svenska samhället. Utbildningsinsatser är centrala. Men politiken ska också underlätta för klassresor genom att göra det mer lönsamt att arbeta och sänka kostnader för företag att anställa.

Inför volymmål

Sverige behöver en målstyrd, stram och långsiktigt hållbar migrationspolitik – som utgår ifrån vår integrationsförmåga. Trots den tillfälliga begränsningslagen har det svenska asylmottagandet fortsatt varit ett av de högsta i EU, både sett till absoluta antal och utifrån befolkningens mängd. Moderaternas uppfattning är att antalet asylansökningar behöver minska från det antal om cirka 19 000 asylsökande per år som kan antas söka sig till Sverige efter pandemin till cirka 5 000 per år, och därmed ligga på en liknande nivå som asylmottagandet i våra nordiska grannländer. Ett skärpt regelverk för anhöriginvandring kommer även det leda till färre ansökningar och uppehållstillstånd på grund av anknytning. Med de förslag Moderaterna har lagt fram skulle invandringen till Sverige hamna på betydligt lägre nivåer. Moderaterna vill införa ett volymmål för invandringen till Sverige som utgår från Sveriges integrationsförmåga. Om volymmålet riskerar att överskridas kommer politiska åtgärder behöva vidtas. Det handlar exempelvis om att anpassa de regler och förmåner som gör Sverige attraktivt som asylland till vad som gäller i andra jämförbara europeiska länder. Sådana åtgärder skulle medföra att färre personer väljer att söka sig till just Sverige. Volymmålet är avsett som ett kraftfullt styrmedel och är förenligt med Sveriges internationella konventionsåtaganden och respekterar asylrätten. Ett överskridet mål kan aldrig i sig vara avslagsgrund för en enskild asylansökan.

Anpassning till det svenska samhället

De allra flesta kan och vill bidra – men Sverige måste våga ställa krav för att öppna dörrar. Vi föreslår språkkrav både för permanent uppehållstillstånd och för medborgarskap. Det ska också krävas godkänt prov i samhällsorienteringen för medborgarskap. Vi vill avskaffa bidragen till etniskt definierade föreningar. Det krävs krafttag mot hedersbrott, och vi föreslår att fler hedersbrott leder till utvisning.

Minskat mottagande av kvotflyktingar

Sedan migrationsöverenskommelsen 2015 tar Sverige emot 5 000 kvotflyktingar om året, genom FN:s kvotflyktingsystem. Det gör Sverige till ett av världens största mottagarländer. Det gäller både sett till befolkningens storlek och i absoluta tal. Kvotflyktingarna tillhör några av världens mest utsatta människor och Sverige ska fortsatt ge dessa människor en fristad från förföljelse och förtryck. På sikt vill därför Moderaterna se en övergång till ett renodlat kvotflyktingmottagande. I väntan på ett mer ordnat kvotflyktingsystem bör Sverige återställa nivån på kvotflyktingmottagandet till 1 900 kvotflyktingar per år. Nivån ska gälla till dess att volymmålet för svenskt asylmottagande är på plats och tillräckliga åtgärder vidtagits för att det ska kunna nås. Sverige bör, likt flera andra länder, ställa krav till FN-organet UNHCR om vilket underlag kvotflyktingarna ska väljas från. Det gäller krav på integrationsförmåga samt att i större utsträckning ta emot kvinnor, flickor och hbtq-personer.

Familjeåterförening och anhöriginvandring

Politiken för familjeåterförening och anhöriginvandring behöver vara restriktiv. Moderaterna föreslår bland annat att försörjningskravet ska höjas. Moderaterna vill också införa krav på deltagande i språk- och samhällskunskapsutbildning samt aktivt arbetssökande för att en utländsk medborgare ska anses ha välgrundade utsikter för ett varaktigt uppehållstillstånd och därmed vara berättigad till familjeåterförening eller anhöriginvandring. Vi vill dessutom införa ett vistelsekrav på två år. Vår restriktiva politik för anknytningsärenden bedöms minska antalet ansökningar samt antalet anhöriga som kommer till Sverige.

Ett nej ska vara ett nej

Moderaternas återvändandepolitik syftar till att ett nej också i praktiken ska förbli ett nej. Det handlar bland annat om utökade befogenheter till Polismyndigheten vid inre utlänningskontroller, en översyn av sekretesslagstiftningen, försvåra för personer att leva utan tillstånd i Sverige, ge kommuner och myndigheter en skyldighet att meddela Polismyndigheten och/eller Migrationsverket om de kommer i kontakt med en person som saknar tillstånd att vistas i landet, samt införa nya tvångsåtgärder som boendeskyldighet och elektronisk övervakning. Vi vill dessutom att den föreslagna förteckningen över säkra länder ses över och att reglerna stramas upp så att Migrationsverkets arbete med uppenbart ogrundade asylansökningar blir effektivt. Vi säger dessutom nej till möjligheten till spårbyte och andra förslag som motverkar ett effektivt återvändande. Sammantaget innebär Moderaternas politik att invandringen till Sverige kommer minska och därmed kan också statens kostnader för migrationen minska.

Fler förvarsplatser

I dag finns det cirka 520 förvarsplatser fördelade på sex förvar, varav det nordligaste ligger i Gävle. Polismyndigheten tar cirka 75–80 procent av dessa platser i anspråk. Bristen på förvarsplatser leder till att människor avviker. Enligt Migrationsverkets och Polismyndighetens bedömning ligger behovet i Sverige på 1 100–1 200 platser. Brist på förvarsplatser ska inte få till följd att personer som borde tas i förvar inte gör det eller att förvarstagna personer släpps för att lämna plats till andra mer prioriterade ärenden, vilket nu förekommer. Riksrevisionen har bedömt att återvändandearbetet riskerar att bli

dyrare och svårare på grund av Migrationsverkets begränsade möjligheter att använda förvar. Förvarsplatserna i Sverige måste bli fler och det behövs en förvarsanläggning i norra Sverige.

Förbättra arbetskraftsinvandringen

Arbetskraftsinvandringen har varit ett värdefullt tillskott till svensk ekonomi, och högkvalificerad arbetskraftsinvandring kommer fortsatt vara viktig för Sverige. En viktig del i att Sverige ska vara attraktivt, särskilt för högkvalificerad arbetskraft, är att handläggningstiden är kort. En 30-dagarsgaranti bör därför införas.

Den som invandrat ska lära sig svenska och försörja sig själv

För att lyckas med integrationen är det avgörande att fler invandrare arbetar och försörjer sig själva. Den svenska välfärdsmodellen bygger på att de allra flesta arbetar. Det är varken ekonomiskt eller socialt hållbart att mindre än hälften av dem som invandrat och som är i arbetsför ålder är självförsörjande. Att personer som skulle kunna arbeta inte gör det är kostsamt för både individen och samhället. Moderaternas politik ställer högre förväntningar och krav på den som invandrat – men erbjuder också bättre verktyg och incitament för att fler ska komma i jobb.

Nyanlända har idag tillgång till ersättningar på samma villkor som övriga personer som arbetar eller bor i Sverige. Det enda undantaget är etableringsersättningen. I ljuset av den misslyckade integrationen på arbetsmarknaden och den stigande långtidsarbetslösheten behöver incitamenten för nyanlända att ta ett jobb förstärkas. Moderaterna vill att ersättningen de första fem åren i Sverige sänks genom att etableringstillägget och rätten till kompletterande försörjningsstöd avskaffas samtidigt som etableringsersättningen förlängs till fem år. Det ska även krävas kvalificering genom arbete eller permanent och laglig bosättning till en rad bosättningsbaserade bidrag som till exempel flerbarnstillägget.

Ungefär en tredjedel av de nyanlända som kommer till Sverige saknar grundskoleutbildning från sitt hemland. En tillräcklig utbildning är en förutsättning för att få ett arbete och klara sin egen försörjning. För att kunna försörja sig själva måste alla som kommer till Sverige göra sitt yttersta för att bli anställningsbara utifrån arbetsmarknadens behov. Den utbildningsplikt som idag finns fungerar inte. Endast cirka 10 procent av de som omfattas av plikten deltar i reguljära studier. Inte ens en av fem ungdomar som saknar gymnasiebehörighet och som omfattas av plikten deltar i reguljära studier. Det behövs en utbildningsplikt som verkligen fungerar, och dagens form av plikt bör därför skärpas.

Kunskaper i svenska är viktigt för invandrades möjligheter att arbeta och försörja sig själva. Under de första åren i Sverige läser nyanlända svenska för invandrare (sfi) som en del av etableringsplanen. Idag är det vanligt att studierna avbryts eller att man läser i många år utan att göra tillräckliga framsteg. Moderaterna vill ställa högre krav på deltagare i sfi så att fler lär sig svenska snabbare. Varje person som påbörjar sfi ska få en individuell prestationsplan som uppskattar tiden det kommer att ta att slutföra varje kurs och studieväg. Vid avbrutna studier eller studier som inte fullföljs med godkända studieresultat inom den angivna tidsramen aktualiseras ett åtgärdssystem som innebär att individer kan få en varning och ytterst delvis eller helt indragen etableringsersättning. För individer som har försörjningsstöd bör full ersättning beviljas endast om

samtliga vuxna i hushållet läser sfi i enlighet med sin individuella prestationsplan eller uppfyller språkraven för permanent uppehållstillstånd.

10.2 Prioriterade reformer

Fler försvarsplatser

Moderaternas förslag: Moderaterna satsar 75 miljoner kronor för år 2022, 300 miljoner kronor för år 2023 och 400 miljoner kronor år 2024 på Migrationsverkets försvarsverksamhet och andra typer av tvångsåtgärder.

Brist på försvarsplatser ska inte få till följd att personer som borde tas i förvar inte gör det eller att förvarstagna personer släpps för att lämna plats till andra mer prioriterade ärenden, vilket nu förekommer. Moderaternas satsning möjliggör betydligt fler försvarsplatser, säkrare förvar samt möjligheten att anlägga en försvarsanläggning i norra Sverige.

30-dagarsgaranti vid arbetskraftsinvandring

Moderaternas förslag: En 30-dagarsgaranti införs hos Migrationsverket för att korta handläggningstiderna vid arbetskraftsinvandring. Krav på kort handläggningstid för arbetstillstånd bör dessutom skrivas in som ett särskilt uppdrag i regleringsbrevet för Migrationsverket. Satsningen kostar 30 miljoner kronor per år från 2022 och framåt.

En viktig förutsättning för att attrahera kompetent arbetskraft är en förutsägbar och snabb tillståndprocess. När systemet var nytt var handläggningstiderna också korta. Sedan dess har de mer tidskrävande förlängningsärendena tillkommit, kontrollen utökats och handläggningstiderna successivt blivit längre. Problemen med långa handläggningstider förvärrades under senhösten 2015 och våren 2016 på grund av flyktintillströmningen som tog resurser från arbetstillståndshanteringen. Under åren 2018–2020 har den genomsnittliga handläggningstiden för förstagångsansökningar legat på mellan 81 och 135 dagar och förlängningsärenden på 97 till 168 dagar. Det är av stor vikt med korta handläggningstider i fråga om arbetstillstånd. En 30-dagarsgaranti hos Migrationsverket vid komplett ansökan, det vill säga vid en ansökan som inte kräver kompletteringar, bör införas. 30-dagarsgarantin ska också gälla vid ansökan om förlängning. Kravet på kort handläggningstid för arbetstillstånd bör dessutom skrivas in som ett särskilt uppdrag i regleringsbrevet för Migrationsverket.

11 Utrikes- och försvarspolitik

Sverige måste ha ett starkt försvar som kan hävda det svenska territoriet och värna svenska intressen. Det kräver att satsningar på såväl det militära försvaret som det civila försvaret och att dessa satsningar går i takt för att skapa ett fungerande totalförsvar som stärker Sveriges säkerhet på bredden.

Säkerhetsläget, både i Sveriges närområde och globalt, fortsätter att försämrats. Det gäller såväl traditionella militära hot som manifesteras i det ryska kriget mot Ukraina och den stora militärövningen Zapad 2021 som pågående hybridhot som cyberattacker och påverkanskampanjer. Belarus dras allt djupare in i den ryska intressesfären genom

ryska baser i landet och deltagande i Zapad. Ryssland och dess allierade försöker även hitta nya sätt att destabilisera sina grannländer. Det senaste draget är att Belarus har låtit tusentals flyktingar från främst Irak ta sig till Litauen, Polen och Lettland för att sätta tryck på EU.

Samtidigt eskalerar motsättningarna mellan USA och Kina – både i form av risken för militära incidenter i Sydkinesiska havet och i form av risk för handels- och teknikkrig. Coronapandemin medför geopolitiska och geoekonomiska konsekvenser som ännu är svåra att överblicka. Andra hot som kärnvapenspridning, sönderfall, radikaliserings och terrorism är fortsatt aktuella.

Svensk utrikes- och försvarspolitik ska värna Sveriges intressen. Trots att regeringen väljer att skuldsätta svenska skattebetalare utan att lösa de stora problem som Sverige har med kriminalitet och hög arbetslöshet väljer man att behålla utbetalningsmålet om en procent av BNI i bistånd. Trots att kontroll och uppföljning av vad pengarna går till är bristfällig. Det är ett oansvarigt sätt att handskas med skattebetalarnas pengar. Det är hög tid att skapa ordning och reda i biståndet, öka kontrollen och göra biståndet mer träffsäkert.

11.1 Politikens inriktning

En förutsättning för en höjning av den nationella svenska försvarsförmågan är att Försvarsmakten och de andra försvarsmyndigheterna ges långsiktiga förutsättningar att bygga försvarsförmåga. Politiken måste ge de förutsättningarna. Regeringens agerande i försvarsfrågan har tyvärr gått på tvärs med den ambitionen. Utgångspunkten för regeringen har sedan våren 2019 varit att sänka ambitionen för de ekonomiska tillskotten till försvaret. Moderaternas utgångspunkt är den motsatta. Svensk utrikespolitik och därmed biståndspolitik ska värna Sveriges intressen. Moderaterna vill minska biståndet och göra det mer effektivt. Utvecklingsbistånd ska gå till den typen av projekt som ligger i linje med svenska värderingar. Kontrollen ska vara mycket god – inga svenska skattemedel ska försvinna i korrupktion eller hamna i fickorna på odemokratiska ledare som inte respekterar rättsstatens principer, demokrati eller mänskliga rättigheter.

Ett starkare försvar och bättre krisberedskap

För att möjliggöra en substantiell förmågeökning vill Moderaterna att Sverige ska gå mot ett försvarsanslag som på sikt motsvarar två procent av BNP. I princip alla länder i Sveriges närområde har antingen redan nått detta mål eller har en plan för att uppnå det i relativ närtid. Till detta vill Moderaterna se ett svenskt Natomedlemskap. Ett Natomedlemskap skulle innebära att vi ingår i ett samarbete med försvarsgarantier och en gemensam försvarsplanering tillsammans med 30 andra länder. Det skulle även förbättra förutsättningarna för att fördjupa det nordiska försvarssamarbetet. Ryggraden i den europeiska säkerhetsordningen utgörs av Nato och trovärdigheten i de gemensamma försvarsförpliktelserna.

Krisledningen måste stärkas. Moderaterna vill därför inrätta ett nationellt säkerhetsråd direkt under statministern. En nationell säkerhetsrådgivare som ska leda det dagliga operativa arbetet. Försörjningssäkerheten när det gäller viktiga varor som läkemedel, livsmedel och drivmedel måste stärkas. Krislagstiftningen ska förändras så att den inte bara fungerar vid höjd beredskap utan även ger regeringen relevanta verktyg vid större kriser.

Hybridhoten mot Sverige måste mötas med en bred palett av åtgärder. Det handlar bland om att skärpa lagstiftningen och klassa fler aktiviteter som hybridhot, ge det nationella cybersäkerhetscentrumet mer resurser och ett tydligt mandat, inrätta en särskild beredskapspolis och få ett starkt granskningssystem för utländska direktinvesteringar på plats.

Kustbevakningen är en myndighet som utför viktiga uppdrag när det gäller bland annat gränsskydd, miljöövervakning, sjöräddning, brottsbekämpning och deltagande i internationella insatser. De kommande åren kommer påfrestningarna på Kustbevakningen att öka främst utifrån ett större svenskt bidrag till den europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån Frontex och dess stående personalstyrka, men även utifrån ett större ansvar för brottsbekämpande verksamhet samt uppbyggnad av det civila försvaret. Myndigheten behöver därför förstärkas.

Vi måste förhålla oss till en allt snabbare teknikutveckling som innebär både möjligheter och hot. Det kommer därför framgent att bli viktigt med satsningar på saker som cybersäkerhet, forskning och teknikutveckling för att kunna stärka vår motståndskraft och ligga i teknologisk framkant. Sverige har som ledande forsknings- och teknikination ett starkt näringsliv som måste involveras i detta arbete.

Ett minskat och mera effektivt bistånd

Det är inte bistånd som driver utveckling. Marknadsekonomi, äganderätt och en fri handel utgör grunden för utveckling och för att skapa hållbart välstånd för människor. Vad gäller Sveriges traditionella biståndspolitik måste fokuset därför alltid vara att gå från bistånd till handel (from aid to trade).

Det traditionella utvecklingsbiståndet ska präglas av en vision att en dag kunna upphöra. Samtidigt är svensk biståndspolitik en del av svensk utrikespolitik och måste därför ligga i linje med svenska intressen. Vad gäller utvecklingsbistånd ska vi ge stöd till den typ av projekt som ligger i linje med svenska värderingar. Kontrollen måste vara mycket god. Inga svenska skattemedel ska försvinna i korruption eller hamna i fickorna på odemokratiska ledare som inte respekterar rättsstatens principer, demokrati eller mänskliga rättigheter.

Sverige ska vara tydligt och ställa höga krav på sina samarbetspartners i biståndet när det gäller resultatfokus, korruptionsbekämpning och redovisning. Sverige ska också vara berett att ompröva sitt biståndsenگagement när kraven inte uppfylls. Det multilaterala biståndet, också kallat kärnstöd, bör strategiskt fokuseras till ett fåtal organisationer utifrån svenska prioriteringar där Sverige har god kontroll och inflytande.

Afghanistan har under flera år varit det största mottagarlandet av svenskt bistånd. Omkring 14 miljarder kronor har de senaste 20 åren gått till insatser i Afghanistan ämnade att bygga upp civilsamhället och stärka arbetet för demokrati. Efter att talibanerna tog över makten sommaren 2021 har många framsteg som gjorts gått förlorade. Nu visar studier gjorda av statliga Expertgruppen för biståndsanalys (EBA) att resultaten av utvecklingssamarbetet varit svaga. ”Finansieringssätten har ofta gått utanför budget och utan att gå via landets regering, och finansieringsnivåerna – inte minst de militära utgifterna – har bidragit till att skapa en stat som är mer beroende av externa intäkter än av inhemska”, skriver man bland annat. I rapporten hävdas att de ekonomiska flödena har haft stora negativa konsekvenser för möjligheterna att göra Afghanistan stabilt.

Nu står landet inför en svår tid med en befolkning som närmar sig universell fattigdom. Enligt FN är hälften av landet redan nu i behov av humanitärt stöd och står

inför en humanitär katastrof. I det värsta scenariot kan andelen fattiga öka med 25 procentenheter på mindre än ett års tid – från 72 till 97 procent. Behovet av ett snabbfotat humanitärt stöd är stort. Ska morgondagens internationella bistånd leda till verkliga resultat måste vi lära av gårdagens misstag. Moderaterna anser att det behövs en bred utvärdering av de svenska insatserna i Afghanistan. En utvärdering bör tydliggöra hur mycket biståndspengarna bidragit till långsiktiga effekter och om inte bör det framgå varför.

Svenskt bistånd ska leda till resultat. Moderaterna vill därför i högre grad fokusera biståndet till ett färre antal organisationer, länder och tematiska områden. Sverige ska vara med och finansiera utvecklingsbistånd där vi kan bidra med ett tydligt mervärde.

Dagens modell med ett utbetalningsmål om en procent av BNI för biståndet har inneburit att utgifterna har ökat snabbare än på nästan alla andra områden och att utgifterna inte vägts mot andra viktiga statliga uppgifter. Moderaterna vill därför lämna enprocentsmålet och ersätta det med en fyraårig budgettram. Inriktningen och anslaget bör föreslås till riksdagen i en biståndsproposition likt infrastruktur- eller forskningspropositionen. Det skapar en långsiktighet samtidigt som det frigörs resurser för satsningar på bland annat välfärd och trygghet i Sverige.

Det traditionella utvecklingsbiståndet måste ha som mål att en dag inte längre behövas. Men det humanitära biståndet, eller katastrofbistånd som det även kallas, är biståndets kärna och kommer alltid att behövas då det syftar till att hindra och lindra nöd och när de mest utsatta människorna. Moderaterna anser att det humanitära biståndet som andel av svenskt bistånd behöver öka.

11.2 Prioriterade reformer

Förstärk Försvarets radioanstalt (FRA)

Moderaternas förslag: Moderaterna tillför Försvarets radioanstalt 30 miljoner kronor årligen från år 2022 för att stärka myndighetens arbete med cybersäkerhet.

Försvarets radioanstalt (FRA) fyller flera viktiga funktioner när det gäller signalspaning och informationssäkerhet. FRA är även centralt för det nya nationella cybersäkerhetscentrum som nu stegvis byggs upp. Centrumet kommer att ha en central roll för att upprätthålla cybersäkerhet i Sverige och kunna stötta såväl offentliga som privata aktörer samt att ha kontakt med sina motsvarigheter i andra länder. Det är problematiskt att regeringen dels inte har gett tydliga besked kring centrumets huvudmannaskap, dels inte har tillfört tillräckligt med resurser till de fyra myndigheter som ska samverka inom ramen för cybersäkerhetscentrumet. Moderaterna anser att FRA bör få ansvaret för att leda centrumet i egenskap av att de är den myndighet som har den största kompetensen på cybersäkerhetsområdet. Därför tillför vi även i ett första steg ett höjt anslag som ska användas för FRA för att öka takten i etableringen av cybersäkerhetscentrumet. Cyberattacker mot såväl offentlig som privat verksamhet ökar exponentiellt och cybersäkerhetscentrumet behöver bli operativt så snart som möjligt. Detta är såväl en fråga om Sveriges säkerhet som konkurrenskraft och framtid som ledande forsknings- och teknologination.

Anslagsökningen är avsedd att användas för åtgärder som ger ökad operativ effekt hos det nationella cybersäkerhetscentrumet här och nu. Det kan röra sig om att anställa vissa kritiska kompetenser, anskaffning och utveckling av teknisk utrustning som tekniskt detekterings- och varningssystem (TDV) eller att etablera samverkansformer

med offentliga och privata aktörer som anses vara i särskilt behov av stöd från centrumet.

Förstärkt kustbevakning

Moderaternas förslag: Moderaterna tillför Kustbevakningen 75 miljoner kronor för år 2022 och framåt. Detta på grund av Sveriges bidrag till Frontex och med anledning av ett större ansvar för brottsbekämpande verksamhet samt uppbyggnaden av det civila försvaret.

Kustbevakningen utför flera viktiga uppdrag på ett antal olika områden. Det gäller bland annat gränsskydd, miljöövervakning, sjöräddning, brottsbekämpning och även deltagande i internationella insatser inom ramen för den europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån Frontex.

De kommande åren kommer påfrestningarna på Kustbevakningen att öka främst utifrån ett större svenskt bidrag till Frontex och dess stående personalstyrka. Men även på grund av ett större ansvar för brottsbekämpande verksamhet samt uppbyggnad av det civila försvaret. För att kunna klara den operativa verksamheten beräknar myndigheten att antalet årsarbetskrafter måste utökas under budgetperioden 2022–2024. Denna föreslagna förstärkning omfattar omkring 100 årsarbetskrafter till den operativa kustbevakningsverksamheten och ytterligare årsarbetskrafter i andra förmågeskapande funktioner som juridik, it och underhåll. Vidare finns ett investeringsbehov när det gäller till exempel ersättningsanskaffning, halvtidsmodifiering och livstidsförlängning av fartyg och miljöskydds- och dykteknik.

Moderaterna föreslår därför ett tillskott utöver de anslagsförändringar som regeringen har aviserat för Kustbevakningen. Anslagsökningen är avsedd att användas för att stärka personaluppbyggnaden i myndigheten för att fortsatt kunna sköta sina operativa uppgifter samt bygga upp organisationen inför det ökande åtagandet i Frontex och i uppbyggnaden av det civila försvaret. Tillskottet får även användas för de behov som finns när det gäller anskaffning och vidmakthållande av materiel.

Med tanke på Kustbevakningens allt större uppdrag och framtidsutmaningar vill Moderaterna se en helhetsöversyn av myndigheten som syftar till att skapa en bra balans mellan mål och medel framgent.

Satsning på teknik och forskning

Moderaternas förslag: Moderaterna tillför anslagen för forskning och teknikutveckling samt FOI 50 miljoner för år 2022 och framåt. Syftet är att påbörja ett arbete för att stärka forskning och utveckling inom det militära försvaret där fokus ligger på ökad operativ effekt.

Den exponentiella teknikutvecklingen kommer att kraftigt påverka framtidens slagfält. Det behövs satsningar på forskning och teknikutveckling inom Försvarsmakten, FOI och FMV för att Sverige ska kunna ha omvärldsbevakning, göra relevanta förstudier och bedriva forskning på framtida styrkeområden.

Moderaterna ser mot bakgrund av teknikutvecklingen och dess betydelse för Sveriges framtida försvarsförmåga ett behov av att stärka forskning och utveckling inom det militära försvaret. Fokus bör ligga på forskning och utveckling som ger operativ effekt i närtid. Det kan till exempel handla om att ta fram demonstratorer som bidrar till att föra projekt till en högre TRL-nivå och därmed praktisk tillämpning.

Utvecklingen av ett fungerande totalförsvaret där det militära och det civila försvaret utvecklas parallellt innebär en stor utmaning. Moderaterna avsätter därför medel till forskning rörande det civila försvaret. Medlen är avsedda dels för att följa upp och utvärdera införandet av det civila försvaret i olika samhällssektorer, dels för metodutveckling och förstudier när det gäller nya tekniska lösningar som kan göra det civila försvaret mer effektivt.

Minskat och mer träffsäkert bistånd

Moderaternas förslag: Moderaterna föreslår att biståndet minskas för att finansiera andra prioriterade reformer. Det innebär en minskning av biståndet med 13 miljarder kronor år 2022, 14,6 miljarder kronor år 2023 och 16,6 miljarder kronor år 2024.

Regeringen klarar inte av att lösa de stora problem som Sverige har med kriminalitet och alldeles för få som kan försörja sig själva. Trots det väljer man att behålla utbetalningsmålet om en procent av BNI i bistånd, fastän kontroll och uppföljning av vad pengarna går till är bristfälliga. Det är ett oansvarigt sätt att handskas med skattebetalarnas pengar. Moderaterna vill skapa ordning och reda i biståndet, öka kontrollen och prioritera resurserna inom biståndet till områden där Sverige har ett tydligt mervärde, där lösningarna per definition är globala och där vi vet att just svenskt bistånd kan göra skillnad.

Under nästa mandatperiod vill vi övergå från ett utbetalningsmål till en fyraårig budgetram för biståndet. Redan i årets budget vill vi dock ta ett första steg för att använda skattebetalarnas resurser mer effektivt. Moderaterna föreslår därför att biståndet minskas. Sammantaget frigör detta resurser som kan användas för att få fler i arbete, ökad trygghet och en starkare välfärd. Även efter Moderaternas reformer kommer Sverige att ge 0,76 procent av BNI i bistånd och fortfarande vara en av världens största givare av bistånd.

12 Övriga större förslag i budgeten för 2022

Sänkt SINK-skatt

Moderaternas förslag: Den särskilda inkomstskatten för utomlands bosatta sänks från 25 procent till 20 procent. Förslaget försvagar de offentliga finanserna med 600 miljoner kronor 2022 och 2023 samt 700 miljoner kronor åren därefter.

En svensk som inte bor i Sverige och som inte har väsentlig anknytning till Sverige och inte vistas här stadigvarande kan bli beskattad med en särskild inkomstskatt för utomlands bosatta, den så kallade SINK-skatten. Inkomster från arbete i Sverige och vissa andra inkomster som uppbärs av svenskar som är bosatta utomlands beskattas då enligt lagen om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta. Om man beskattas enligt SINK-reglerna får man inte göra några avdrag på sin inkomst, men man slipper deklarerat i Sverige. Dessa särskilda regler är ett viktigt inslag för svenskar bosatta i utlandet. Magdalena Andersson har höjt SINK-skatten och ökat skatteuttaget från svenskar som arbetat i Sverige men som nu bor i utlandet. Moderaterna vill sänka SINK-skatten från 25 till 20 procent, en återgång till nivån som rådde före Magdalena Anderssons höjning 2018.

Avskaffad plastpåseskatt

Moderaternas förslag: Plastpåseskatten avskaffas den 1 juli 2022. Det försvagar offentliga finanser med 190 miljoner kronor 2022 och 360 miljoner kronor åren därefter.

Skattesystemet behöver uppfattas som rättvist och legitimt och vara enkelt att förstå för att människor och företag ska uppmuntras att följa det. Det ska vara lätt att göra rätt. Regeringen har dock genomfört skattehöjningar med mycket små effekter på miljön, men som desto mer krånglar till och fördyrar vardagen för både företagare och konsumenter. Plastpåseskatten har inneburit en kraftig fördyring av kostnaden för vissa plastpåsar. Det har inneburit en betydande minskning av användningen av de plastpåsar som beskattas. Därmed ger skatten mycket mindre intäkter än vad som förutsågs, medan miljöeffekten är försumbar eller negativ. Detta eftersom försäljningen av avfallspåsar på rulle, som inte beskattas och som är sämre för miljön, har ökat kraftigt. Innovations- och kemiföretagen anser att skatten leder till minskad återvinning av plast, ökad användning av förpackningar, ökad resursförbrukning och ökade koldioxidutsläpp. Konjunkturinstitutet anser samma sak. I den här budgetmotionen tar Moderaterna bort platspåseskatten.

Skatteförändringar i budgetpropositionen som Moderaterna avvisar

- Förstärkning av förvärvsavdraget
- Skattereduktion för a-kassan
- Skattelättnad för cykelförmån
- Skattefri uthyrning
- Överindexering av avfallsförbränningsskatten
- Överindexering av kemikalieskatten
- Sänkt moms på reparation samt att Moderaterna återställer nivån till 25 %
- Höjd skatt på alkohol och tobak från BP21 och BP22

13 Effekterna av Moderaternas politik

I det här kapitlet beskrivs vilka effekter reformerna i Moderaternas budgetmotion får för jobb och sysselsättning, hushållens ekonomi samt inkomstfördelningen i samhället.

13.1 77 000 fler i arbete

Målet för Moderaternas jobbpolitik är full sysselsättning. Full sysselsättning är centralt för vårt nuvarande och framtida välstånd, och nås via reformer som ser till att det alltid lönar sig att arbeta och som ger företag goda möjligheter att starta och växa.

I denna budgetmotion tas viktiga steg för en varaktigt ökad sysselsättning och för ett samhälle som håller ihop. Ett samhälle där det lönar sig mer att arbeta än att gå på bidrag och där fler barn ser sina föräldrar gå till jobbet. Totalt beräknas reformerna leda till 77 000 fler i arbete. Reformerna är bland annat:

- Ett utökat jobbskatteavdrag med särskilt fokus på låga och medelstora inkomster. Moderaterna satsar 12 miljarder kronor för att det ska bli mer lönsamt att arbeta.

Satsningen innebär att alla som jobbar får sänkt skatt och alla som jobbar heltid får sänkt skatt med över 200 kronor per månad. Erfarenheter från Sverige och andra länder visar att denna typ av skattelättnader ökar både arbetskraftsutbudet och sysselsättningen. Reformen beräknas öka sysselsättningen med 13 000 personer. På lång sikt förväntas antalet timmar öka med motsvarande 6 000 årsarbetskrafter.

- Sverige ska inte ha en a-kassa som leder till högre arbetslöshet över tid. Den som under kort tid blir arbetslös ska ha en god trygghet – men det behöver sedan följas av en tydlig avtrappning och tidsgränser för att människor inte ska fastna i bidragsberoende. Arbetslinjen ska alltid värnas i våra bidrags- och ersättningsystem samtidigt som systemen måste anpassas efter de förändringar som sker på arbetsmarknaden. För Moderaterna är det viktigare med strukturreformer så att fler får jobb än att a-kassan förlängs eller permanentas på de höga nivåer som januaripartierna nu har föreslagit. Moderaterna föreslår därför en stramare arbetslöshetsförsäkring som förväntas öka antalet sysselsatta med 48 000 personer jämfört med nuvarande regler.
- Även i sjukförsäkringssystemet bör det finnas tydliga drivkrafter och stöd att återvända till arbete. Därför vill Moderaterna återinföra den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen. Både Försäkringskassan och Inspektionen för socialförsäkringen anser att tidsgränsen borde vara kvar och avstyrkte regeringens förändring i sina remissyttranden. Förslaget beräknas öka sysselsättningen med motsvarande 4 000 personer.
- Nystartsjobben har visat goda effekter när det gäller att korta människors tid i arbetslöshet. För att fler företag ska kunna använda nystartsjobben för att anställa långtidsarbetslösa vill Moderaterna förstärka nystartsjobben dels genom sänkta anställningskostnader, dels genom höjt lönetak. För att fler personer som har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga ska kunna lämna arbetslöshet för arbete höjs även lönetaket i lönebidragen. Samtidigt fasar Moderaterna ut extratjänsterna som uppvisat bristfälliga resultat. Sammantaget beräknas förslagen öka sysselsättningen med 12 000 personer.

Tabell 4 Sysselsättningseffekter av Moderaternas reformer

	Årsarbetskraft	Sysselsatta
Jobbskatteavdrag	6 000	13 000
Jobbincitament i arbetslöshetsförsäkringen	43 000	48 000
Jobbincitament i sjukförsäkringen	4 000	4 000
Förstärkta nystartsjobb och lönebidrag inklusive utfasning av extratjänsterna	11 000	12 000
Summa	64 000	77 000

Källa: Riksdagens utredningstjänst och egna beräkningar.

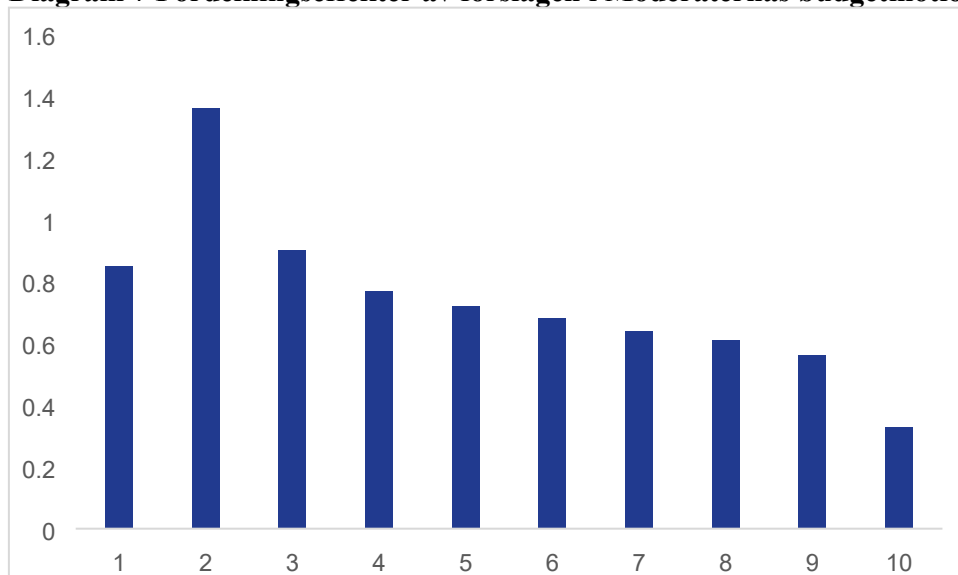
13.2 Mest till dem med lägst inkomster

Moderaternas politik för rättvis fördelning och social rörlighet består av tre delar. Den första och viktigaste är en politik för jobb. Den stora klyftan finns mellan de som har ett jobb och de som inte har ett, och det viktigaste vi kan göra är att förbättra jobb-möjligheterna – för alla. I denna budgetmotion sänks skatten på arbete, främst för dem med låga och medelhöga inkomster, vilket ökar utbytet av att arbeta.

Den andra delen är trygghet och välfärd för alla. Det handlar om en förskola som utjämnar förutsättningar, en skola som förmedlar kunskaper, ett rättsväsende som utjämnar trygghetsklyftorna och en sjukvård för alla, med kortade köer. Moderaterna föreslår i denna motion reformer för att stärka välfärdens kärnverksamhet. Kommunernas välfärdsutgifter ökar med 1,7 miljarder kronor 2022, 1 miljard kronor 2023 och 3,1 miljarder kronor 2024, jämfört med regeringens budget. Dessa satsningar gynnar alla, men i högre grad de med låga inkomster.

Den tredje delen är en fördelningsspolitik för utjämning utan att skapa fattigdomsfällor eller incitament för passivitet. I ett samhälle som håller ihop måste alla få ta del av välståndökningen och klyftorna får inte växa sig för stora. Klyftorna tenderar att växa snabbare under socialdemokratiska regeringar, och den senaste mandatperioden är inget undantag. Denna utveckling behöver vändas. I diagram 7 visas fördelningseffekterna på kort och lång sikt på den justerade disponibla inkomsten av de beräkningsbara förslag som presenteras i denna budgetmotion. Effekterna är uppdelade i deciler där decil 1 är den tiondel av den svenska befolkningen som har lägst disponibel inkomst och decil 10 är den decil som har högst inkomst.

Diagram 7 Fördelningseffekter av förslagen i Moderaternas budgetmotion

Källa: Riksdagens utredningstjänst, budgetpropositionen för 2022 och egna beräkningar.

Förslagen som beräknas för de direkta effekterna är:

- Sänkt skatt för personer med sjuk- och aktivitetsersättning
- Höjt bostadstillägg för pensionärer
- Jobbskatteavdrag
- Sänkt skatt på pensioner
- Sänkt skatt på sparande
- Tidigarelagd återställning av a-kassan

14 Sammanställning av förslag per utgiftsområde

Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

- Anslaget 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag* föreslås öka med 10 miljoner kronor från och med år 2022 och framåt för att öka riksdagens berednings- och granskningsmöjligheter genom att stärka riksdagens utredningstjänst, RUT.
- Anslaget 4:2 *Regeringskansliet* föreslås öka med 65 miljoner 2022 och 35 miljoner kronor 2023 för att stärka utredningsväsendet genom ytterligare resurser till Regeringskansliet för att öka förutsättningarna att kunna genomföra utredningar inom fyra prioriterade områden. Dessa områden är lag och ordning, förstärkta fri- och rättigheter, införande av ett bidragstak och strandskydd.
- Flera av de svenska trossamfunden har under de senaste åren upplevt en ökad grad av hot, våld och trakasserier. För att stärka enskilda kyrkors och trossamfunds säkerhets- och trygghetsarbete tillför Moderaterna 50 miljoner kronor till anslag 6:1 *Allmänna val och demokrati* från år 2021. Moderaterna avvisar regeringens förslag om trossamfundens säkerhet till förmån för egen ökning enligt vad som närmare redovisats.

Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Moderaterna ökar anslaget till 1:7 *Konjunkturinstitutet* med 10 miljoner kronor från och med år 2022, för att öka anslaget till Konjunkturinstitutets miljöekonomiska enhet.

Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

- Moderaterna föreslår att en nationell folkräkning genomförs och tillför medel till anslag 1:1 *Skatteverket* för att möjliggöra genomförandet. Anslaget ökas med 10 miljoner under år 2022 för förberedelserna för en nationell folkräkning och 500 miljoner för år 2023 för genomförandet av folkräkningen.
- Moderaterna avvisar regeringens förslag om 70 miljoner till anslag 1:2 *Tullverket* under år 2022 till förmån för Moderaternas höjning av anslaget med 150 miljoner kronor under år 2022, 300 miljoner kronor under år 2023 och 400 miljoner kronor under år 2024. Anslagsökningen ska förbättra Tullverkets möjligheter att upprätthålla gränsskyddet och skapa förutsättningar för myndighetens nya befogenheter i det brottsbekämpande arbetet.

Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

- Moderaterna ökar anslag 1:1 *Polismyndigheten* med 1 275 miljoner kronor för år 2022, 3 375 miljoner kronor för år 2023 och 5 175 miljoner kronor år 2024. De ökade anslagen omfattar satsningar för att möjliggöra 10 000 polisanställda till 2024, återrekrytering av seniora utredare och administrativ personal, fler synliga poliser i yttre tjänst, höjda polislöner, kommunala ordningsvakter för trygghet här och nu och resurser för avhoppbarverksamhet. Anslagen omfattar även förstärkning av polisens tekniska förmåga och medel för att möjliggöra utökad kameraövervakning. Moderaterna avvisar regeringens förslag om ökat anslag till tekniklyft, avhoppbarverksamhet och fler poliser till förmån för egen ökning enligt vad som närmare redovisats. Sammantaget föreslår Moderaterna att anslaget ökar med 863 miljoner

kronor 2022, 1 058 miljoner kronor 2023 och 2 858 miljoner kronor utöver regeringens förslag.

- Moderaterna ökar anslag 1:2 *Säkerhetspolisen* med 100 miljoner kronor årligen från 2022 för att förstärka myndighetens kapacitet att bekämpa terrorism med mer utredningsresurser. Moderaterna avvisar regeringens förslag att öka anslaget med 63 miljoner kronor från och med 2022.
- Moderaterna ökar anslag 1:3 *Åklagarmyndigheten* med 270 miljoner kronor 2022, 360 miljoner kronor 2023, och 450 miljoner kronor 2024. Åklagarmyndigheten behöver förstärkas för att öka rekryteringen av åklagare så att utbyggnaden av Åklagarmyndigheten kan gå i takt med polisens utökning. Moderaterna avvisar regeringens förslag till ökning av anslaget.
- Moderaterna ökar anslaget 1:6 *Kriminalvården* med 1 490 miljoner kronor 2022, 2 159 miljoner kronor 2023 och 3 661 miljoner kronor 2024 för att säkerställa avsevärt fler häktes- och anstaltsplatser, möta de kriminalpolitiska skärpningar som Moderaterna vill genomföra, införa en särskild enhet för unga inom Kriminalvården och för ökade kostnader till följd av Moderaternas förslag om avskaffad ungdomsrabatt. Moderaterna avvisar regeringens förslag till förmån för egna förslag enligt vad som närmare redovisats. Sammantaget föreslår Moderaterna att anslaget ökar med 645 miljoner kronor 2022, 795 miljoner kronor 2023 och 1 595 miljoner kronor utöver regeringens förslag.
- Moderaterna ökar anslaget 1:10 *Ersättning för skador* med 40 miljoner kronor 2022 och 80 miljoner kronor från och med 2023 för att fördubbla nivån på den kränkningsersättning som brottsoffer kan få rätt till.
- Moderaterna inför anslaget 99:1 *Statligt stöd till kommunala ordningsvakter och lokala trygghetsåtgärder* som omfattar 500 miljoner kronor från och med 2022 för statligt stöd till kommunala ordningsvakter.

Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

- Moderaterna ökar anslaget 1:4 *Forskning och utveckling* med 20 miljoner kronor för att möta ett ökat behov av satsningar på forskning och teknikutveckling.
- Moderaterna ökar anslaget 1:8 *Försvarets radioanstalt* med 30 miljoner kronor för att stärka det nationella cybersäkerhetscentrumet.
- Moderaterna ökar anslaget 1:9 *Totalförsvarets forskningsinstitut* med 30 miljoner kronor för att möta ett ökat behov av satsningar på forskning och teknikutveckling samt forskning kring det civila försvaret.
- Moderaterna ökar anslaget 2:1 *Kustbevakningen* med 75 miljoner kronor för att kunna möta utökade uppdrag vad gäller gränsskydd, totalförsvar och brottsbekämpning samt hantera materielomsättning. Moderaterna avvisar regeringens förslag till ökning av anslaget.

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Moderaterna föreslår att biståndet minskas för att finansiera andra prioriterade reformer. Det innebär en minskning av biståndet med 13 miljarder kronor år 2022, 14,6 miljarder kronor år 2023 och 16,6 miljarder kronor år 2024.

Utgiftsområde 8 Migration

Moderaterna ökar anslag 1:1 *Migrationsverket* med 75 miljoner kronor för år 2022, 300 miljoner kronor för år 2023 och 400 miljoner kronor år 2024 för satsningar på fler förvaringsplatser och andra typer av tvångsåtgärder. Moderaterna satsar även 30 miljoner kr per år från och med 2022 på Migrationsverkets handläggning av arbetstillståndsärenden för att möjliggöra en 30-dagarsgaranti. Sammantaget ökar Moderaterna anslag 1:1 med 105 miljoner kronor år 2022, 330 miljoner kronor år 2023 och 430 miljoner kronor år 2024.

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

- Moderaterna ökar anslaget 1:3 *Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket* med 5 miljoner kronor för 2022 för att utreda och komma med förslag på hur en statlig satsning på nya mer effektiva läkemedelsbehandlingar, immun-, cell- och genterapier exakt kan utformas och införas.
- Moderaterna ökar anslaget 1:6 *Bidrag till folkhälsa och sjukvård* med 80 miljoner kronor från och med år 2022 för en riktad satsning på barnoncervården.
- Moderaterna ökar anslaget 2:4 *Insatser mot hiv/aids andra smittsamma sjukdomar* med 75 miljoner kronor från och med år 2022. Det återställs till ursprunglig nivå i syfte att bl.a. ta fram en ny uppdaterad nationell strategi mot hiv/aids.
- Moderaterna ökar anslaget 4:7 *Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.* med 150 miljoner kronor per år från och med år 2022 för en särskild satsning på utsatta barn. Satsningen handlar om att öka tryggheten och långsiktigheten för placerade barn bl.a. genom licensiering av familjehem och jourhem och införande av ett nationellt register över familjehemmen.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

- Moderaterna minskar anslag 1:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* med 2,7 miljarder kronor 2022 och med 8,5 miljarder kronor per år 2023–2024. Minskningen beror på att Moderaterna avvisar flera av regeringens förslag om bl.a. höjda ersättningar, KPI-effekter av Moderaternas skatteförslag och på att Moderaterna föreslår nya reformer inom ersättningssystemen. Moderaterna föreslår att den övre tidsgränsen i sjukförsäkringen återinförs vilket minskar anslaget med 6,1 miljarder kronor från och med 2023. Anslaget minskas med 200 miljoner kronor från och med 2023 till följd av att jobbincitamenten i arbetslöshetsförsäkringen förstärks. KPI-effekter minskar anslaget med 100 miljoner kronor 2023 och 90 miljoner kronor 2024.
- Moderaterna minskar anslag 1:2 *Aktivitets- och sjukersättningar m.m.* med 2,4 miljoner kronor 2022 och med 3,5 miljarder kronor från och med 2023. Det lägre anslaget beror främst på att Moderaterna avvisar flera av regeringens förslag under anslaget men även på Moderaternas förslag att avskaffa undantaget i kvalificeringen för flyktingar eller skyddsbehövande i reglerna för garantipension samt sjuk- och aktivitetsersättningen, vilket minskar anslaget med 300 miljoner kronor från och med 2023.
- Moderaterna minskar anslag 2:1 *Försäkringskassan* med 239 miljoner kronor från och med 2022 till följd av att regeringens förslag om att tillföra medel till Försäkringskassan för administration av familjeveckan avvisas. Moderaterna

minskar även anslaget med 17 miljoner kronor från och med 2022 till följd av att regeringens förslag om att tillföra medel till Försäkringskassan för ökade förvaltningskostnader till följd av förslaget om stärkt försäkringsskydd för behovsanställda avvisas. Sammantaget minskas anslaget med 310 miljoner kronor från och med 2022.

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Moderaterna föreslår att undantaget för den som kommit som flykting eller skyddsbehövande i kvalificeringsregeln för garantipension tas bort från och med 2023. Moderaterna föreslår därför att anslag 1:1 *Garantipension till ålderspension* minskas med 800 miljoner kronor från och med 2023 samtidigt som anslag 1:4 *Äldreförsörjningsstöd* ökas med 300 miljoner kronor från och med 2023 till följd av samma förslag.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

- Moderaterna minskar anslag 1:2 *Föräldraförsäkring* med 3,2 miljarder kronor 2022, 3,8 miljarder kronor 2023 och 3,9 miljarder kronor 2024 till följd av att regeringens förslag om familjevecka avvisas.
- Moderaterna minskar anslag 1:3 *Underhållsstöd* med 35 miljoner kronor 2022 och 70 miljoner från och med 2023 till följd av att regeringens förslag om höjt underhållsstöd avvisas.
- Moderaterna ökar anslag 1:8 *Bostadsbidrag* med 100 miljoner kronor från och med 2023 till följd av att Moderaterna föreslår en tidsbegränsning av aktivitetsstödet.

Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering

- Moderaterna ökar från och med 2022 anslag 3:1 *Särskilda jämställdhetsåtgärder* med 10 miljoner kronor utöver regeringens föreslagna nivå för Nationellt centrum för kvinnofrid och för att kvinnojourerna ska ha bättre möjligheter att ge stödinsatser och ha en god beredskap.
- Moderaterna föreslår att Delegationen mot segregation läggs ner och minskar därför anslag 4:2 *Delegationen mot segregation* med 9 miljoner kronor 2022, 18 miljoner kronor 2023 och 19 miljoner kronor 2024.

Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

- Moderaterna minskar anslag 1:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* med 4,5 miljarder kronor 2022, 3,8 miljarder kronor 2023 och 3,6 miljarder kronor 2024. Till följd av att de temporärt höjda ersättningsnivåerna i arbetslöshetsförsäkringen föreslås upphöra 1 mars 2022 istället för 2 januari 2023 minskas anslaget med 4,1 miljarder kronor 2022. Moderaternas förslag om förstärkta jobbincitament i arbetslöshetsförsäkringen från 2023 minskar anslaget med 1,7 miljarder kronor 2023 och 1,6 miljarder kronor 2024. Vidare föreslås en bortre gräns i aktivitetsstödet vilket innebär att anslaget minskas med 5,5 miljarder kronor 2023 och 5,6 miljarder kronor 2024. Moderaternas förslag om övre tidsgräns i sjukpenningen medför att anslaget ökas med 4,1 miljarder kronor från och med 2023. Förslagen att förstärka nystartsjobben och lönebidragen samtidigt som

extratjänsterna fasas ut innebär att anslaget minskas med 0,5 miljarder kronor 2022, 1,3 miljarder kronor 2023 och 1,0 miljarder kronor 2024. Övriga förändringar beror på förslag från regeringen, bl.a. färre karensdagar i a-kassan och fler extratjänster, som Moderaterna avvisar.

- Moderaterna minskar anslag 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser* med 2,1 miljarder kronor 2022, 3,8 miljarder kronor 2023 och 3,0 miljarder kronor 2024. Minskningen beror främst på att regeringens förslag att öka antalet extratjänster och introduktionsjobb avvisas samtidigt som Moderaterna föreslår ett stopp för nya anvisningar till extratjänster från och med 1 januari 2022. Moderaternas förslag om förstärkta nystartsjobb och lönebidrag innebär att färre personer är i behov av insatser som finansieras från anslaget, varför anslaget minskas med 160 miljoner kronor 2022, 565 miljoner kronor 2023 och 379 miljoner kronor 2024.
- Moderaterna föreslår en höjning av taket för den bruttolön som arbetsgivare får ersättning för när de anställer personer med lönebidrag, vilket innebär att anslag 1:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.* ökas med 0,8 miljarder kronor 2022, 1,5 miljarder kronor 2023 och 1,6 miljarder kronor 2024.
- Moderaternas förslag om förstärkta nystartsjobb får till följd att anslag 1:13 *Nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställning* ökas med 1,6 miljarder kronor 2022, 5,4 miljarder kronor 2023 och 3,7 miljarder kronor 2024.
- Som en följd av att nystartsjobben förstärks samtidigt som extratjänsterna fasas ut ökas anslag 1:14 *Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare* med 45 miljoner kronor 2022 och minskas med 78 respektive 49 miljoner kronor 2023 respektive 2024.
- Moderaterna satsar på fler arbetsmiljöinspektioner än regeringen och föreslår att anslag 2:1 *Arbetsmiljöverket* ökas med 20 miljoner kronor 2022 och 40 miljoner kronor från och med 2023.
- Moderaterna anser att Myndigheten för arbetsmiljökunskap bör läggas ner och upphöra som myndighet den 31 december 2022. Moderaterna minskar därför anslaget med 19 miljoner kronor 2022, 39 miljoner kronor 2023 och 40 miljoner kronor 2024.

Utgiftsområde 15 Studiestöd

- Moderaterna ökar anslaget 1:8 *Centrala studiestödsnämnden* med 5 miljoner kronor 2022 för framtagande av en modell för hur en betald polisutbildning skall kunna implementeras från och med januari 2023.
- Under det nya anslaget 99:1 *Betald polisutbildning* anslår Moderaterna 50 miljoner kronor 2023 och 100 miljoner kronor från och med 2024.

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

- Moderaterna minskar totalt anslaget 1:1 *Statens skolverk* med 71 miljoner kronor år 2022 för att finansiera prioriterade reformer. Moderaterna avslår regeringens satsning på 55 miljoner kronor 2022 och 99 miljoner kronor 2023–2024 för ett nytt gemensamt och decentraliserat skolvalssystem genom nya regionala skolverkskontor samt avslår även regeringens satsning på 31 miljoner kronor 2022, 61 miljoner kronor 2023 och 85 miljoner kronor 2024 för kvalitetsdialoger mellan Skolverket

och skolans huvudmän. Moderaterna ökar samma anslag med 5 miljoner kronor 2022 för att påbörja arbetet med att ta fram en plan för hur undervisningstid kan utökas för grundskolan från årskurs 1 med en timme per dag. Moderaterna ökar samma anslag med 5 miljoner kronor 2022 för att ge Skolverket i uppdrag att utreda ett lagstadgat stöd för resursskolorna samt en hållbar finansieringsmodell.

Moderaterna ökar samma anslag med 5 miljoner kronor 2022 och 2023 för att ge Skolverket i uppdrag att se över statsbidragen och skolpengssystemet.

- Moderaterna ökar anslaget 1:2 *Statens skolinspektion* med totalt 60 miljoner kronor årligen 2022–2024 för uppdraget att ta fram robusta kvalitetsmått som mäter skolors förädlingsvärde och ett utökat uppdrag för fler inspektioner. Skolinspektionens granskning ska skifta fokus till att granska alla landets skolor i förhållande till elevernas kunskapsresultat och undervisningens kvalitet.
- Moderaterna ökar anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* med 20 miljoner kronor per år åren 2022–2024 för kompetensutveckling och stärkt utbildning för rektorer på särskilt utsatta skolor.
- Moderaterna ökar anslaget 2:1 *Universitetskanslersämbetet* med 10 miljoner kronor 2022 för att ta fram ett nytt innehåll och utformning av lärarutbildningen, rektorsutbildningen och skolledarutbildningen.
- Moderaterna ökar anslag 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor* med 20 miljoner kronor årligen 2022–2024 för en satsning på fler lärare genom Teach for Sweden.
- Moderaterna ökar anslag 3:1 *Vetenskapsrådet* med 100 miljoner kronor årligen åren 2022–2024 för fri och forskarinitierad forskning.

Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

- För att stärka stödet till barnlitteratur samt bibliotekens digitalisering ökar Moderaterna anslaget 1:2 *Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete* med 90 miljoner kronor från och med 2022. Anslaget ökas även med 100 miljoner kronor 2022 och med 200 miljoner kronor från och med 2023 för stärkta produktionsincitament för svensk film.
- Moderaterna föreslår en återinförd entréavgift för vuxna på statliga museer fr.o.m. 1 april 2022 och minskar därför anslag 8:1 *Centrala museer: Myndigheter* med 67 miljoner kronor 2022 och med 90 miljoner kronor från och med 2023.
- Förför att stärka barns och ungas hälsa samt för att öka kunskapen om vår natur ökar Moderaterna anslag 13:3 *Stöd till friluftsförbund* med 15 miljoner kronor från och med 2023.
- Mot bakgrund av de senaste årens kraftiga ökning av anslag 14:1 *Bidrag till folkbildningen* föreslås anslaget minskas med 138 miljoner kronor 2022 för att finansiera andra reformer inom kulturområdet.

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

- Moderaterna minskar anslag 1:4 *Boverket* med 20 miljoner kronor från år 2022 för att finansiera andra prioriterade reformer i budgetmotionen.
- Moderaterna ökar anslag 1:6 *Lantmäteriet* med 20 miljoner kronor från och med 2022 för att förstärka arbetet med myndighetens handläggningstider.

- Moderaterna minskar anslag 1:7 *Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer* med 1 256 miljoner kronor år 2022, 80 miljoner kronor år 2023 och 1 130 miljoner kronor 2024 till följd av avskaffat anslag för energieffektivisering.
- Moderaterna minskar anslag 1:8 *Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande* med 4 650 miljoner kronor år 2024 till följd av avskaffat anslag för investeringsstöd.

Utgiftsområde 19 Regional utveckling:

Moderaterna ökar anslaget 1:1 *Regionala utvecklingsåtgärder* med 150 miljoner kronor från år 2022 och framåt för att utöka renoveringsstödet till bensinmackar. Det innebär att Moderaterna ökar anslaget med 75 miljoner kronor mer än regeringen 2022–2023 och 150 miljoner mer 2024.

Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

- Moderaterna inför ett nytt anslag 99:1 *Utbyggd laddinfrastruktur*. Moderaterna avsätter 1,0 miljarder kronor per år 2022–2024.
- Moderaterna inför ett nytt anslag 99:2 *Grönt bränslestöd*. Moderaterna tillför anslaget 800 miljoner kronor 2022 och 900 miljoner kronor från och med 2023.
- Moderaterna satsar 20 miljoner kronor per år 2022–2024 inom anslag 1:1 *Naturvårdsverket* för insatser mot nedskräpning. Moderaterna avvisar därmed regeringens satsning på åtgärder mot nedskräpning på 10 miljoner kronor 2022, till förmån för vår egen större satsning.
- Moderaterna ökar anslaget 1:3 *Åtgärder för värdefull natur med 300 miljoner kronor* år 2022 och 400 miljoner kronor per år 2023–2024 för åtgärder för värdefull natur. Moderaterna avvisar regeringens förslag om att öka anslaget med 20 miljoner kronor 2022–2023 för naturnära jobb riktade mot unga.
- Moderaterna ökar anslag 1:11 *Åtgärder för havs- och vattenmiljö* för insatser mot övergödning, tryggad dricksvattenförsörjning, avancerad vattenreningsteknik, internationellt samarbete, forskning, bärning av miljöfarligt avfall och åtgärder mot stranderosion.
- Moderaterna ökar anslag 1:12 *Insatser för internationella klimatinvesteringar* med 60 miljoner kronor från och med 2022.
- Moderaterna avvisar regeringens ökning av anslag 1:14 *Skydd av värdefull natur med 2 005 miljoner avseende skogsutredning och skydd av skog* år 2022–2027.
- Moderaterna avvisar regeringens förslag om ökat anslag 1:16 *Klimatinvesteringar* 2022.
- Moderaterna ökar anslag 1:19 *Industriklivet* med 500 miljoner kronor för att långsiktigt skapa förutsättningar för att stödja industrins omställning.
- Moderaterna satsar 20 miljoner kronor per år 2022–2025 på anslag 1:21 *Driftstöd bio-CCS* för arbetet med de omvända auktionerna för bio-CCS samt till att utveckla styrmedel för infångning av fossila utsläpp (CCS). Moderaterna avvisar regeringens anslag om 10 miljoner kronor per år under samma period till förmån för en egen större satsning.

Utgiftsområde 21 Energi

- Moderaterna ökar anslaget 1:4 *Energiforskning* med 250 miljoner kronor från år 2022 och framåt. Medlen avser att öka Energimyndighetens forskningsanslag för att möjliggöra forskning och utveckling av nästa generations kärnkraft.
- I anslag 1:5 *Infrastruktur för elektrifierade transporter* omfördelar Moderaterna regeringens satsning om 600 miljoner kronor på infrastruktur för elektrifierade transporter för nytt anslag under utgiftsområde 20.
- I anslag 1:7 *Energiteknik* omfördelar Moderaterna regeringens satsning om 500 miljoner kronor 2022, 700 miljoner 2023 och 700 miljoner 2024 på biogasstöd för nytt anslag under utgiftsområde 20.

Utgiftsområde 22 Kommunikationer

- Moderaterna satsar under anslag 1:2 *Vidmakthållande av statens infrastruktur* 1,25 miljarder kronor på underhåll av järnväg och 1,0 miljarder kronor på vägunderhåll 2022. Det innebär att Moderaterna satsar 250 miljoner mer än regeringen på förbättrat underhåll av vägar och 250 miljoner mer än regeringen på järnväg. De senaste åren har hastigheten till följd av bristande underhåll sänkts på 130 mil statlig väg. Moderaterna prioriterar underhåll på väg och järnväg, för att hela Sverige ska kunna leva. Moderaterna satsar 150 miljoner per år från och med år 2023 i bidrag till enskilda vägar. Moderaterna satsar även 25 miljoner kronor per år från år 2022 och framåt för ökat eftersök av vilt.
- Moderaterna tillför anslag 1:6 *Ersättning avseende icke statliga flygplatser* 100 miljoner kronor 2022 i direkt stöd till regionala flygplatser med reguljär flygtrafik för att dessa skall kunna överleva effekterna av pandemin. Moderaterna ökar anslaget 1:6 med 59 miljoner jämfört med regeringens förslag.
- Moderaterna avvisar regeringens satsning på 1,0 miljarder kronor 2022 på anslag 1:18 *Bidrag för upprätthållande av kollektivtrafik* till förmån för Moderaternas eget förslag om 1,5 miljarder kronor 2022.

Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

- Moderaterna satsar 60 miljoner kronor per år 2022–2024 på anslag 1:1 *Skogsstyrelsen* för stärkt skötsel av formellt skyddade områden. Moderaterna ökar även anslaget med 20 miljoner kronor per år 2022–2024 för att öka produktionen i skogen. Moderaterna avvisar även regeringens ökning av samma anslag med 40 miljoner kronor 2022–2024 för åtgärder som relaterar till skogsutredningen.
- Moderaterna minskar anslag 1:2 *Insatser för skogsbruket* med 360 miljoner kronor för 2022 (samt de beräknade beloppen för 2023–2027) för åtgärder som relaterar till skogsutredningen för att prioritera andra reformer inom budgetområdet.
- Moderaterna satsar 25 miljoner kronor per år 2022–2024 på anslag 1:7 *Ersättning för viltskador* för att höja ersättningen till tamdjursägare vid rovdjursangrepp.
- Moderaterna satsar 5 miljoner kronor per år från och med 2022 på anslag 1:9 *Bekämpning av växtskadegörare* för ökade åtgärder mot växtskadegörare samt för att ersätta enskilda för kostnader eller förluster till följd av sådana åtgärder.
- Moderaterna satsar 5 miljoner kronor per år 2022–2024 på anslag 1:14 *Livsmedelsverket* för utbildningsinsatser för besiktningsveterinärer.

- Moderaterna satsar 85 miljoner kronor per år 2022–2025 på anslag 1:15 *Konkurrenskraftig livsmedelssektor* för förstärkning av livsmedelsstrategin, cesiumprover och trikintester för vildsvinskött samt ett förenklingspaket för de gröna näringarna. Moderaterna avvisar därmed regeringen förslag om 10 miljoner kronor 2022 för cesiumprover och trikintester för vildsvinskött till förmån för en egen större satsning. Moderaterna ökar även anslaget med 5 miljoner kronor per år från och med 2022 för ett förenklingspaket.
- Moderaterna satsar 3,2 miljarder kronor 2023 och 3,5 miljarder kronor 2024 på medfinansieringen av landsbygdsprogrammet inom anslag 1:17 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur*. Moderaterna avvisar därmed regeringens anslagsökning om 2,2 miljarder kronor 2023 och 2,5 miljarder kronor 2024 till förmån för en egen större satsning.
- Moderaterna ökar anslag 1:26 *Nedsättning av slakteriavgifter* med 70 miljoner kronor per år 2022–2024 för att stärka konkurrenskraften för Sveriges bönder.

Utgiftsområde 24 Näringsliv

- Moderaterna ökar anslag 1:4 *Tillväxtverket* med 10 miljoner kronor från och med 2022 för en förstärkning av Regelrådet.
- Moderaterna avvisar regeringens förslag om en ökning av anslag 1:5 *Näringslivsutveckling* med 100 miljoner kronor 2022–2024.
- Moderaterna avvisar regeringens förslag om 5 miljoner kronor till anslag 1:11 *Bolagsverket* till förmån för Moderaternas höjning av anslaget till Bolagsverket med tio miljoner kronor från och med år 2022. Anslagsförstärkningen syftar till att stärka Bolagsverkets arbete för att motverka ekonomisk brottslighet.

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

- Moderaterna ökar statsbidragen under anslag 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* med 3,0 miljarder kronor 2022, 5,0 miljarder kronor 2023 och 7,0 miljarder kronor från och med 2024. Det innebär att statsbidragen är 2,0 miljarder högre 2023 och 4,0 miljarder kronor högre 2024 jämfört med regeringens förslag. Moderaterna ökar därutöver anslaget med 10 miljoner kronor 2022 och 20 miljoner kronor från och med 2023 för utökade program hos BVC i utsatta områden. Vidare ökas anslaget med 20 miljoner kronor från och med 2022 för obligatorisk språkscreening på BVC. Från och med 2023 ökas anslaget med 100 miljoner kronor för språkförskola för nyanlända barn och med ytterligare 120 miljoner kronor för språkförskola i utsatta områden. Moderaterna föreslår utökad undervisningstid i skolan och ökar därför anslaget med 225 miljoner kronor 2023 och med 900 miljoner kronor från och med 2024.
- Till följd av Moderaternas förslag till sänkt skatt för pensionärer, kompensation för personaloptioner och avvisandet av regeringens förslag om skattelättnad för cykelförmån kompenseras kommunerna och anslaget ökas därmed med 5,6 miljarder kronor år 2022, 5,6 miljarder kronor 2023 samt 5,5 miljarder kronor år 2024.

BILAGA A

Förslag till utgiftsramar år 2022

Tusental kronor

Utgiftsområde	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1 Rikets styrelse	17 268 338	106 000
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	17 971 183	10 000
3 Skatt, tull och exekution	12 729 734	90 000
4 Rättsväsendet	61 688 986	2 160 500
5 Internationell samverkan	2 235 117	±0
6 Försvar och samhällets krisberedskap	76 525 799	124 500
7 Internationellt bistånd	51 939 762	-13 010 000
8 Migration	8 456 364	105 000
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	112 483 613	310 000
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	97 721 457	-5 419 000
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	41 786 128	±0
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	103 040 770	-3 229 000
13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering	6 319 015	1 000
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	94 025 726	-4 093 700
15 Studiestöd	27 801 485	5 000
16 Utbildning och universitetsforskning	94 529 445	139 000
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	18 454 593	±0
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	7 025 334	-1 256 000
19 Regional utveckling	5 241 801	75 000
20 Allmän miljö- och naturvård	21 851 580	75 000
21 Energi	4 454 924	-850 000
22 Kommunikationer	76 964 552	1 084 000
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	22 044 754	-145 000
24 Näringsliv	9 344 901	-85 000
25 Allmänna bidrag till kommuner	152 322 194	5 649 000
26 Statsskuldräntor m.m.	12 155 200	±0
27 Avgiften till Europeiska unionen	47 836 848	±0
Summa utgiftsområden	1 204 219 603	-18 153 700
Minskning av anslagsbehållningar inkl. SSR	-6 681 205	±0
Summa utgifter	1 197 538 398	-18 153 700
Riksgäldskontorets nettoutlåning	-60 090 130	±0
Kassamässig korrigerering	370 837	±0
Summa	1 137 819 105	-18 153 700

BILAGA B

Förslag till utgiftsramar år 2023–2024

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Avvikelse från regeringen	
	2023	2024
1 Rikets styrelse	76	41
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	10	10
3 Skatt, tull och exekution	715	300
4 Rättsväsendet	2 624	5 288
5 Internationell samverkan	±0	±0
6 Försvar och samhällets krisberedskap	125	125
7 Internationellt bistånd	-14 640	-16 570
8 Migration	330	430
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	305	305
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	-12 308	-12 298
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	-500	-500
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	-3 780	-3 858
13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering	-8	-9
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	-803	-1 347
15 Studiestöd	50	100
16 Utbildning och universitetsforskning	46	17
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	215	215
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	-80	-5 780
19 Regional utveckling	75	150
20 Allmän miljö- och naturvård	-880	-2 060
21 Energi	-450	-450
22 Kommunikationer	175	175
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	855	855
24 Näringsliv	-85	-85
25 Allmänna bidrag till kommuner	8 060	10 691
26 Statsskuldsräntor m.m.	±0	±0
27 Avgiften till Europeiska unionen	±0	±0
Summa utgiftsområden	-19 875	-24 256
Minskning av anslagsbehållningar inkl. SSR	±0	±0
Summa utgifter	-19 875	-24 256
Riksgäldskontorets nettoutlåning	±0	±0
Kassamässig korrigerering	±0	±0
Summa	-19 875	-24 256

BILAGA C

Beräkning av statens inkomster år 2022

Tusental kronor

Inkomsttitel	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1100 Direkta skatter på arbete	699 968 626	-7 084 000
1111 Statlig inkomstskatt	54 707 724	-85 000
1115 Kommunal inkomstskatt	829 121 840	-4 964 000
1120 Allmän pensionsavgift	142 000 175	110 000
1130 Artistskatt	±0	±0
1140 Skattereduktioner	-325 861 113	-2 145 000
1200 Indirekta skatter på arbete	656 081 264	20 000
1210 Arbetsgivaravgifter	650 550 006	120 000
1240 Egenavgifter	13 916 853	±0
1260 Avgifter till premiepensionssystemet	-44 607 084	-100 000
1270 Särskild löneskatt	54 580 049	±0
1280 Nedsättningar	-18 948 405	±0
1290 Tjänstegruppliv	589 845	±0
1300 Skatt på kapital	316 724 321	-6 300 000
1310 Skatt på kapital, hushåll	86 042 613	-1 642 000
1320 Skatt på företagsvinster	166 837 235	-4 658 000
1330 Kupongskatt	5 759 753	±0
1340 Avkastningsskatt	7 423 010	±0
1350 Fastighetsskatt	35 927 402	±0
1360 Stämpelskatt	14 734 308	±0
1400 Skatt på konsumtion och insatsvaror	671 957 954	-8 508 000
1410 Mervärdesskatt, hushåll	526 816 803	-556 000
1420 Skatt på alkohol och tobak	28 519 640	±0
1430 Energiskatt	56 482 051	-7 300 000
1430 Energiskatt	±0	±0
1440 Koldioxidskatt	21 954 815	±0
1450 Övriga skatter på energi och miljö	7 223 481	-410 000
1470 Skatt på vägtrafik	23 400 368	-242 000
1480 Övriga skatter	7 560 796	±0
1500 Skatt på import	6 990 812	±0
1600 Restförda och övriga skatter	14 227 748	-600 000
1700 Avgående poster, skatter till EU	-6 990 812	±0
Offentliga sektorns skatteintäkter (periodiserat)	2 358 959 913	-22 472 000
1800 Avgående poster, skatter till andra sektorer	-1 142 287 113	4 854 000
Statens skatteintäkter (periodiserat)	1 216 672 800	-17 618 000
1900 Periodiseringar	5 124 024	±0
1000 Statens skatteinkomster (kassamässigt)	1 221 796 824	-17 618 000
Övriga inkomster (kassamässigt)	-30 802 590	±0
2000 Inkomster av statens verksamhet	44 456 316	±0
3000 Inkomster av försäld egendom	5 000 000	±0
4000 Återbetalning av lån	528 834	±0

Inkomsttitel	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
5000 Kalkylmässiga inkomster	18 038 000	±0
6000 Bidrag m.m. från EU	27 786 900	±0
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-126 612 640	±0
8000 Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	±0	±0
Statsbudgetens inkomster (kassamässigt)	1 190 994 234	-17 618 000

BILAGA D

Beräkning av statens inkomster år 2023–2024

Miljoner kronor

Inkomsttitel	Avvikelse från regeringen	
	2023	2024
1100 Direkta skatter på arbete	-1 965	-1 681
1111 Statlig inkomstskatt	235	455
1115 Kommunal inkomstskatt	-7 125	-6 951
1120 Allmän pensionsavgift	220	220
1130 Artistskatt	±0	±0
1140 Skattereduktioner	4 705	4 595
1200 Indirekta skatter på arbete	85	375
1210 Arbetsgivaravgifter	195	485
1240 Egenavgifter	±0	±0
1260 Avgifter till premiepensionssystemet	-110	-110
1270 Särskild löneskatt	±0	±0
1280 Nedsättningar	±0	±0
1290 Tjänstegruppliv	±0	±0
1300 Skatt på kapital	-7 279	-7 332
1310 Skatt på kapital, hushåll	-1 642	-1 642
1320 Skatt på företagsvinster	-5 637	-5 690
1330 Kupongskatt	±0	±0
1340 Avkastningsskatt	±0	±0
1350 Fastighetskatt	±0	±0
1360 Stämpelskatt	±0	±0
1400 Skatt på konsumtion och insatsvaror	-10 190	-11 647
1410 Mervärdesskatt, hushåll	-612	-834
1420 Skatt på alkohol och tobak	-768	-1 584
1430 Energiskatt	-7 300	-7 300
1430 Energiskatt	±0	±0
1440 Koldioxidskatt	±0	±0
1450 Övriga skatter på energi och miljö	-882	-944
1470 Skatt på vägtrafik	-628	-985
1480 Övriga skatter	±0	±0
1500 Skatt på import	±0	±0
1600 Restförda och övriga skatter	-600	-700
1700 Avgående poster, skatter till EU	±0	±0
Offentliga sektorns skatteintäkter (periodiserat)	-19 949	-20 985
1800 Avgående poster, skatter till andra sektorer	6 905	6 731
Statens skatteintäkter (periodiserat)	-13 044	-14 254
1900 Periodiseringar	±0	±0
1000 Statens skatteinkomster (kassamässigt)	-13 044	-14 254
Övriga inkomster (kassamässigt)	-100	-100
2000 Inkomster av statens verksamhet	-100	-100
3000 Inkomster av försåld egendom	±0	±0

Inkomsttitel	Avvikelse från regeringen	
	2023	2024
4000 Återbetalning av lån	±0	±0
5000 Kalkylmässiga inkomster	±0	±0
6000 Bidrag m.m. från EU	±0	±0
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	±0	±0
8000 Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	±0	±0
Statsbudgetens inkomster (kassamässigt)	-13 144	-14 354

BILAGA E

Utgiftstak för staten, offentliga sektorns finanser m.m.

Utgiftstak för staten*Miljoner kronor – avvikelse från regeringen*

	2022	2023	2024
Takbegränsade utgifter	-18 154	-19 875	-24 256
Budgeteringsmarginal	1 154	-125	-15 744
Utgiftstak för staten	-17 000	-20 000	-40 000

Kommunsektorns finanser*Miljoner kronor – avvikelse från regeringen*

	2022	2023	2024
Kommunernas inkomster	1 685	1 435	4 240
Kommunal inkomstskatt	-4 964	-7 125	-6 951
Kapitalinkomster och övriga inkomster	±0	±0	±0
Statsbidrag under utgiftsområde 25	5 649	8 060	10 691
därav ekonomiska regleringar	±0	±0	±0
Statsbidrag från övriga utgiftsområden	1 000	500	500
Utgifter	1 685	1 435	4 240
Finansiellt sparande i kommunsektorn	±0	±0	±0

Den offentliga sektorns finanser*Miljoner kronor – avvikelse från regeringen*

	2022	2023	2024
Offentlig sektors inkomster	-22 582	-20 269	-21 305
Offentlig sektors utgifter	-22 586	-25 345	-29 576
Finansiellt sparande i offentlig sektor	4	5 076	8 271
Staten	536	6 731	9 902
Ålderspensionssystemet	-532	-1 655	-1 631
Kommunsektorn	±0	±0	±0
Finansiellt sparande i procent av BNP (nivå)	-0,66 %	0,60 %	0,98 %

Statens budgetsaldo och statsskulden*Miljoner kronor – avvikelse från regeringen*

	2022	2023	2024
Inkomster i statens budget	-17 618	-13 144	-14 354
därav inkomster av försåld egendom	±0	±0	±0
Utgifter i statens budget	-18 154	-19 875	-24 256
därav statsskuldsräntor	±0	±0	±0
Riksgäldskontorets nettoutlåning	±0	±0	±0
Kassamässig korrigerig	±0	±0	±0
Statens budgetsaldo	536	6 731	9 902
Statsskuld vid årets slut	-536	-7 267	-17 169

Inkomster i statens budget

Miljoner kronor – avvikelser från regeringen

	2022	2023	2024
Direkta skatter på arbete	-7 084	-1 965	-1 681
Indirekta skatter på arbete	20	85	375
Skatt på kapital	-6 300	-7 279	-7 332
Skatt på konsumtion och insatsvaror	-8 508	-10 190	-11 647
Offentliga sektorns skatteintäkter	-22 472	-19 949	-20 985
avgår skatter till andra sektorer	4 854	6 905	6 731
Statens skatteintäkter	-17 618	-13 044	-14 254
Periodiseringar	±0	±0	±0
Statens skatteinkomster	-17 618	-13 044	-14 254
Övriga inkomster	±0	-100	-100
Inkomster i statens budget	-17 618	-13 144	-14 354

BILAGA F

Sammanställning av utgiftsområden

Avvikelser gentemot regeringen för utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Miljoner kronor

	Avvikelse från regeringen		
	2022	2023	2024
Utgiftsområde 1 Rikets styrelse			
2:2 Riksdagens förvaltningsanslag	10	10	10
4:1 Regeringskansliet m.m.	65	35	±0
6:1 Allmänna val och demokrati	31	31	31
Summa	106	76	41

Avvikelser gentemot regeringen för utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Miljoner kronor

	Avvikelse från regeringen		
	2022	2023	2024
Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning			
1:7 Konjunkturinstitutet	10	10	10
Summa	10	10	10

Avvikelser gentemot regeringen för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Miljoner kronor

	Avvikelse från regeringen		
	2022	2023	2024
Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution			
1:1 Skatteverket	10	500	±0
1:2 Tullverket	80	215	300
Summa	90	715	300

Avvikelser gentemot regeringen för utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Miljoner kronor

	Avvikelse från regeringen		
	2022	2023	2024
Utgiftsområde 4 Rättsväsendet			
1:1 Polismyndigheten	863	1 058	2 858
1:2 Säkerhetspolisen	37	37	37
1:3 Åklagarmyndigheten	76	154	218
1:6 Kriminalvården	645	795	1 595
1:1 Ersättning för skador på grund av brott	40	80	80
0			
99: Statligt stöd till kommunala ordningsvakter och			
1 lokala trygghetsåtgärder	500	500	500
Summa	2 161	2 624	5 288

Avvikelser gentemot regeringen för utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

Miljoner kronor

	Avvikelse från regeringen		
	2022	2023	2024
Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap			
1:4 Forskning och teknikutveckling	20	20	20
1:8 Försvarets radioanstalt	30	30	30
1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut	30	30	30
2:1 Kustbevakningen	45	45	45
Summa	125	125	125

Avvikelser gentemot regeringen för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Miljoner kronor

	Avvikelse från regeringen		
	2022	2023	2024
Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd			
1:1 Biståndsverksamhet	-13 010	-14 640	-16 570
Summa	-13 010	-14 640	-16 570

Avvikelser gentemot regeringen för utgiftsområde 8 Migration

Miljoner kronor

	Avvikelse från regeringen		
	2022	2023	2024
Utgiftsområde 8 Migration			
1:1 Migrationsverket	105	330	430
Summa	105	330	430

Avvikelser gentemot regeringen för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Miljoner kronor

	Avvikelse från regeringen		
	2022	2023	2024
Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg			
1:3 Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket	5	±0	±0
1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård	80	80	80
2:4 Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar	75	75	75
4:7 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	150	150	150
Summa	310	305	305

Avvikelser gentemot regeringen för utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

Miljoner kronor

	Avvikelse från regeringen		
	2022	2023	2024
Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning			
1:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.	-2 722	-8 487	-8 477
1:2 Aktivitets- och sjukersättningar m.m.	-2 387	-3 511	-3 511
2:1 Försäkringskassan	-310	-310	-310
Summa	-5 419	-12 308	-12 298

Avvikelser gentemot regeringen för utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Miljoner kronor

	Avvikelse från regeringen		
	2022	2023	2024
Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom			
1:1 Garantipension till ålderspension	±0	-800	-800
1:4 Äldreförsörjningsstöd	±0	300	300
Summa	±0	-500	-500

Avvikelser gentemot regeringen för utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Miljoner kronor

	Avvikelse från regeringen		
	2022	2023	2024
Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn			
1:2 Föräldraförsäkring	-3 194	-3 810	-3 888
1:3 Underhållsstöd	-35	-70	-70
1:8 Bostadsbidrag	±0	100	100
Summa	-3 229	-3 780	-3 858

Avvikelser gentemot regeringen för utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering

Miljoner kronor

	Avvikelse från regeringen		
	2022	2023	2024
Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering			
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	10	10	10
4:2 Delegationen mot segregation	-9	-18	-19
Summa	1	-8	-9

Avvikelser gentemot regeringen för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Miljoner kronor

	Avvikelse från regeringen		
	2022	2023	2024
Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv			
1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	-4 524	-3 805	-3 572
1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	-2 069	-3 828	-3 049
1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	826	1 542	1 588
1:1 Nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar	1 628	5 366	3 735
1:1 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	45	-78	-49
2:1 Arbetsmiljöverket	20	40	40
2:5 Myndigheten för arbetsmiljökunskap	-20	-40	-40
Summa	-4 094	-803	-1 347

Avvikelser gentemot regeringen för utgiftsområde 15 Studiestöd

Miljoner kronor

	Avvikelse från regeringen		
	2022	2023	2024
Utgiftsområde 15 Studiestöd			
1:8 Centrala studiestödsnämnden	5	±0	±0
99: Betald polisutbildning	±0	50	100
1			
Summa	5	50	100

Avvikelser gentemot regeringen för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Miljoner kronor

	Avvikelse från regeringen		
	2022	2023	2024
Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning			
1:1 Statens skolverk	-71	-154	-183
1:2 Statens skolinspektion	60	60	60
1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	20	20	20
2:1 Universitetskanslersämbetet	10	±0	±0
2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor	20	20	20
3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	100	100	100
Summa	139	46	17

Avvikelser gentemot regeringen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Miljoner kronor

	Avvikelse från regeringen		
	2022	2023	2024
Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid			
1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	190	290	290
8:1 Centrala museer: Myndigheter	-67	-90	-90
13: Stöd till friluftorganisationer	15	15	15
3			
14: Bidrag till folkbildningen	-138	±0	±0
1			
Summa	±0	215	215

Avvikelser gentemot regeringen för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Miljoner kronor

	Avvikelse från regeringen		
	2022	2023	2024
Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik			
1:4 Boverket	-20	-20	-20
1:6 Lantmäteriet	20	20	20
1:7 Energieffektivisering av flerbostadshus	-1 256	-80	-1 130
1:8 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	±0	±0	-4 650
Summa	-1 256	-80	-5 780

Avvikelser gentemot regeringen för utgiftsområde 19 Regional utveckling

Miljoner kronor

	Avvikelse från regeringen		
	2022	2023	2024
Utgiftsområde 19 Regional utveckling			
1:1 Regionala utvecklingsåtgärder	75	75	150
Summa	75	75	150

Avvikelser gentemot regeringen för utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Miljoner kronor

	Avvikelse från regeringen		
	2022	2023	2024
Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård			
1:1 Naturvårdsverket	10	10	10
1:3 Åtgärder för värdefull natur	280	380	400
1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	220	220	220
1:12 Insatser för internationella klimatinvesteringar	60	60	60
1:14 Skydd av värdefull natur	-2 005	-2 005	-2 005
1:16 Klimatinvesteringar	-800	-1 955	-3 155

	Avvikelse från regeringen		
	2022	2023	2024
1:19 Industriklivet	500	500	500
1:21 Driftstöd för bio-CCS	10	10	10
99:1 Utbyggd laddinfrastruktur	1 000	1 000	1 000
99:2 Grönt bränslestöd	800	900	900
Summa	75	-880	-2 060

Avvikelser gentemot regeringen för utgiftsområde 21 Energi

Miljoner kronor

	Avvikelse från regeringen		
	2022	2023	2024
Utgiftsområde 21 Energi			
1:4 Energiforskning	250	250	250
1:5 Infrastruktur för elektrifierade transporter	-600	±0	±0
1:7 Energiteknik	-500	-700	-700
Summa	-850	-450	-450

Avvikelser gentemot regeringen för utgiftsområde 22 Kommunikationer

Miljoner kronor

	Avvikelse från regeringen		
	2022	2023	2024
Utgiftsområde 22 Kommunikationer			
1:2 Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur	525	175	175
1:6 Ersättning avseende icke statliga flygplatser	59	±0	±0
1:1 Bidrag för upprätthållande av kollektivtrafik	500	±0	±0
8			
Summa	1 084	175	175

Avvikelser gentemot regeringen för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Miljoner kronor

	Avvikelse från regeringen		
	2022	2023	2024
Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel			
1:1 Skogsstyrelsen	40	40	40
1:2 Insatser för skogsbruket	-360	-360	-360
1:7 Ersättningar för viltskador m.m.	25	25	25
1:9 Bekämpning av växtskadegörare	5	5	5
1:1 Livsmedelsverket	5	5	5
4			
1:1 Konkurrenskraftig livsmedelssektor	70	70	70
5			
1:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	±0	1 000	1 000
7			
1:2 Nedsättning av slakteriavgifter	70	70	70
6			
			100

Avvikelser gentemot regeringen för utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	Avvikelse från regeringen		
	2022	2023	2024
Utgiftsområde 24 Näringsliv			
1:4 Tillväxtverket	10	10	10
1:5 Näringslivsutveckling	-100	-100	-100
1:1 Bolagsverket	5	5	5
1			
Summa	-85	-85	-85

Avvikelser gentemot regeringen för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Miljoner kronor

	Avvikelse från regeringen		
	2022	2023	2024
Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner			
1:1 Kommunalekonomisk utjämning	5 649	8 060	10 691
Summa	5 649	8 060	10 691

Ulf Kristersson (M)

Elisabeth Svantesson (M)